

Azərbaycan Tacikistan üçün mühüm tərəfdaşdır

İlham Əliyevin dost ölkəyə səfəri çərçivəsində aparılan danışıqlar, imzalanan sənədlər əlaqələrin daha da inkişafı üçün real zəmin yaratdı

Azərbaycan və Tacikistanın strateji tərəfdaşlığında və çoxtərəfli münasibətlərində yeni yüksəliş mərhələsi başlayır. Prezident İlham Əliyevin dost ölkəyə dövlət səfəri, Prezident Emoməli Rəhmonla aparılan danışıqlar, keçirilən görüşlər və imzalanan sənədlər iki-tərəfli əlaqələrin daha da şəxələndirilməsi üçün real zəmin yaratdı.

Ümumiyyətlə, Azərbaycan və Tacikistan xalqlarını qədim tarixi köklərə malik olan ənənəvi dostluq telləri bağlayır. Bu gün isə hər iki dost ölkə arasında qarşılıqlı əlaqələr geniş spektr üzrə ardıcıl surətdə inkişaf edir. Bu qarşılıqlı fəaliyyət siyasi, ticari-iqtisadi, elmi-texniki, mədəni-humanitar və bir sıra başqa sahələri əhatə edir. Hər iki ölkə həm ikitərəfli əsasda, həm də beynəlxalq və regional təşkilatlar çərçivəsində qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığın hərtərəfli genişlənməsinə daim diqqət yetirir.

Azərbaycan Prezidentinin dost ölkəyə dövlət səfəri və əldə edilən razılaşmalar isə inkişaf etməkdə olan münasibətləri daha da zənginləşdirəcək.

Tacikistana 3-cü rəsmi səfər

Bu səfər İlham Əliyevin Tacikistana sayca beşinci, rəsmi olaraq isə üçüncü (2007-ci il 15-16 mart, 2014-cü il 15-16 oktyabr) səfəri oldu. Sonuncu dəfə dövlət başçısı Tacikistana 2018-ci ilin sentyabrında səfər edib və Düşənbədə keçirilən MDB Dövlət Başçıları Şurasının toplantısına qatılıb.

İki ölkə arasında diplomatik münasibətlər isə 1992-ci il mayın 29-da qurulub. 2007-ci ildə Azərbaycanın Tacikistanda, 2008-ci ildə isə Tacikistanın Azərbaycanda səfirliyi fəaliyyətə başlayıb.

Prezident İlham Əliyevin iki ölkə arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 31-ci ildönümünə təsadüf edən dövlət səfəri Düşənbənin "Dusti" meydanındakı "Tacikistanın milli həmrəyliyi və dirçəlişi" xatirə kompleksində İsmoili Somoni abidasını ziyarətlə başladı. Düşənbədə Millət Sarayında rəsmi qarşılaşma mərasimindən sonra prezidentlərin təkbətək və geniş tərkibdə görüşləri keçirildi.

6 milyard dollarlıq sərmayə

"Azəri Mərkəzi Şərqi" layihəsi ilə 300 milyon barel neftin hasil olunacağı proqnozlaşdırılır

Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə həyata keçirilən qlobal layihələr tam müstəqil siyasətin bəhrəsidir desək, yanlışdır. Azərbaycan artıq həm də dünyanın qlobal çağırışlarına cavab olaraq "yaşıl enerji" sahəsində böyük layihələr həyata keçirir və onun yaxın illərdə Avropa ölkələrinə ixracını planlaşdırır.

Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən "Əsrin müqaviləsi" ilə əsas qoyulan yeni neft strategiyası uğurla davam etdirilir. Prezident İlham Əliyev

tərəfindən bu istiqamətdə ardıcıl işlər görülür. Belə ki, Xəzər dənizində yeni neft platformaları quraşdırılır. Dövlət başçımız bu layihələrin həyata keçirilməsinə böyük önəm verərək təmələqoyma və açılış mərasimlərində iştirak edir. Belə tədbirlərdən biri də aprelin 4-də reallaşdı. "Azəri Mərkəzi Şərqi" platformasının üst modullarının dənizə rəmzi yola salınması mərasimini də uğurlu strategiyamızın tərkib hissəsi kimi qiymətləndirmək olar.

Makron miqrantları Parisdən qovur

Fransa hökuməti köçürmə proqramında könlü qeydiyyatdan keçən və paytaxtdan uzaqlaşan qeyri-leqal miqrantları kəndlərdə mənzillə təmin edəcək. Artıq deportasiya qərarı alınmış şəxslərə isə Daxili İşlər Nazirliyi "müvafiq vəziyyətlə bağlı yenilənmiş araşdırma aparacağı" vəd edir.

"Milli Birlik" partiyasının sədri Jordan Bardellin dediyinə görə, prezident Makron "kəndliləri cəzalandırmaq istəyir", çünki bu cür köçürmə Fransanın kəndlərinə Parisin yaşadığı bütün problemləri, yəni təhlükəsizliyin olmaması, kommunitarizm və həyat tərzinin dəyişməsinə gətirəcək.

Sağlam həyat ömrü uzadır

Azərbaycanda gerçəkləşdirilən sosialyönümlü inkişaf strategiyası ÜST-nin ötən illər ərzində qarşıya qoyduğu problemlərin həllinə yönəldilmişdir. İnsan amilinin yüksəlişinə xidmət edən çoxsaxəli islahatların uğurla gerçəkləşdirilməsi hər bir fərdin marağı və mənafeyini yüksək səviyyədə reallaşdırmaq imkanı vermişdir. Hazırda vətəndaşların etibarlı sosial müdafiəsinin, fiziki-mənaəvi sağlamlığının, elmi-intellektual inkişafının təmini bu siyasətin prioritet xəttinə çevrilmişdir. Ölkə Prezi-

denti İlham Əliyev bazar iqtisadiyyatı şəraitində "sosial dövlət" konsepsiyasına daim üstünlük verərək bu yolda atılan bütün addımlarda məhz əhalinin rifahı, sağlamlığı və firavanlığı məsələlərini ön planda saxlamışdır. Azərbaycanın ötən illərdə insan inkişafı sahəsində mühüm uğurlar qazandığını əksər beynəlxalq təşkilatlar da etiraf edirlər. BMT-nin İnkişaf Proqramının hesabatlarında Azərbaycan insan inkişafı indeksinə görə dünya dövlətləri reytingində ön sıralarda yer tutur.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Tacikistana dövlət səfəri başa çatıb

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Tacikistan Respublikasına dövlət səfəri aprelin 6-da başa çatıb. AZƏRTAC xəbər verir ki, Düşənbə şəhərinin Beynəlxalq Aeroportunda dövlətimizin başçısının şəərəfinə fəxri qarovul dəstəsi düzülmüşdür.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevi Tacikistan Prezidenti Emoməli Rəhmon yola saldı.

İranda Azərbaycanın səfirliyinin 4 əməkdaşı "persona-non-grata" elan edilib

Aprelin 6-da İran İslam Respublikasının Azərbaycan Respublikasındakı fəvqoladə və səlahiyyətli səfiri Seyid Abbas Musəvi Azərbaycan Respublikası Xarici İşlər Nazirliyinə çağırılıb.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, görüş zamanı İran səfirinə son zamanlar ölkəsi tərəfindən Azərbaycana münasibətdə nümayiş etdirilən

təxribat xarakterli fəaliyyətə görə qəti narazılıq bildirilib.

İran səfirliyinin 4 əməkdaşının diplomatik statusuna uyğun olmayan və Diplomatik Əlaqələr haqqında 1961-ci il Vyana Konvensiyası ilə ziddiyyət təşkil edən fəaliyyətinə görə Azərbaycan hökuməti tərəfindən "persona-non-grata" (arzuolunmaz şəxs) elan edildiyi İran səfirinin diqqətinə çatdırılıb və həmin şəxslərin 48 saat ərzində Azərbaycan ərazisini tərk etməsi tələb edilib.

Koronavirusa yoluxma sayı 100-ü keçdi, ölüm faktı artdı

Ramazan ayında ailələrin bir-birini ziyarəti, yığıncaqların təşkil edilməsi infeksiyanın yayılmasını sürətləndirə bilər

Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının məlumatına görə, bu il fevralın 27-dən martın 26-dək dünyada koronavirus infeksiyasına təxminən 3,6 milyon insan yoluxub, onlardan 25 mindən çoxu dünyasını dəyişib. Lakin ötən 28 günlük müqayisədə ölüm hallarının sayı 39 faiz azalıb.

Hazırda ən çox yoluxma və ölüm faktı ABŞ-də qeydə alınıb. Bu siyahıda daha sonra Rusiya, Böyük Britaniya, Koreya Respublikası, Almaniya, Çin və Yaponiya yer alır.

Mütəxəssislər COVID-19-a yoluxmadan sonra yaranan yaddaş itkisinin səbəbini müəyyən ediblər. Araşdırmanın nəticələrinə görə, koronavirus infeksiyasına yoluxmuş bir çox insanlarda postcovid sindromu inkişaf edir, bu sindromda digər təzahürlərlə yanaşı, idrak qabiliyyətinin və yaddaşın pozulması da müşahidə edilir.

Azərbaycan Tacikistan üçün mühüm tərəfdaşdır

İlham Əliyevin dost ölkəyə səfəri çərçivəsində aparılan danışıqlar, imzalanan sənədlər əlaqələrin daha da inkişafı üçün real zəmin yaratdı

Əvvəlki 1-ci sahə.

Bu görüşlərdə bir daha vurğulandı ki, bu gün dövlətlərarası münasibətlər bir çox istiqamətlər üzrə inkişaf edir. Hər iki tərəf bu münasibətlərin bütün formatlarda daha da möhkəmlənməsinə böyük əhəmiyyət verir. Münasibətlərin uğurlu inkişafı isə onu deməyə əsas verir ki, yaxın gələcəkdə əlaqələr daha da şaxələndəcək.

Qonaqpərvərliyə görə tacikistanlı həmkarına təşəkkür edən İlham Əliyev bildirdi ki, 30 ildən artıq inkişaf edən dövlətlərarası münasibətlər dövründə çox möhkəm təməl yaradılıb və bu təməl üzərində güclü dostluğun binası qurulub.

Onu da deyək ki, iki ölkə arasında parlamentlərarası əlaqələr də yüksələn xətlə inkişaf edir. Milli Məclisdə Azərbaycan-Tacikistan parlamentlərarası əlaqələr üzrə işçi qrupu fəaliyyət göstərir və dost ölkənin Ali Məclisinin hər iki palatasında Azərbaycan Milli Məclisi ilə parlamentlərarası dostluq və əməkdaşlıq qrupu var.

İki ölkə arasında imzalanan sənədlərin sayı 76-ya yüksəldi

Bu səfər çərçivəsində prezidentlər həmçinin birgə fəaliyyətin sonrakı proqramını da müəyyənləşdirdilər. Dövlət başçıları Hökumətlərarası Komissiyanın növbəti iclasının bu il Tacikistanda keçirilməsi barədə razılığa da gəliblər.

Xatırladaq ki, Azərbaycanla Tacikistan arasında ticarət-iqtisadi əməkdaşlıq məsələləri üzrə birgə Hökumətlərarası Komissiya 2008-ci il fevralın 7-də yaradılıb. İndiyədək komissiyanın 5 iclası keçirilib. Sonuncu iclas ötən il fevralın 22-23-də Düşənbədə baş tutub.

Səfər zamanı prezidentlərin iştirakı ilə iki ölkə arasında daha 14 sənəd imzalanıb. Aprelin 5-də Düşənbədə həmçinin Tacikistan-Azərbaycan İnvestisiya Forumu keçirilib. İki ölkənin ticari əlaqələrinin geniş müzakirə mövzusu olduğu forumda enerji, kond təsərrüfatı, qida sənayesi, İKT, maliyyə, turizm və əczaçılıq sahələrini təmsil

edən 170-dən çox şirkət iştirak edib. Tacikistanın Dövlət İnvestisiya Komitəsinin rəhbəri Saadi Kadirzoda bildirdi ki, iki ölkə arasında ticarət əlaqələri sürətlə dərinləşir. 2022-ci ildə ölkələr arasında ticarət dövriyyəsi təxminən 6,5 milyon dollar təşkil edib. 2023-cü ilin yanvar-fevral ayları üzrə ticarət dövriyyəsi isə 824,59 min dollar olub. Forumda vurğulanı ki, qarşılıqlı ticarət və malların tranzit göstəricilərinin artırılması üçün böyük potensial var. Tacikistandan Azərbaycana 4,4 milyon dollar, Azərbaycandan Tacikistana isə 1,5 milyon dollar investisiya qoyulub.

Mərasimdə Azərbaycan Respublikası Sahibkarlar (İşəgötürənlər) Təşkilatları Milli Konfederasiyası (ASK) ilə Tacikistan Respublikası Ticarət və Sənaye Palatası arasında, "Azərbaycanda Qadın Sahibkarlığın İnkişafı Assosiasiyası" İctimai Birliyi və "Tacikistan İş Qadınlarının Milli Assosiasiyası" arasında, Azərbaycan Beynəlxalq Mədəniyyət Şirkəti və Tacikistanın Talco Management şirkəti arasında, eləcə də "AzərTürk Bank" və "Amonatbank" arasında anlaşma memorandumları imzalanıb.

Qeyd edək ki, iki ölkə arasında indiyədək ümumilikdə 57 sənəd, o cümlədən 2007-ci il martın 15-də "Azərbaycan Respublikası və Tacikistan Respublikası arasında dostluq və əməkdaşlıq haqqında Müqavilə" imzalanmışdı.

Prezidentin son səfəri zamanı isə bu sıraya daha 18 sənəd əlavə olundu və iki ölkə arasında imzalanan sənədlərin sayı 76-ya çatdı. İmzalanmış ikitərəfli sənədlər əlaqələrin hüquqi bazasının möhkəmləndirilməsinə və tamamlanmasına xidmət edəcək.

Azərbaycan Tacikistanda investisiya layihələrini ciddi nəzərdən keçirməyə hazırdır

Prezidentlərin birgə bəyanatında isə aparılan danışıqlarla bağlı ətraflı məlumat verildi. Bölli oldu ki, iki ölkə bundan sonra bir çox sahələrdə geniş əməkdaşlıq edəcək.

Prezidentlər həmçinin ticari-iqtisadi sahədə qarşılıqlı əlaqələri ətraflı müzakirə edərək razılığa gəliblər ki, ölkələrimiz arasında əmtəə dövriyyəsinin həcmi tərəflərin malik olduğu potensiala uyğun olmadığı üçün bu istiqamətdə təxirəsalınmaz tədbirlər görülsün.

Prezident Emoməli Rəhmon qeyd edib ki, Tacikistan neft-qaz yataqlarının işlənilməsində Azərbaycan şirkətlərinin iştirakında maraqlıdır. Eyni zamanda bu ölkə Azərbaycanın əlverişli tranzit imkanlarından fəal istifadə olunmasını davam etdirməklə dövlət və kommersiya strukturlarının yükdaşma həcmələrini artırmağı nəzərdə tutur.

Digər razılıqlara gəlincə, hər iki ölkə bundan sonra da BMT-də bir-birinin namizədliyini və təşəbbüslərini qarşılıqlı dəstəkləmək praktikasını davam etdirəcək, beynəlxalq terrorizmə, ekstremizmə, narkotiklərin və silahların qanunsuz dövriyyəsinə, kibercinayətkarlığa və transmilli mütəşəkkil cinayətkarlığın digər formalarına qarşı mübarizədə əməkdaşlığı möhkəmləndirəcəklər.

Prezident İlham Əliyev vurğuladı ki, artıq nəqliyyat-logistika sahəsinə, sənaye kooperasiyasına, investisiya layihələri ilə bağlı məsələlərə dair konkret tapşırıqlar verilib. Azərbaycan Tacikistanda investisiya layihələrini ciddi nəzərdən keçirməyə hazırdır: "Ona görə ki, əvvəlcə, Tacikistan bizi yaxın ölkədir, ikincisi, sabitlik hökm sürən ölkədir. Investisiyalar yalnız sabitlik və yaxşı investisiya şəraiti olan ölkələrə yönəldilir. Çoxsaylı xarici şirkətlər tərəfindən Tacikistanda fəal sərmayə qoyulması ona dəlalət edir ki, investisiyalar, o cümlədən xarici investisiyalar dövlət tərəfindən qorunur".

Onu da vurğulayaq ki, 2023-cü il mayın 1-dən "Azərbaycan Hava Yolları" QSC tərəfindən Bakı-Düşənbə-Bakı marşrutu üzrə həftədə 3 dəfə olmaqla beynəlxalq uçuşların həyata keçirilməsi planlaşdırılır.

Rəşad BAXŞƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Azərbaycanın İpək yolu irsi UNESCO-nun mənzil-qərargahında nümayiş etdirilir

UNESCO-nun Parisdəki mənzil-qərargahında "İpək yolu" proqramının 35-ci ildönümünə həsr olunmuş konfrans çərçivəsində İpək yolu irsini əks etdirən sənədlər açıqlandı.

AZƏRTAC xəbər verir ki, sərginin açılış mərasimində UNESCO baş direktorunun müavini Qabriela Ramos, Çin və Azərbaycanın UNESCO yanında daimi nümayəndələri çıxış edərək, İpək yolunun əhəmiyyətindən, "İpək yolu" proqramı çərçivəsində həyata keçiriləcək layihələrdən bəhs etdilər.

Sonra tədbir iştirakçıları UNESCO-nun mənzil-qərargahının foyesində təşkil olunmuş

sərgini ziyarət etdilər. Azərbaycanın İpək yolu irsi sərgidə Dövlət Turizm Agentliyi tərəfindən nümayiş olunur və ölkəmizin turizm potensialının inkişafı məqsədilə yeni "Find your own Silk Road in Azerbaijan" şüarı altında təqdim edilir.

Dövlət Turizm Agentliyi tərəfindən təşkil olunmuş sərgidə Azərbaycanın İpək yolu üzərində yerləşən digər ölkələrin mədəni irs elementləri ilə oxşar və eyni tərəflərini vurğulayan nümunələr, bu oxşarlığı özündə əks etdirən çoxsaylı abidələr haqda məlumatlar, həmçinin sənətkarlıq, musiqi və mətbəx elementləri nümayiş olunur.

UNESCO-nun baş direktorunun müavini Qabriela Ra-

mos, eləcə də tədbirdə iştirak edən rəsmi şəxslər Dövlət Turizm Agentliyinin təşkil etdiyi "Find your own Silk Road in Azerbaijan" sərgisi ilə tanış olublar və ölkəmizin turizm potensialının genişləndirilməsində İpək yolu irsinin böyük rolu olacağını vurğulayıblar.

Tədbir çərçivəsində "İpək yolu - müxtəliflik, dialoq və sülh" adlı beynəlxalq forum, fotomüsabiqə və elmi simpozium keçirilib, sənədi film nümayiş etdirilib.

1988-ci ildə start verilən UNESCO "İpək yolu" proqramı Şərqi və Qərbi arasında qarşılıqlı mədəni əlaqələrin artırılması və inkişafı istiqamətində müxtəlif təşəbbüsləri əhatə edib. 2012-ci ildən etibar

rən proqramın ikinci mərhələsində isə artıq ölkələr arasında tərəfdaşlıq və şəbəkənin qurulması, birgə layihələrin reallaşdırılmasına diqqət artırılıb.

Dövlət Turizm Agentliyi yaxın perspektivdə Azərbaycanın İpək yolu irsi üzərindən turizm potensialının gücləndirilməsi məqsədilə inkişaf planı hazırlayıb. Sənədə əsasən, UNESCO və digər beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlıq çərçivəsində Azərbaycanın maddi və mədəni irs elementləri üzərindən İpək yolu mövzusunda müxtəlif turizm məhsullarının hazırlanması, regional İpək yolu mərkəzlərinin yaradılması, müxtəlif tədbir və festivalların həyata keçirilməsi gözlənilir.

Böyük Britaniya nümayəndə heyəti Ağdam şəhərində səfərdə olub

Xəbər verildiyi kimi, Böyük Britaniya Parlamentinin İcmalar Palatasının üzvü və Azərbaycanla parlamentlərarası dostluq qrupunun rəhbəri Bob Bləkmən başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti ölkəmizdə səfərdədir.

Milli Məclisin Mətbuat və İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsindən verilən məlumata görə, səfər çərçivəsində aprelin 6-da Böyük Britaniya nümayəndə heyətinin üzvləri işğaldan azad olunmuş Ağdam şəhərində olublar, burada Ermənistanın işğal zamanı Azərbaycan ərazisində törətdiyi vandalizmi öz gözləri ilə görüblər. Səfər zamanı qonaqlar Ağdam Cümə məscidi və Ağdam Dövlət Dram Teatrının qalıqları ilə tanış olublar.

Nümayəndə heyətinin üzvlərinə Ermənistanın müharibə cinayətləri, mədəni, tarixi, dini abidələri məhv etməsi, bu orazilərə çoxlu sayda mina basdırılması barədə ətraflı məlumat verilib. Onlara bildirilib ki, Ermənistanın işğal etməsinə qədər Ağdam nənki Qarabağ bölgəsinin, eləcə də respublikanın ən böyük, inkişaf etmiş şəhərlərindən idi. Ermənilər işğal etdikləri Ağdam şəhərində və rayonun kəndlərində yaşayış evlərini, ictimai binaları, məktəbləri, uşaq bağçalarını, xəstəxanaları, istehsal müəssisələrini talan edib, uçurub və yandırdılar. Erməni vandalları hətta Şəhidlər xiyabanlarını, qəbiristanlıqları da dağıdıblar. Qonaqlara işğaldan azad olunduqdan sonra burada həyata keçirilən tikinti-quruculuq işləri barədə məlumat verilib, onlara Ağdamın Baş planı göstərilib. Böyük Britaniya nümayəndə heyətinin üzvləri Ağdamda minatəmizləmə fəaliyyəti ilə məşğul olan ANAMA əməkdaşları ilə də görüşüblər.

Sonra Böyük Britaniya Parlamentinin İcmalar Palatasının üzvü və Azərbaycanla parlamentlərarası dostluq qrupunun rəhbəri Bob Bləkmən Ağdamda jurnalistlərə müsahibə verib, burada gördükləri barədə təəssürlərini bölüşüb.

Ağdam səfəri zamanı Böyük Britaniya nümayəndə heyətinin Milli Məclisin Azərbaycan-Böyük Britaniya parlamentlərarası əlaqələr üzrə işçi qrupunun rəhbəri Soltan Məmmədov və digər rəsmi şəxslər müşayiət ediblər.

"Azərbaycan"

Britaniya parlamentinin nümayəndə heyətinin üzvü Ağdamda gördüyü mənzərədən dəhşətə gəldi

"İşğaldan azad olunmuş ərazilərdə dağıntıların böyük miqyasını müşahidə etmək çox üzücüdür".

Bunu AZƏRTAC-ın bölgə müxbirinə açıqlamasında Ağdamda səfər edən Böyük Britaniya parlamentinin nümayəndə heyətinin üzvü Devid Duguid bildirdi.

O deyib: "Buradakı qəbiristanlıqlarla bağlı görüş-əşitdiklərim məni dəhşətə gətirdi. Öz-özümü düşünürəm ki, axı nə üçün işğalçı qüvvələr heç bir səbəb olmadan meyitləri qəbirlərdən çıxarıblar. Bu, çox qorubədir" (red. - ermənilər işğal döv-

ründə Ağdam şəhərinin mərkəzində yerləşən Şəhidlər xiyabanında qəbirləri qara

zaraq çəsdələri çıxarıb, çəsdələrdəki qızıl dişləri oğurlayıblar).

İşğal zamanı bu torpaqlarda heç bir quruculuq işinin aparılmamasına təəccübünü gizlətməyən Devid Duguid qeyd edib ki, əksinə, hər tərəfdə ancaq dağıntılar törədilib.

Hazırda azad edilən torpaqlarda Azərbaycan dövləti tərəfindən böyük quruculuq işlərinin aparıldığını bildiren qonaq deyib: "Böyük Britaniya hökumətinin yenedənqurma işlərində göstərdiyi səyləri görmək çox sevindiricidir".

Azərbaycan rəsmi Tehrandan törətdiyi terrora görə cavab gözləyir

Birgə məlumat

Azərbaycanda "Kərimə" dövlətini qurmaq istəyən "müqavimətçi dəstə" saxlanılıb

Daxili İşlər Nazirliyi, Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti və Baş Prokurorluq əməkdaşları tərəfindən bir qrup şəxsin İran xüsusi xidmət orqanları tərəfindən maddi maraqlı müqabilində və dini təbliğat yolu ilə ələ alınaraq ölkə ərazisində sabitliyin pozulması istiqamətində törədəcəkləri cinayət əməllərinin qarşısının alınması məqsədilə birgə xüsusi kompleks əməliyyat tədbirləri həyata keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu barədə Daxili İşlər Nazirliyi, Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti və Baş Prokurorluq birgə məlumat yayıblar.

Müəyyən edilib ki, İranda yaşayan həmin ölkənin xüsusi xidmət orqanları ilə əməkdaşlıq edən Rıfulla Axundzadə və Bəxtiyar Bayramov Törtər rayon sakini Arif Cümşüdoğu şirnikləndirici vədlər müqabilində ələ alaraq ona ölkə ərazisində silahlı iğtişaşlar törətməklə hakimiyyətin ələ keçirilməsi və Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyaya quruluşunun zorla dəyişdirilməsi yolu ilə şəriət qanunları ilə idarə olunan "Kərimə" dövlətinin qurulması məqsədilə "müqavimətçi dəstə" yaratması barədə tapşırıqlar verilib.

Arif Cümşüdoğ verilmiş tapşırıqlar əsasında ətrafında olan dini radikalizmi təbliğ edən tanışları - Törzan Qarəşov, Sənən Məmmədov, Xəqani Məmmədov və İqbal Axundovu bu işə cəlb edib. O,

yaşadığı evdə mütəmadi olaraq təşkil etdiyi gizli yığıncalarla Rıfulla Axundzadə və Bəxtiyar Bayramovun göstərişlərini həmin şəxslərə çatdırıb. Dəstə üzvləri əlavə şəxslərin də cəlb edilmələri istiqamətində fəaliyyətlər göstərərək bu barədə Rıfulla Axundzadəyə məlumat verilib.

Bundan başqa, Rıfulla Axundzadə Bakı şəhər sakini

Anar İsayevi də əməkdaşlığa cəlb edərək ona da ölkə ərazisində iğtişaşların törədilməsi yolu ilə "Kərimə" dövlətinin qurulması üçün "müqavimətçi dəstə" təşkil etməyi tapşırıb. Rıfulla Axundzadə yüksək maddi gəlir, silah və digər bütün lazımı dəstəyini verəcəyini vəd edərək təşkilatçıların və birgə fəaliyyət göstərmələri məqsədilə Anar İsayevi Arif Cümşüdoğla tanış edib.

Saxlanılan şəxslər özlərini cəmiyyətdə "dindar" kimi qələmə verərək sosial şəbəkələr üzərindən, eləcə də insanların toplaşdığı mərasimlərdə İran və dini radikalizm lehinə təbliğat apararaq Azərbaycanı formalaşmış tolerantlığın ənənələrinə xələl gətirmək üçün xaricdən aldıkları tapşırıqları yerinə yetiriblər.

Dəstə üzvləri eyni zamanda İrandan məqsədlə şəkildə göndərilən narkotik vasitələrin satışı təşkil edərək əldə etdikləri külli miqdarda pul vəsaitini məhz Azərbaycanda dini radikalizmin təbliğinə və digər pozuculuq fəaliyyətlərinin maliyyələşməsinə sərf ediblər.

Bu istiqamətdə əməliyyat-axtarış və istintaq tədbirləri davam etdirilir.

Azərbaycan Ordusu separatçıları dalana dirəyib

Təxribatçılıq məqsədilə istifadə olunan kommunikasiya xətləri Silahlı Qüvvələrimizin nəzarətinə keçib

Bir neçə gün əvvəl bir sıra strateji yüksəklik, Xankəndi-Xəlfəli-Turşu yolu, eləcə də Şuşanın iki kəndi ordumuz tərəfindən nəzarətə götürülüb.

Bundan öncə də Azərbaycan Ordusunun bölmələri ermənilərin qeyri-qanuni fəaliyyətlərinin qarşısını almaq üçün Laçın yolunun şimalında lokal nəzarət tədbirləri həyata keçirmiş, bir sıra hakim yüksəkliklərə nəzarəti ələ almışdı. Bütün bunlar bir daha təsdiq edir ki, Azərbaycan İkinci Qarabağ savaşıdan sonra öz suveren ərazilərində konstitusional hüquqlarını tam bərpa etmək üçün haqlı mübarizəsini dayandırmır.

Ordumuzun davam edən uğurlu hərbi əməliyyatları həm də son dövrlər təxribatlarını intensivləşdirən, 10 noyabr üçtərəfli Bəyənata əsasən, özünə götürüldüyü öhdəliklərə əməl etməyən Hayastana layiqli cavabdır. Həmçinin Azərbaycan dünyaya erməniliyinə qarşı mübarizə aparılmaqla həm də Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə yaşayan dinc erməniləri təhlükədən xilas edir.

Ordumuzun yaxınlaşdığını görə Ermənistan hərbi birləşmələri mövqelərindən geri çəkilir

Milli Məclisin deputatı Azər Badamov deyib ki, 44 günlük Vətən müharibəsində imza atdığımız böyük qələbənin yaratdığı münbit şərait digər ərazilərimiz üzərində də nəzarəti ələ keçirməyimiz üçün yeni imkanlar açır: "İki il yarım əvvəl Azərbaycan 30 illik erməni işğalına son qoymaqla ölkə ərazisinin bütövlüyünü təmin edib. Bununla yanaşı, Qarabağ iqtisadi rayonunda ermənilərin məskunlaşdığı ərazilərdə konstitusional dövlət quruluşunun bərpası əsas prioritetlərimizdən biridir. Üçtərəfli Bəyənata əsasən, bu ərazilərdə Rusiya sülhməramlıları tərəfindən müvəqqəti təhlükəsizlik tədbirləri həyata keçirilməli idi. Amma təəssüf ki, sülhməramlılar iküzümlülük nümayiş etdirir və Qarabağda yaşayan ermənilərin yenidən silahlanmasına və milli reusrlarımızın talanaraq Ermənistanla daşınmasına şərait yaradır. Azərbaycanlı ekofəallar və vətəndaş cəmiyyəti nümayəndələri Laçın-Xankəndi yolunda aksiya təşkil edəndən sonra Ermənistan öz çirkin niyyətini gizli yollarla həyata keçirməyə başlamışdı. Novruz bayramı günlərində müzəffər ordumuz Ermənistanın gizli daşınmalar həyata keçirdiyi torpaq yollarını da nəzarətə almaqla separatçıların ümidlərini puç etdi".

Deputat qeyd edib ki, Laçın-Xankəndi yolunu yenidən çəkilməsindən sonra marşrut dəyişilməli idi: "Yeni yol istifadəyə verildi və Azərbaycan Ordusu öz mövqelərini bir az da irəli apara bildi. Bununla şerti dövlət sərhədlərimizi möhkəmlətməklə Şuşa rayonunun Allahqulular və Zamanpəyəsi kəndlərini nəzarətə götürdü və yenilməz gücünün dəyişmədiyini bir daha nümayiş etdirdi. Azərbaycan Ordusunun yaxınlaşdığını görə Ermənistan hərbi birləşmələri isə öz mövqelərindən geri çəkildilər".

A.Badamov vurğulayıb ki, bu gün ordumuz 44 günlük Vətən müharibəsində olduğundan daha güclü və qüdrətlidir: "Azərbaycan Ordusu Ali Baş Komandanın bütün tapşırıqlarını yüksək səviyyədə icra etməyə və düşmənlərimizə layiqli cavab verməyə qadirdir. Düşmənlər isə bərdəlik anlamalıdır ki, Azərbaycan öz

məqsədlərindən heç kim çəkindirə bilməz. Həsab edirik ki, yaxın gələcəkdə Laçın yolunun Ermənistanla sərhədində nəzarət-keçid məntəqəsinə qurulacaq və bu gün separatçıların məskunlaşdığı ərazilərimizdə də konstitusional dövlət quruluşu bərpa olunacaq. Buna heç kimin şübhəsi olmamalıdır".

Hayların aqressiv ritorikasına hərbi-siyasi formada verilən cavab

Milli Məclisin deputatı Bəhruz Məhərrəmov deyib ki, Azərbaycan Ordusunun həyata keçirdiyi əməliyyat və nəzarət tədbirləri Prezident İlham Əliyevin postmüharibə reallıqlarını daha da möhkəmləndirdiyini göstərir: "Nəticədə Laçın yolundan şimaldakı torpaq yolları, o cümlədən şerti sərhəd istiqamətində geniş əraziləri, Şuşa ətrafında böyük sahələri, habelə son günlər Şuşanın iki kəndi üzərində nəzarəti bərpa etməklə Azərbaycan bütün hallarda istənilən ssenariyə hazır olduğunu və gedişatın yalnız və yalnız Bakıdan diklə oluna biləcəyini nümayiş etdirdi. Əməliyyatların səsiz, əldə olunan nəticələr fonunda itkisiz realizəsi ordun quruculuğunun, xüsusilə son iki ildə formalaşmış Komando heyətinin peşəkərliliyini göstəricisidir. Təsəffüf deyil ki, Müdafiə Nazirliyinin xidməti müşavirəsində Azərbaycan Ordusunun son əməliyyatlarında qazandığı uğurlar və şəxsi heyətin peşəkərliliyini Ali Baş Komandan tərəfindən yüksək qiymətləndirilməsi müdafiə naziri Zakir Həsənov tərəfindən şəxsi heyətə çatdırıldı".

Deputatın dediyinə görə, o əməliyyatlarla şerti sərhəd boyu digər zəruri istiqamətlərdə nəzarət daha da gücləndirildi. Separatçılarla Ermənistan arasında bütün mümkün gizli və təxribatçılıq məqsədilə istifadə olunan kустar kommunikasiya xətlərini nəzarətə götürdü. Nəticədə separatçılar və onları ayaqda saxlamaq istəyən havadamları dalana dirəyib.

"İrəvanda və Xankəndidəki separatçılarda müşahidə olunan aqressiv ritorikanın cavabı aqressiv diplomatiya ilə yox, konkret olaraq hərbi-siyasi formada verildi. Güc və hüquq sahibinin kim olduğunu sübut etdik. Avropa İttifaqının missiyasının və Avropa Parlamentinin hədəflərini, habelə Fransanın ləyaqətəşiz qərarının bizim üçün heç bir qiyməti olmayan kağız parçası və söz yığını olduğunu əməli olaraq göstərdik. Biz bunu hər tarixində çox az rast gələn yumşaq hərbi güclə yerinə yetirdik. Təbii ki, bu, böyük hərbi-siyasi uğurdur. Şübhəsiz ki, biz qısa müddət sonra bu lokal əməliyyatların formalaşdırıldığı yeni regional konfiqurasiyanın Azərbaycanın beynəlxalq hüquqa əsaslanan, sülh və əmin-amanlığı hədəfləyən milli maraqları çərçivəsində əldə olunmuş nəticələrini hiss etməyə başlayacağıq", - deyir B.Məhərrəmov qeyd edib.

Nəzrin QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"

Xain qonşunun terror xisləti

İrannın ölkəmizə qarşı daha bir cinayəti ifşa edildi

Hər ötən gün qonşu İrannın ölkəmizə, xalqımıza qarşı həyata keçirdiyi cinayət və qarşıda planlaşdırıldığı cinayət və terror əməlləri üzə çıxır. Bu ilin yanvarında Azərbaycanın İranda kəşifində törədilmiş terror aktı, martda Milli Məclisin deputatı Fazil Mustafaya qarşı törədilən sui-qəsd də bu ölkənin terrorçu əməllərinin bariz göstəriciləridir.

Din pərdəsi adı altında şeytani oyunlar çıxaran fars-molla rejiminin dövlətimizi hədəf alan daha bir cinayət əməlinin ifşası ilə bağlı məlumatlar isə ötən gün təhlükəsizlik orqanlarımız tərəfindən yayıldı. Məlum oldu ki, terrorçu İran tərəfindən Azərbaycanda "Kərimə" dövlətinin qurulması üçün yaradılmış "müqavimətçi dəstə" üzvləri həbs edildi.

"Müqavimətçi dəstə" üzvləri həbs edildi

Daxili İşlər Nazirliyi, Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti və Baş Prokurorluğun birgə yaydığı məlumatda bildirilir ki, bir qrup şəxsin İran xüsusi xidmət orqanları tərəfindən maddi maraqlı müqabilində və dini təbliğat yolu ilə ələ alınaraq ölkə ərazisində sabitliyin pozulması istiqamətində törədəcəkləri cinayət əməllərinin qarşısının alınması məqsədilə birgə xüsusi kompleks əməliyyat tədbirləri həyata keçirilib.

Məlumatda deyilir ki, İranda yaşayan həmin ölkənin xüsusi xidmət orqanları ilə əməkdaşlıq edən Rıfulla Axundzadə və Bəxtiyar Bayramov Törtər rayon sakini Arif Cümşüdoğu şirnikləndirici vədlər müqabilində ələ alaraq ona ölkə ərazisində silahlı iğtişaşlar törətməklə hakimiyyətin ələ keçirilməsi və Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyaya quruluşunun zorla dəyişdirilməsi yolu ilə şəriət qanunları ilə idarə olunan "Kərimə" dövlətinin qurulması məqsədilə "müqavimətçi dəstə" yaratması barədə tapşırıqlar verilib.

Saxlanılan şəxslər özlərini cəmiyyətdə "dindar" kimi qələmə verərək sosial şəbəkələr üzərindən, eləcə də insanların toplaşdığı mərasimlərdə İran və dini radikalizmi lehinə təbliğat apararaq Azərbaycanda formalaşmış tolerantlığın ənənələrinə xələl gətirmək üçün xaricdən aldıkları tapşırıqları yerinə yetiriblər. Dəstə üzvləri eyni zamanda İrandan məqsədlə şəkildə göndərilən narkotik vasitələrin satışı təşkil edərək əldə etdikləri külli miqdarda pul vəsaitini məhz Azərbaycanda dini radikalizmin təbliğinə və digər pozuculuq fəaliyyətlərinin maliyyələşməsinə sərf ediblər.

Bu istiqamətdə əməliyyat-axtarış və istintaq tədbirləri davam etdirilir.

Bütün faktlar, baş verən hadisələr bu ölkənin terrorçu xislətini rəsmən təsdiqləyir

Tarixin müxtəlif dövrlərində İran xüsusi xidmət orqanlarının Azərbaycanda törətdiyi terror faktları hər kəşə məlumdur. Akademik Ziya Bünyadovun, jurnalist Rafiq Tağının qətlİ İrannın terror əməllərinin bariz nümunəsidir. Eləcə də 2012-ci ildə Bakıda "Avroviziya" mahnı müsabiqəsi keçirilən zaman fars-molla rejiminin ölkəmizdə terror planlaşdırması barədə çoxsaylı məlumatlar var idi.

İrannın ölkəmizə qarşı terror əməlləri bu günümüzdə qəddər də davam edir. Erməniperəst ölkə bu il yanvarın 27-də Tehrandakı səfirliyimizdə qanlı terror törədərək təhlükəsizlik əməkdaşını qətlə yetirdi. O da reallıqdır ki, hadisə zamanı səfirliyimizin digər təhlükəsizlik əməkdaşının qəhrəmanlığı sayəsində vətəndaşlarımıza qarşı törədiləcək kütləvi qətləmin qarşısı alındı. Videokadrlarda da nümayiş olunduğu kimi, bu terror hadisəsi İran polisinin gözü qarşısında baş versə də, cinayətə heç bir müdaxilə olunmayıb. Bu günə qədər də səfirliyimizə qarşı hücumla görə xain fars rejimi heç kəsi cəzalandırmayıb.

Deputat Fazil Mustafaya qarşı törədilən terror aktının təşkilatçısının da terrorçu İran olduğu təhlükəsizlik orqanlarımız tərəfindən çox qısa zamanda üzə çıxarıldı.

Mollalar hədlərini aşırırlar

2020-ci il sentyabrın 27-də başlayan müharibədə Hayastana hər cür dəstək verərək ölkəmizin qalib gəlməsinə mane olmağa çalışan xain İrana "dəmir yumruq" cəmi 44 günə başa saldı ki, Azərbaycanın haqq və ədalət uğrunda çıxdığı Zəfər yürüşündə onun qarşısını heç bir qüvvə ala bilməz, o da ola ki miskin fars-molla rejimi.

İllərdir İran xalqını zülm və istibdadla məhkum edən əmmaməli mollalar apardıqları iyronc siyasətlə İrannı dünyada şər-xata yuvası kimi tanıyan terror beşiyinə çeviriblər. Artıq bu zülmədən cana gələn İran xalqı da terrorçu fars-molla rejimindən yaxa qurtarmaq üçün aylardır ayağa qalxıb. Sonlarının yaxınlaşdığını hiss edən məkrli mollalar isə ölkəni başdan-baş "dar ağacı meşəsi"nə, xüsusilə də Cənubi Azərbaycanda yaşayan soydaşlarımızın qəniminə çevriliblər.

Eyni zamanda əmmaməli hirs-hikkələrini açıq şəkildə ölkəmizə yönəldərək ard-arda terror əməlləri törədirlər, Azərbaycanın müstəqilliyini, Cənubi Qafqazda yeganə sözlükə qüdrətli dövlət olmasını heç cür həzm edə bilməyərək dövlətimizi və xalqımızı hədəf alan xain planlar hazırlayırlar. Həttə hədlərini aşaraq Azərbaycanda şəriət qanunları ilə idarə olunaçaq "dövlət" yaratmaq kimi quduz iştahaya düşürlər.

O, başqa reallıqdır ki, ölkəmizə qarşı bu mürdar ideyaları İran hər zaman həyata keçirmək istəyib, amma həppərəst və terrorçu ölkə bu çirkin planlarının reallaşmasını yalnız yuxularında, rüyalarında görə bilib.

Müstəqil, güclü və qüdrətli dövlət olan Azərbaycan özünün daxili və xarici işlərinə burnunu soxmaq istəyən bütün digər düşmənləri kimi, xain İrannın dərsini də lazımı qaydada verir və verəcəkdir.

Fars-molla rejiminin üz qarası

Terrorçu İrannın məkrli cəhdlərinə baxmayaraq, Azərbaycan Hayastanı qarşısında diz çökdürərək işğaldə qalan torpaqlarını azad etdi. Xain qonşularımız İran və Hayastan da bilir ki, çox tezliklə Zəngəzur dəhlizi də açılacaq və türk dünyasının coğrafi bağları yenidən bərpa olunacaq.

Martın 29-da Azərbaycanın İsrailə səfirliyini açması isə haypərəst İrannın ölkəmizə qarşı hücumlarını intensivləşdirib. O dərəcədə ki həttə aprelin 5-də İran parlamenti Azor-

baycanın İsrailə səfirlik açmasına etiraz olaraq bəyanat qəbul edib. Bəyanatda Azərbaycanla bağlı təhdid dolu fikirlər yer alıb.

İran parlamentinin qəbul etdiyi bu iyronc kağız parçası da fars-molla rejiminin müstəqil Azərbaycanın daxili işlərinə qarşımaq kimi mürdar cəhdinin daha bir nümunəsidir.

O da dinsiz mollaların hər zaman xatırlanacaq üz qarasıdır ki, bu gün Azərbaycanın suveren hüquqlarına dayanaraq tarixi dostluğa malik olduğu İsrailə səfirlik açması ilə bağlı müsəlman ölkələrinə çağırış edən terrorçu İran erməni faşistlərinin 1992-ci ildə Xocalıda müsəlmanlara qarşı soyqırımını törətməsinə, 30 illik işğal dövründə Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə müsəlman məscidlərini dağıtmasına, dini ocaqlarımızda donuz saxlayaraq təhqir etməsinə görə nənki dünyaya, müsəlman ələminə hansısa çağırış edib, Hayastana nota verib, əksinə, dolayısı yolla bu cinayət əməllərini törətmələri üçün vandal ermənilərə yardımçı olub.

Azərbaycan xalqı, dövləti hər zaman ona düşməncilik edən, torpaqlarını işğalında Hayastana dəstək olan, dədə-baba yerlərindən didərgin salınan yüzminlərlə azərbaycanlının yurdlarının talanmasında iştirak edən, parلاق zəfərimizi heç cür həzm edə bilməyərək ölkəmizə qarşı terror hücumlarına keçən dinsiz fars-molla rejiminin xain əməllərini heç zaman unutmayaq və bunu ona bağışlamayacağıq.

YasəməN MUSAYEVA,
"Azərbaycan"

6 milyard dollarlıq sərmayə

"Azəri Mərkəzi Şərqi" layihəsi ilə 300 milyon barel neftin hasil olunacağı proqnozlaşdırılır

Cənubi Qafqazın lider dövləti kimi Azərbaycanın təşəbbüsü ilə reallaşan global layihələr bu gün dünyanın enerji xəritəsini dəyişir. Hər il yeni-yeni uğurlara imza atan Azərbaycanı əbəs yerə Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təminatçılarından biri adlandırmırlar.

Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə həyata keçirilən global layihələr tam müstəqil siyasətin bəhrəsidir desək, yanlışdır. Azərbaycan artıq həm də dünyanın global çağırışlarına cavab olaraq "yaşıl enerji" sahəsində böyük layihələr həyata keçirir və onun yaxın illərdə Avropa ölkələrinə ixracını planlaşdırır.

Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən "Əsrin müqaviləsi" ilə əsas qoyulan yeni neft strategiyası uğurla davam etdirilir. Prezident İlham Əliyev tərəfindən bu istiqamətdə ardıcıl işlər görülür. Belə ki, Xəzər dənizində yeni neft platformaları quraşdırılır. Dövlət başçımız bu layihələrin həyata keçirilməsinə böyük önəm verərək təməllərlə yanaşı, açılış mərasimlərində iştirak edir. Belə tədbirlərdən biri də aprelin 4-də reallaşdı. "Azəri Mərkəzi Şərqi" platformasının üst modulunun döviz rəmi yola salınması mərasiminin də uğurlu strategiyamızın tərkib hissəsi kimi qiymətləndirmək olar.

"Azəri-Çıraq-Günəşli" tərəfdaşlığının növbəti investisiya layihəsi

Öncə onu vurğulayaq ki, ACE layihəsi üzrə tikinti işlərinə 2019-cu ildə başlanılıb və işin həcmi 85 faizi artıq tamamlandı. Layihənin pik dövründə tikinti işlərinə 8500 nəfərdən çox işçi cəlb edilmiş, 6 milyard dollarlıq layihəyə yeni dəniz platforması və gündəlik 100 000 barel neft hasilatını təmin edəcək qurğular

Əsmər QARDAŞXANOVA, "Azərbaycan"

daxildir. İstismar müddətində isə 300 milyon barel neftin hasil olunacağı proqnozlaşdırılır.

Mərasimdə layihə üzrə görülən işlər barədə Azərbaycan Prezidentinə bp-nin Azərbaycan, Gürcüstan və Türkiyə üzrə regional prezidenti Qəri Counz və "Azəri Mərkəzi Şərqi" layihəsinin Baş direktoru Nil Filipis məlumat verərək bildirdilər ki, layihə üzrə yekun investisiya qərarı 2017-ci ildə "Azəri-Çıraq-Günəşli" (AÇG) üzrə Hasilatın Pay Bölgüsü Sazişinin 2049-cu ilə qədər uzadılmasından sonra AÇG tərəfdaşlarının növbəti böyük investisiya qərarıdır.

Layihə çərçivəsində dənizdə suyun dərinliyinin təxminən 140 metr olan sahəsində - "Mərkəzi Azəri" və "Şərqi Azəri" platformalarının arasında 48 saxtadan ibarət yeni hasilat, qazma və yaşayış platforması quraşdırılacaq. Layihəyə həmçinin yataq daxili yeni sualtı boru kəmərləri də daxildir. Bu xətlər platformadan hasil ediləcək neft və qazın Səngəç terminalına ötürülməsi üçün mövcud AÇG "Faza 2" sualtı ixrac kəmərlərinə qoşulacaq.

Platformadan ilk neftin gəlməli olduğu gözlənilir

"Azəri Mərkəzi Şərqi" platformasının üst moduluna neft və qaz emalı qurğuları, integrasiya edilmiş qazma qurğusu, qaz kompressoru və yaşayış blokları daxildir. Modulun layihələndirilməsi çəkisi 19 min 600 tondur.

Üst modullar Bayılda yerləşən tikinti-quraşdırma sahəsində "Azfen" şirkəti tərəfindən yerli infrastruktur və resurslardan istifadə olunmaqla inşa edilmiş. Hazırda tikinti işlərinin və istismar sınaqlarının son mərhələsi həyata keçirilir və bu sınaqların artıq 95 faizi tamamlandı. Üst modulların tikinti işlərinin kulminasiya

nöqtəsi Xəzərdə bp-nin ilk dəfə icra etdiyi "qaldırma və sürüldürmə" əməliyyatı olub. Bu əməliyyat zamanı iki növbəli qazma modulu təhlükəsiz və səmərəli şəkildə lazımı yüksəkliyə qaldırılaraq rəls-lərlə sürüldürmə üsulu ilə "Azəri Mərkəzi Şərqi" platformasının üst tikililəri blokunun üzərinə yerləşdirilib. Həmçinin platforma Səngəç terminalından, yeni uzaq məsafədən idarə ediləcək.

Beləliklə, idarəetmə mexanizminin də avtomatlaşdırılması, innovativ təbii qazma dövlətimizin həyata keçirdiyi böyük layihələrdə yeni, beynəlxalq standartlara uyğun texnologiyalardan istifadə ediyinə daha bir sübutdur.

Platformada tikinti işlərinin və istismar sınaqlarının 2023-cü ilin ikinci rübündə tamamlanacağı gözlənilir və bu işlər tamamlandıqdan sonra "Azəri Mərkəzi Şərqi" platformasından ilk neftin 2024-cü ilin əvvəllərində əldə olunması üçün birinci quyunun qazılmasına başlanılacaq.

Xəzər dənizini Qara və Aralıq dənizləri ilə birləşdirən neft kəməri

2023-cü il üçün Azərbaycanda neft hasilatının 31,2 milyon ton səviyyəsində olması proqnozlaşdırılır. Valyuta daxilolmalarında əsas paya malik olan neft və neft məhsullarının ixracı ölkəmiz üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Bu baxımdan neft sahəsində həyata keçirilən layihələrin davamlılığı Azərbaycanın valyuta gəlirlərini artırır. Dünya bazarda neftin qiymətinin artmasının da ölkəmiz üçün müsbət təsirləri xüsusi qeyd olunur. Azərbaycan Avropanın əsas enerji tərəfdaşlarından biridir, xüsusən Avropa İttifaqının enerji təhlükəsizliyinin təminatında mühüm rol oynayır. Son iki ildə müxtəlif Avropa ölkələri ilə imzalanmış müqavilələr də bunu sübut edir.

Hazırda Azərbaycan Avropanın enerji təminatında aqar rolunu oynayan dövlətlərdən biri kimi qəbul olunur. Bu, ölkə sərhədlərindən kənarında, özü də ən yüksək səviyyələrdə etiraf olunmaqdadır.

Bu prosesi dəyərləndirən Prezident İlham Əliyev deyir ki, Azərbaycanın başladığı və Avropa İttifaqının, o cümlədən tərəfdaşlarımızın dəstəklədiyi enerji layihələri Avropanın enerji xəritəsini tamamilə dəyişib. Çünki Azərbaycan tərəfdaşları ilə birgə Xəzər dənizini Qara dəniz və Aralıq dənizi ilə birləşdirən neft kəməri çəkməklə yeni rekordlara imza atıb. Əminliklə söyləyə bilərik ki, Prezident İlham Əliyevin enerji diplomatiyası və bu istiqamətdəki bütün layihələri ölkənin iqtisadi potensialını gücləndirir, eləcə də neft-qaz sektorundan əldə edilən gəlirlərin iqtisadiyyatın qeyri-neft sektoruna yönəldilməsinə real imkan yaradır.

7 Aprel Ümumdünya Sağlamlıq Günüdür

Sağlam həyat ömrü uzadır

Azərbaycan dövlətinin həyata keçirdiyi siyasətin mərkəzində vətəndaşlarımız, onların rifah halının yüksəldilməsi, insanların sağlamlığı, gündəlik qayğıları durur. Bu, ölkəmizin milli inkişaf strategiyasının müəllifi olan Ümummilli Lider Heydər Əliyevin irəli sürdüyü başlıca prinsipdir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev də bu dövlətçilik prinsipinə hər zaman sadiqdir. Onun rəhbərliyi ilə Azərbaycan dövlətinin əldə etdiyi tarixi nailiyyətlər elə buna əsaslanır, həyata keçirilən siyasətin vətəndaşyönümlü olmasından irəli gəlir. Prezident İlham Əliyev ölkə rəhbəri kimi fəaliyyətə başladığı ilk gündən insanların sağlamlıq, əmin-amanlıq şəraitində yaşamasını dövlətin siyasətində prioritet məsələ olduğunu xüsusi vurğulayıb.

XXI əsrdə sağlamlıq geniş sosial təməllər baxımından müəyyən edilir. İqtisadiyyatın qloballaşdığı, ailə modellərinin dəyişdiyi, texnologiyaların sürətlə inkişaf etdiyi, urbanizasiyanın artdığı bir zamanda ən böyük sosial dəyişikliklərdən biri əhəlinin sağlamlığı məsələsi ilə bağlıdır.

Azərbaycanda gerçəkləşdirilən sosialyönümlü inkişaf strategiyası ÜST-nin ötən illər ərzində qarşıya qoyduğu problemlərin həllinə yönəldilmişdir. İnsan amilinin yüksəlişinə xidmət edən çoxşaxəli islahatların uğurla gerçəkləşdirilməsi hər bir fərdin marağı və mənafeyini yüksək səviyyədə reallaşdırmaq imkanı vermişdir. Hazırda vətəndaşların etibarlı sosial müdafiəsinin, fiziki-mənəvi sağlamlığının, elmi-intellektual inkişafının təmini bu siyasətin prioritet xəttinə çevrilmişdir. Ölkə Prezidenti İlham Əliyev bazar iqtisadiyyatı şəraitində "sosial dövlət" konsepsiyasına daim üstünlük verərək bu yolda atılan bütün addımlarda məhz əhəlinin rifahı, sağlamlığı və firavanlığı məsələlərini ön planda saxlamışdır. Azərbaycanın ötən illərdə insan inkişafı sahəsində mühüm uğurlar qazandığını oxşar beynəlxalq təşkilatlar da etiraf edirlər. BMT-nin İnkişaf Proqramı hesablarında Azərbaycan insan inkişafı indeksində görə dünya dövlətləri reytingində ön sıralarda yer tutur.

Respublikada aparılan bu siyasət nəticəsində vətəndaşların sosial təminatı, sağlam ətraf mühitdə yaşamaq, istirahət, mənzil, təhsil və digər hüquqları ilə yanaşı, səhiyyə hüquqlarının da etibarlı müdafiəsinə mükəmməl institusional-qanunverici təminat mexanizmləri formalaşmışdır.

Səhiyyə ilə bağlı mühüm dövlət proqramlarının həyata keçirilməsi də əhəlinin sağlamlığının daha etibarlı şəkildə qorunmasına, onların ən yüksək səviyyədə tibbi xidmətlərlə təmin olunmasına xidmət edir. Səhiyyə müəssisələrinin təmiri və bərpa, ən müasir avadanlıqlarla təchizatı, vətəndaşlara pulsuz dərman preparatlarının verilməsi, müalicəsi, uşaqların bütün növ xidmətlərlə əhatə olunması dövlətin bu sahəyə qayğısından irəli gəlir.

Azərbaycan Prezidentinin fərmanları əsasında təsdiqlənərək uğurla icra edilən "Regionların sosial-iqtisadi inkişafına dair Dövlət Proqramı" çərçivəsində bölgələrdə diaqnostika mərkəzlərinin tikilib istifadəyə verilməsi də bu diqqətli bariz nümunəsidir. Prezident İlham Əliyevin bölgələrə səfərləri çərçivəsində yeni səhiyyə ocaqları istifadəyə verilir, tibb müəssisələrinin təməli qoyulur. Regionlarda yaşayan əhəlinin tibbi xidmətlərlə keyfiyyətli şəkildə təmin olunması üçün bütün növ müayinə və müalicə prosesləri təşkil edilir. Regionlarda ən mühüm tibbi əməliyyatların həyata keçirilməsinə imkanlar yaradılır.

Bir məqamı da qeyd edək ki, beynəlxalq təşkilatlar, o cümlədən Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı Azərbaycanı həyata keçirilən islahatları yüksək dəyərləndirir. Qeyd edilir ki, kompleks tədbirlər qarşılıqlı qoyulan məqsədlərə lazımı

səviyyədə nail olmağa əsas yaradır. Bütün dünyanı çənginə almış koronavirus pandemiyası dövründə Azərbaycanın həyata keçirdiyi tədbirlər, ölkə səhiyyəsinin bu global bəlanı hazırlıqla qarşılaması dövlət rəhbərliyinin da səhərdə gördüyü işlərin nəticəsi idi. Qısa müddətdə Azərbaycanda modul tipli xəstəxanalar quruldu. Tibbi personal koronavirus xəstələrinin müalicəsi üçün səfərbər edildi. Xəstələrin bütün qayğılarını ödəməyə hazır oldu. Bunun nəticəsində Azərbaycan pandemiyadan ən az ziyan çəkən, ən az insan itkisinə məruz qalan ölkələrdən oldu. Azərbaycanda vaksinasion prosesi də vaxtında başlandı və qısa müddətdə geniş insan kütləsinə əhatə etdi. Bütün bunlar bir tərəfdən Azərbaycanın sosial-iqtisadi imkanlarından irəli gəlir. Digər tərəfdən də dövlət rəhbərliyimizin vətəndaşlara diqqət və qayğısının, beynəlxalq nüfuzunun, hər addımı vaxtında ata bilmək qabiliyyətinin göstəricisidir.

Ölkəmizdə icbari tibbi sığorta sisteminin tətbiqinə başlanılması, İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyinin, Tibbi Ərazi Bölmələrini İdarəetmə Birliyinin (TƏBİB) yaradılması da vətəndaşlarımızı tibbi xidmətin ən yüksək səviyyədə təşkil və əhəlinin sağlamlığı məqsədlərinə xidmət edir. Azərbaycanda bütün sahələrdə aparılan islahatlar yaşayış standartlarını yüksəldir, bu kontekstdə səhiyyə xidmətinin keyfiyyətinə də tələbat təbii olaraq yüksəlir.

Dünyanın müxtəlif ölkələrində təhsil almış yüksəkixtisaslı həkimlərimiz də artıq tədrisən Azərbaycanı qayıdırlar. Onlar həm peşə hazırlıqları, həm də mənimlədikləri digər biliklərlə ölkəmizdə səhiyyə xidmətinə yeni pillələr qaldırırlar.

İcbari tibbi sığortaya keçidə paralel baş verən bir çox müxtəlif yeniliklər, inkişaf prosesləri Azərbaycanda səhiyyə xidmətinin fəlsəfəsini dəyişir. Əhaliyə səhiyyə xidmətinin təşkil, onun lazımı səviyyədə maliyyələşdirilməsi yönündə atılan addımlar öz ali məqsədinə çatır. Xidmətin keyfiyyəti artırılır, ayrılan dövlət vəsaitlərinin daha ünvanlı və səmərəli xərclənməsinə şərait yaranır.

Əhəlinin sağlamlığının təmin olunması xüsusi həssaslıq ilə seçilən elə bir sosial amildir ki, bu sahədə mövcud problemlərin tam aradan qaldırılması üçün bəzən dövlət tərəfindən görülən tədbirlər yetərli olmur. Cəmiyyətin ən müxtəlif təbəqələrinə mənsub insanlara şüfa tapmaq üçün əlverişli şərait təmin etməyə çalışılır. Bu baxımdan Heydər Əliyev Fondunun həyata keçirdiyi səhiyyə layihələrinin əhəmiyyətini xüsusi vurğulamaq lazımdır. Fondun prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın şəxsi təşəbbüsü ilə həyata keçirilən layihələr səhərdəki problemlər üzündən əziyyət çəkən minlərlə insanı yenidən sağlam həyata qaytarır. Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevə ölkə səhiyyəsinə mövcud olan problemlərin həlli üçün də çox iş görür. "Tələsməyiniz həyat naminə", "Diabetli uşaqlar əhəlinin ən yüksək qəddəri" və digər layihələr bu baxımdan Azərbaycanda və onun hüdudlarından kənarında böyük rəhbərlik qazanmışdır.

Qürur hissi ilə deyə bilərik ki, 44 günlük Vətən müharibəsində qazandığımız parlaq qələbə ölkəmizdə insan amilinin yüksəlişinə xidmət edən islahatlar kursuna yeni təkan verib. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin təşəbbüsü və siyasət iradəsi ilə reallaşdırılan sosial islahatlar daha geniş miqyas alıb. Dövlət başçısının imzaladığı sərəncamlarla minimum əməkhaqqının, sosial müavinətlərin, pensiya və tələbə təqaüdlərinin, məvaciblərin növbəti dəfə artırılması bunu bir daha təsdiqləyir. Dövlət başçısının "Siyasətimizin əsasında Azərbaycan vətəndaşının maraqları, insan amili dayanır" tezisi insanlarda haqlı olaraq əminlik, güvənlik, inam yaradır.

Elşən QƏNİYEV, "Azərbaycan"

Təmizlik həm də sağlamlıqdır

Bakı çox gözəlləşib. Məşhur bir mahnıda deyildiyi kimi, əsl "gözəl şəhər, mehriban diyar" olub. Ancaq gəlin görək biz bu gözəlliyin qorunub-birlikmi? Təəssüf ki, suala birmənalı müsbət cavab vermək çətinidir. Çünki çox vaxt şəhərimizin gözəlliyini gərməzdən onu "tapdalayırıq". Belə olmasaydı gündən-günə dəyişən, abadlaşan paytaxtımız prospekt və küçülərini, park və xiyabanlarını bilərəkdən, ya bilməyərəkdən... zibilləməzdik.

"Hər gözəlin bir eybi olar" deyiblər. Lakin adıçəkən bu eyib Bakının deyil, özümüzündür. Hər öz yaşadığı küçünün, məhəllənin təmizliyinə fikir versə, əlinə gələni yerə deyil, zibil qutısına, məişət tullantılarını balkonundan aşağı yox, qoyulmuş xüsusi konteynerlərə atsa, vallah, şəhərimiz gül kimi, tərtəmiz olar.

Bəs görəsən niyə oksini edirik? Yoxsa Allah belə yaradı bizi? Təbii ki, yox. Sadəcə vətəndəşimiz, böyük Üzeyir bəyin Moşədi İbadət demişkən, bir növ adət-kərdə olmuşuq, fərqinə varmamışıq ki, bu adətərlilik həm xətəliklərin artmasına, ekoloji tarazlığın pozulmasına səbəb olur, həm də şəhərimizin qonaqlarında xalqımız və onun sanitar mədəniyyəti haqqında mənfi rəy formalaşdırır.

Bəli, nə qədər çətin olsa da, etiraf edək ki, bir çoxumuzun sanitar mədəniyyəti aşağı səviyyədədir. Görünür, belələ-

rinin sanitar mədəniyyəti evinin kəndərindən o yana keçmir. Halbuki danışıqda təmizlikdən, səliqə-sahmandan "döm vururuq", torpağı, vətəni sevdimizdən ağzı dolusu söz açıırıq. Çox da uzaqda olmayan səvət dövrünü yada salaq. O zamanlar Bakının (eləcə də başqa şəhərlərin) küçələrində, parklarında zibilə rast gəlmək olmazdı. Obaşdan - bəkililər yuxudan oyanmamış küçələr yuyular, parklar təmizlənər, ağaclar sulanırdı, təkə çəkələrdən, güllərdən deyil, görülən işlərdən gül qoxusu gəlirdi.

Bəs indi? Etiraf edək ki, indi də paytaxtın mərkəzi küçələri təmiz və səliqəlidir, hətta o dərəcədə ki adamın ayaq basmağa heyyəti gəlir. Amma mərkəzdən uzaqlaşan kimi həmin mənzərədən əsərləmət qalmır.

Təmizlik, abadlıq işində bəzən insanlar bələdiyyələrdən umurlar. Tələb edirlər ki, az qala evlərinin içinə qədər "ayaq açmış" zibillə bələdiyyə təmizləsin. Doğrudur, "Bələdiyyələrin statusu haqqında" qanunda yerli ekoloji proqramlar nəzərdə tutulub. Qanunun 6-cı maddəsində deyilir: "Yerli ekoloji proqramlarda məqsəd dövlətin həyata keçirdiyi ekoloji proqramlarda nəzərdə tutulmayan və ya onlara əlavə olaraq yerli əhəmiyyətli ekoloji təmizlik məsələlərinin həllinə yerli əhəlinin hamılıqla cəlb edilməsidir. Həmin proqramlara yerli şəraitdə mövcud olan ekoloji tarazlığın qorunub saxlanması, bələdiyyə ərazisinin yaşllaşdırılması və abadlaşdırılması, məişət tullantılarının toplanması və emalı, suyun, havanın, torpağın

hər cür çirklənmədən qorunması, qonşu bələdiyyələrə birgə ekoloji tədbirlərin həyata keçirilməsi və yerli əhəmiyyətli digər tədbirlər daxil edilə bilər".

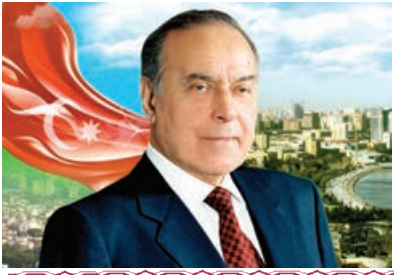
Təbii ki, bələdiyyələr (o da hamısı yox) bu maddənin tələbləri çərçivəsində nə iş etməyə çalışırlar. Ancaq bu, azdır. Abadlıq və təmizlik kimi məsələdə sakinlər yaxalarını kənarə çəkməməlidirlər. Ən azından hər kəs mövcud olan qoruda, küncünü zibilləməyə, həyət evidirsə, qapısının kənarında, mənzildirsə, balkonunda gül-çiçək əksə, təsəvvür edin, ətrafımız necə görünür. Yeter ki, hər kəs adi vətəndaşlıq, insanlıq naminə bu iş evinin içi, süfrəsinin üstü kimi can yandırсын.

Reallıqsa budur ki, nə qədər "canım Bakı, gözüm Bakı" desək də, hamımız şəhərimizi canımız və gözümüz kimi sevmirik. Sevseydik, bu məqalə yazılmazdı ki... İndi nə edək - əldə olunc hər kəsin başının üstündə durub deyək ki, ay filankəs, zibillə qutuya at, ay yoldaş, küncünü zibilləmə, ay adam, park dincəlmək, gözəmək, istirahət etmək üçündür, zibilləmə deyil!

İsti yay günləri yaxınlaşır. Deməli, yaxınlaşan həm də yaradığımız problemin həllinin aktuallığını artırmasıdır. Odur ki, gəlin şəhərimizi, özümüzü və gələcəyimizi olan uşaqları fikirləşək. Unutmayaq ki, təmizlik, abadlıq, səliqə-sahmən təkə gözəxsayan, ürəkəcan, fikir formalaşdıran mənzərə yox, həm də sağlamlıqdır.

Züleyxa ƏLİYEVƏ, "Azərbaycan"

Heydər Əliyev ili 2023

Ədalət rəmzi

Dövlətin və xalqın taleyində, xüsusən müstəqillik və dövlətçilik mücadilələrinin aparıldığı situasiyalarda lider amilinin böyük rol oynaması tarixin sübuta ehtiyacı olmayan realıdır. Mürəkkəb mərhələlərdən, milli mübarizələrdən keçmiş istənilən dövlətin tarixinə nəzər yetirsək, istisnasız olaraq lider faktoru ilə rastlaşmaq mümkündür. Ədalətə tapınan və öz xalqından güc alan liderlər uğrunda mübarizə apardıqları dövlətçilik və müstəqillik ideallarının reallaşmasına nail ola bilməmişlər, adlarını öz milli salnamələrinə əbədi həkk etdirmişlər.

Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyev məhz belə tarixi missiyanı qətiyyətlə həyata keçirmiş fenomenal lider kimi bəşəriyyətin əbədiyaşarlıq hüququ qazanmış şəxsiyyətləri ilə bir cərgədə dayanır. Anadan olmasının 100 ildönümünü bir daha Heydər Əliyevin dövlətimizə və xalqımıza qarşısındakı xidmətlərindən söz açmaqda Ulu Öndərin öz xatirəsinə ehtiramla yanaşır. Bütün bunlar həm də Ümummilli Liderin əbədiyaşar ideallarının təbliği və böyüməkdə olan nəsillərə çatdırılması baxımından mühüm aktualıq kəsb edir. Xüsusilə qeyd etmək istəyirdim ki, möhtərəm Prezident İlham Əliyev tərəfindən 2023-cü ilin "Heydər Əliyev İli" elan edilməsi bu baxımdan müəmməl imkanlar yaradır.

Ölkəmizə rəhbərlik etdiyi hər bir tarixi mərhələdə - hom sovet hakimiyyəti illərində, həm müstəqillik dövründə Ulu Öndər Heydər Əliyevin bütövlükdə Azərbaycan cəmiyyətinin yüksəlişi ilə bağlı xidmətlərinin əhatə dairəsi olduqca geniş və qürurvericidir. Bunların sırasında Heydər Əliyevin xüsusilə diqqətə layiq olduğu məsələlərdən biri cəmiyyətdə hüquqi dəyərlərin bərqəranı, ədalət, qanunçuluğun və qanunun aliliyinin təmin edilməsi olmuşdur. Məsələyə bu kontekstdə yanaşdıqda "Qoy ədalət zəfər çalsın!" tezisini irəli sürən Heydər Əliyevin hələ sovet hakimiyyəti illərində ağır sosial bəla olan korrupsiya və rüşvətxorluqla mübarizəsi, hüquqi islahatlardan xalqımızın maraqları namına uğurla bəhrələnməsi, qanunçuluğun, hüquq qaydalarının möhkəmləndirilməsi istiqamətində prinsipli addımlar atması, məhkəmə və hüquq-mühafizə orqanlarında sağlam mühitin təmin olunmasına diqqətli yanaşması xüsusilə qeyd edilməlidir. Bu baxımdan Heydər Əliyev hələ sovet hakimiyyəti dövründə respublikamızda vətəndaş-dövlət münasibətlərinin möhkəmləndirilməsi, hüquqi müstəqilliyin təmin olunması, insan hüquqlarının maksimum qorunması, qətiyyətlə ədalət mühakiməsinə həyata keçirilməsi, humanizim ideyalarının möhkəm təməllə çevrilməsi yolunda böyük nailiyyətlərə imza atmış, bu istiqamətdə gözəl ənənələr formalaşdırmışdır.

Heydər Əliyevin sovet dövründə xalqımız qarşısında hüquqi müstəqilliyə tarixi xidmətlərindən biri də ittifaq səviyyəsində həyata keçirilən hüquqi islahatlardan xalqımızın milli maraqları namına yararlanması olmuşdur. Xalqımızın milli düşüncəsinə yeni nəfəs verən Heydər Əliyev hüquqi islahatların yaratdığı imkanlardan bu məqsədlə layihələri bəhrələnməmişdir. Bu monada bir tarixi faktı xatırlayaq. 1978-ci ildə yeni qəbul edilən Azərbaycan Konstitusiyasında Azərbaycan dilinə dövlət dili statusunun verilməsi Heydər Əliyevin xalqımızın milli düşüncəsinə namına hüquqi sferada da cəsarətli mübarizəsinin təəcəssümü olmuşdur.

Heydər Əliyevin ilk dəfə respublikamızda rəhbərliyi dövründə xüsusi diqqət yetirdiyi məsələlərdən biri bacarıqlı, intellektual və yüksək bilik səviyyəsi ilə fərqlənən kadrların, əsasən də bu keyfiyyətlərə malik yerli vətəndaşların məsul vəzifələrdə önləndirilməsi idi. Heydər Əliyev hüquqşünas kadrların seçilməsində də millilik amilinə diqqət yetirməklə yanaşı, peşəkarlıq, ədalətçilik, vicdanlılıq kimi vacib insan keyfiyyətlərinə əsas götürmüşdür. Bu çərçivədə görülən tədbirlər sırasında özaməkan Azərbaycan Dövlət Universitetinin Hüquq fakültəsinə qəbul prosesində şəffaf mühitin formalaşdırılması Ulu Öndərin sayəsində mümkün olmuşdu. O zaman

Hüquq fakültəsinin məzunu olan azərbaycanlı gənclər Heydər Əliyevin kadr siyasətinin uğurlu təəcəssümü kimi məsul vəzifələrdə önləndirildilər. İllər ötsə də, respublikamızın hüquqşünasları Ulu Öndərimizin bu addımını böyük rəğbət və ehtiramla xatırlayırlar.

Heydər Əliyev böyük siyasi düha, görkəmli dövlət xadimi idi. Ən əsası, vətəninə sevon, xalqına bağlı böyük vətənpərvər idi. Məhz buna görə Heydər Əliyev Sov.İKP Siyasi Bürosunun üzvlüyündən və SSRİ Nazirlər Soveti sədrinin birinci müavini vəzifəsindən istefa verdikdən sonra bütün təzyiqlərə, maneələrə rəğmən Azərbaycana qayıtmış və ictimaiyyətin çağırışı ilə Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məclisinin və Azərbaycan Ali Sovetinin deputat seçilmişdi. Naxçıvanda siyasi fəaliyyəti ilə Heydər Əliyev ilk növbədə böyük ullaşdırıcı kimi xalqımızın milli-azadlıq mücadiləsinin yeni mərhələyə yüksəldilməsinə böyük tökən verdi. Təsədüfi deyil ki, həmin illərdə Azərbaycanı dövlət müstəqilliyinin bərpasına aparan yolda əsas diqqətə layiq olduğu məsələlərdən biri cəmiyyətdə hüquqi dəyərlərin bərqəranı, ədalət, qanunçuluğun və qanunun aliliyinin təmin edilməsi olmuşdur. Məsələyə bu kontekstdə yanaşdıqda "Qoy ədalət zəfər çalsın!" tezisini irəli sürən Heydər Əliyevin hələ sovet hakimiyyəti illərində ağır sosial bəla olan korrupsiya və rüşvətxorluqla mübarizəsi, hüquqi islahatlardan xalqımızın maraqları namına uğurla bəhrələnməsi, qanunçuluğun, hüquq qaydalarının möhkəmləndirilməsi istiqamətində prinsipli addımlar atması, məhkəmə və hüquq-mühafizə orqanlarında sağlam mühitin təmin olunmasına diqqətli yanaşması xüsusilə qeyd edilməlidir. Bu baxımdan Heydər Əliyev hələ sovet hakimiyyəti dövründə respublikamızda vətəndaş-dövlət münasibətlərinin möhkəmləndirilməsi, hüquqi müstəqilliyin təmin olunması, insan hüquqlarının maksimum qorunması, qətiyyətlə ədalət mühakiməsinə həyata keçirilməsi, humanizim ideyalarının möhkəm təməllə çevrilməsi yolunda böyük nailiyyətlərə imza atmış, bu istiqamətdə gözəl ənənələr formalaşdırmışdır.

1993-cü ilin ağır iyun günlərində xalqımızın Heydər Əliyevə böyük təkidli siyasi hakimiyyətə dəvət etməsinin də səbəbi Ulu Öndərin Naxçıvanda həyata keçirdiyi tarixi fəaliyyət, muxtar respublikanın işğaldan qorunması, milli məsələlərdə qətiyyətliliyi, prinsipliliyi və cəmiyyətin bütün sosial zümərələrinin böyük şəxsiyyətə olan inam və sevgisi idi. Bütün bunları dəyərləndirən xalqımız əmin idi ki, respublikamızı ullaşdırıyı böhranlı vəziyyətdən yalnız Heydər Əliyevin siyasi dühası xilas edə bilər.

Xalqın istək və arzusu ilə hakimiyyət stəkının arxasına keçdikdən sonra dövlətçiliyimizi və müstəqilliyimizi bütün təhlükələrdən xilas edən Heydər Əliyev respublikada qanunun aliliyinin təmin olunmasını, vətəndaş hüquq və azadlıqlarının yüksək səviyyəyə qorunmasını özünün başlıca fəaliyyət prinsiplərindən biri elan etmiş, bu ali məqsədlərin gerçəkləşdirilməsinə yönəlməli çətin tədbirlərin həyata keçirilməsinə daim diqqətdə saxlanmışdır.

Ulu Öndərin ən böyük tarixi xidmətlərindən biri Azərbaycanı hüquqi dövlət quruculuğunu həyata keçirməsidir. Heydər Əliyevin hüquqi dövlət quruculuğu yolunda ilk addımlarından biri dövlətimizin hüquqi əsaslarını müəyyən edən Konstitusiyamızın qəbulu idi. Heydər Əliyevin baş müəllifiyi ilə hazırlanaraq 1995-ci ildə qəbul edilən müstəqil Azərbaycanın ilk Konstitusiyası respublikamızda hüquqi dövlət quruculuğunun və bütövlükdə bütün islahatların möhkəmləndirilməsinə böyük tökən verdi. Təsədüfi deyil ki, həmin illərdə Azərbaycanı dövlət müstəqilliyinin bərpasına aparan yolda əsas diqqətə layiq olduğu məsələlərdən biri cəmiyyətdə hüquqi dəyərlərin bərqəranı, ədalət, qanunçuluğun və qanunun aliliyinin təmin edilməsi olmuşdur. Məsələyə bu kontekstdə yanaşdıqda "Qoy ədalət zəfər çalsın!" tezisini irəli sürən Heydər Əliyevin hələ sovet hakimiyyəti illərində ağır sosial bəla olan korrupsiya və rüşvətxorluqla mübarizəsi, hüquqi islahatlardan xalqımızın maraqları namına uğurla bəhrələnməsi, qanunçuluğun, hüquq qaydalarının möhkəmləndirilməsi istiqamətində prinsipli addımlar atması, məhkəmə və hüquq-mühafizə orqanlarında sağlam mühitin təmin olunmasına diqqətli yanaşması xüsusilə qeyd edilməlidir. Bu baxımdan Heydər Əliyev hələ sovet hakimiyyəti dövründə respublikamızda vətəndaş-dövlət münasibətlərinin möhkəmləndirilməsi, hüquqi müstəqilliyin təmin olunması, insan hüquqlarının maksimum qorunması, qətiyyətlə ədalət mühakiməsinə həyata keçirilməsi, humanizim ideyalarının möhkəm təməllə çevrilməsi yolunda böyük nailiyyətlərə imza atmış, bu istiqamətdə gözəl ənənələr formalaşdırmışdır.

Müstəqil Azərbaycanın ilk Konstitusiyası zamanın tələb və çağırışlarına uyğun olaraq məhkəmə-hüquq

islahatlarının da həyata keçirilməsi üçün əlverişli zəmin və şərait formalaşdırmışdır. Qanunçuluğun güclü olması nə qədər mühümdürsə, bundan irəli gələrək hüquqi mübahisələrin ədalətli həlli də bir o qədər vacibdir. Bu kimi məsələlər nəzərə alınaraq, Konstitusiyada hakimiyyətlərin bölünməsi prinsipi əsasında məhkəmə hakimiyyətinin dövlət idarəçiliyi sistemində yeri müəyyən edilmişdir, müstəqil məhkəmə hakimiyyəti ilə bağlı əsas müddəalar təsbit olunmuşdur. Bu müddəalarla hər bir sahədə yaranan münasibətlərin həlli məsələsi ədalət mühakiməsinə həyata keçirən məhkəmə hakimiyyətinin səlahiyyətinə aid edilmişdir.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin yaratdığı Hüquq-İslahat Komissiyası tərəfindən hazırlanan və 1997-ci ildə qəbul edilən "Məhkəmələr və hakimlər haqqında", "Konstitusiyaya Məhkəməsi haqqında" qanunlar respublikamızda məhkəmə-hüquq islahatları çərçivəsində ilk addımlar idi. Bu qanunların hər biri dövrün çağırışlarına cavab verən müstəqil məhkəmə sisteminin formalaşdırılmasına və fəaliyyətinə hüquqi təminat olmuşdur.

Məhkəmə islahatları çərçivəsində mənəvi cəhətdən təmiz, yüksək biliyi malik, peşəkar hakim korpusunun formalaşdırılması da diqqət mərkəzində saxlanılmışdır. Bunun üçün 1 dekabr 1998-ci ildə Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında məhkəmələrin təşkil edilməsi, hakim vəzifəsinə namizədlərin seçilməsi, habelə məhkəmələr və hakimlərlə bağlı digər məsələləri öz səlahiyyətləri dairəsində həyata keçirmək vəzifələrini yerinə yetirən Məhkəmə-Hüquq Şurası təsis olunmuşdur. Bununla da hazırda məhkəmə hakimiyyətinin müstəqil özlüklü orqanı olan Məhkəmə-Hüquq Şurasının möhkəm bünövrəsi yaradılmışdır.

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin "Azərbaycan Respublikası məhkəmələrinin təşkil və fəaliyyətinin təmin edilməsi haqqında" 17 iyun 1999-cu il tarixli fərmanı əsasında, qanunun aliliyi və məhkəmə hakimiyyətinin müstəqilliyinin təmin edilməsi, ədalət mühakiməsinin həyata keçirilməsi zamanı insan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsinin genişləndirilməsi məqsədilə 2000-ci ilin sentyabr ayında Azərbaycanda yeni - üçpilləli məhkəmə sistemi yaradılaraq fəaliyyətə başlanmışdır. Hüquq-mühafizə sistemində köklü dəyişikliklər praktik şəkildə özünü göstərməyə başlamışdır.

Hüquq sistemi canlı mexanizim kimi daim inkişafdadır və müntəzəm təcrübə göstərir ki, əgər bu sistem müasir çağırışlarla uyğunlaşmasa, qarşısında duran vəzifələrin yerinə yetirilməsində ciddi axsamlar baş verər. Həm də dövrün tələblərindən irəli gələn hüquqi islahatlar hüquqi cəmiyyətin inkişafının fundamental şərtlərindən biridir. Bununla yanaşı, bütün istiqamətlərdə aparılan çevik və səmərəli novator dəyişikliklər, yeni trendlər, informasiya kommunikasiyalarının həyata keçirilməsi də fəaliyyətin təmin olunacağı, azad edilməsi hər bir şəhər və rayonumuzda ədalət mühakiməsi sistemi formalaşdırılacaq.

Azərbaycanda son dövrdə həyata keçirilən islahatların ən təkmil nümunələrindən biri məhkəmə-hüquq sferasında keyfiyyət dəyişiklikləridir. Bütün bunlar məhkəmələrin fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsinə, notisiyə etibarilə vətəndaş münasibətinin yüksəldilməsinə xidmət edir. Əldə olunmuş nailiyyətlər həm də ondan xəbərlər ki, Ulu Öndər Heydər Əliyevin əsaslarını yaratdığı müəmməl hüquq sistemi Prezident İlham Əliyev tərəfindən daha da gücləndirilib, inkişaf etdirilib və dövrün tələblərinə uyğunlaşdırılıb.

Müstəqil Azərbaycanın ilk Konstitusiyası zamanın tələb və çağırışlarına uyğun olaraq məhkəmə-hüquq

minin daha da təkmilləşdirilməsi baxımından prinsipli siyasi iradə nümayiş kimi dəyərləndirilməlidir.

Cənab İlham Əliyevin respublikamızda növbəti prezidentlik müddətində ötən 5 ili bütün sahələrdə olduğu kimi, məhkəmə-hüquq sistemində də yeni islahatlarla əlamətdardır. Dövlət başçısının "Məhkəmə-hüquq sistemində islahatların dərinləşdirilməsi haqqında" 3 aprel 2019-cu il tarixli fərmanı ilə islahatlar bu sferada əhatə etmiş, mühüm uğurları əldə olunması ilə nəticələnmişdir. İslahatların əsasında, 2020-ci il yanvarın 1-dən inzibati-iqtisadi məhkəmələr ləğv edilərək, onların yerində müvafiq inzibati məhkəmələr təşkil olunmuş, həmçinin kommersiya məhkəmələri yaradılmışdır.

Özəl ekspertizanın təsbit olunması, mediaya institutunun fəaliyyətə başlaması, hakimlərin sayının üçdəbir qədər - 200 vahid artırılması, hakimlərin fəaliyyətinin müasir tələblərə cavab verən yeni, şəffaf qiymətləndirilmə qaydalarının müəyyən edilməsi islahatların uğurlu nəticələndirilib. Həmçinin məhkəmə icraatı zamanı çevikliyinin təmin edilməsi, işlərə daha səmərəli baxılması, bütövlükdə ədalət mühakiməsinin hakimiyyətinin yüksəldilməsi ilə bağlı qanunvericiliyə çoxsaylı dəyişikliklər edilmiş, sadələşdirilmiş və yazı icraatı genişləndirilmiş, proseslərdə videokonfrans, habelə məhkəmə rüsumlarının diferensiasiyası tətbiq olunmuşdur. "Elektron məhkəmə" informasiya sisteminin bütövlükdə önləndirilməsi üçün tədbirlər görülmüş, cəza siyasəti humanistləşdirilmiş, pandemiya zamanı karantin şəraitində İKT-ə tətbiq olunmuş, məhkəmə proseslərində video formatında geniş istifadə olunmuş, vahid məhkəmə təcrübəsinin formalaşdırılması üçün işlək mexanizmlər yaradılmışdır, məhkəmələrin və hakimlərin təminatı gücləndirilmişdir.

Bu gün möhtərəm Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan dövlətçiliyi tarixinin şəərəli dövrünü yaşayır. İşğaldan azad edilmiş torpaqlarımız sülhün yenicən qurulmuş, keçmiş məcburi köçkünlər tədricən öz evlərinə geri dönr. Tariximizə bu qürurverici mərhələsində məhkəmə-hüquq sistemini də məsul işlər gözləyir. Çünki infrastrukturaların yaradılması ilə təhlükə Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə məhkəmə və ədliyyə qurumlarımızın da fəaliyyəti təmin olunacağı, azad edilməsi hər bir şəhər və rayonumuzda ədalət mühakiməsi sistemi formalaşdırılacaq.

Azərbaycanda son dövrdə həyata keçirilən islahatların ən təkmil nümunələrindən biri məhkəmə-hüquq sferasında keyfiyyət dəyişiklikləridir. Bütün bunlar məhkəmələrin fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsinə, notisiyə etibarilə vətəndaş münasibətinin yüksəldilməsinə xidmət edir. Əldə olunmuş nailiyyətlər həm də ondan xəbərlər ki, Ulu Öndər Heydər Əliyevin əsaslarını yaratdığı müəmməl hüquq sistemi Prezident İlham Əliyev tərəfindən daha da gücləndirilib, inkişaf etdirilib və dövrün tələblərinə uyğunlaşdırılıb.

Müstəqil Azərbaycanın ilk Konstitusiyası zamanın tələb və çağırışlarına uyğun olaraq məhkəmə-hüquq

Müstəqil Azərbaycanın ilk Konstitusiyası zamanın tələb və çağırışlarına uyğun olaraq məhkəmə-hüquq

Mirzə TAĞIZADƏ,
Bakı Apellyasiya Məhkəməsinin hakimi

Azərbaycanın bugünkü iqtisadi uğurlarının təməli Heydər Əliyev tərəfindən qoyulmuşdur

Biz hamımız Ulu Öndər Heydər Əliyevin qurub yaratdığı, müstəqilliyini qoruduğu və etibarlı əllərə əmanət etdiyi Azərbaycanda yaşayırıq. Bu baxımdan "Heydər Əliyev mənim həyatımda" deməli olsa, hər birimizin ürək-döşüylə söyləməyə sözü var. Ümummilli Liderimizlə tanış olmaq, onunla söhbət etmək, əstəlik birlikdə işləmək, yeni çiyin-çiyinə eyni məqsəd və məramlar uğrunda çalışmaq özge bir xoşbəxtlik idi. Belə bir xoşbəxtlik bizə - artıq yaşa düşmüş nəslin bir çox nümayəndəsinə qismət olmuşdur ki, onlardan biri də bu qeydlərin müəllifidir.

Dünya tarixində eyni şəxsiyyətin hər hansı bir ölkəyə, xalqa iki dəfə rəhbərlik etməsi tək-tək hallarda olub. Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyev məhz həmin nadir şəxsiyyətlərdəndir. Həm də bu vəzifə Ulu Öndərimizin çiyinlərinə Azərbaycanda tarixinin bir-birine bənzəməyən ayrı-ayrı dövrlərdə, xalqın müxtəlif problemlər yaşaydığı zamanlarda düşüb.

1960-cı illərdə keçmiş SSRİ-nin müttəfiq respublikalarından biri olan Azərbaycanın iqtisadiyyatı bütövlükdə döhr böhran mərhələsinə qədər qoymuşdu. İstehsalın, öcümələndirilməsi sonayə məhsulların istehsalının ümumi inkişaf səviyyəsinə, milli gəlirin həcminə və ölkə məhsuldarlığının artım sürətinə görə Azərbaycan ititafq səviyyəsinə çox ger qalırdı. Kənd təsərrüfatı da olduqca ağır vəziyyətdə düşmüşdü. Bütün bu səbəblərdən əhalinin sosial vəziyyəti getdikcə ağırlaşdı.

Məhz belə bir vaxt və şəraitdə - 1969-cu il iyunun 14-də Heydər Əliyev Azərbaycan Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin birinci katibi seçildi və respublikanı düşmüş olduğu ağır durumdan çıxarmaq üçün dərhal qəti tədbirlər görməyə başladı. Azərbaycan KP MK-nin 1969-cu ilin avqust ayında keçirilən plenumunda respublikada yaranmış vəziyyəti ətraflı təhlil olundu.

Ulu Öndər dahiyanə ullaşdırıcılıqla hər məsələni dərindən öçlüh-biçörək Azərbaycanın ümummilli inkişaf strategiyasını yaratdı. Respublika rəhbərliyinin tapşırığı və birbaşa nəzarəti ilə hərtərəfli dinamik inkişafı təmin edən kompleks inkişaf proqramları hazırlandı və icraatı onları icrasına start verildi. Beləliklə, Heydər Əliyevin hakimiyyətə gəlişi ilə Azərbaycanın iqtisadi, siyasi, ictimai və mədəni həyatında intibah dövrü başladı.

Ümummilli Liderin 1993-cü ilin iyununda xalqın təkidli tələbi ilə yenidən hakimiyyətə qayıtması da olduqca çətin bir dövrdə təsadüf etdi. Bu dəfə ilk gündən əsas diqqət ölkə daxili-dövlət siyasətində və vətəndaş qarşısındakı məsələlərin həllində, ədalət və məsuliyyətə əsaslanaraq qəbul edilirdi. Cəhəddə atəşəmə nail olundu. Sürətlə artmaqda olan inflyasiyanın qarşısını almaq, dövlət büdcəsinin balanslaşdırılması, ədalət və məsuliyyətə əsaslanaraq qəbul edilirdi. Cəhəddə atəşəmə nail olundu. Sürətlə artmaqda olan inflyasiyanın qarşısını almaq, dövlət büdcəsinin balanslaşdırılması, ədalət və məsuliyyətə əsaslanaraq qəbul edilirdi. Cəhəddə atəşəmə nail olundu. Sürətlə artmaqda olan inflyasiyanın qarşısını almaq, dövlət büdcəsinin balanslaşdırılması, ədalət və məsuliyyətə əsaslanaraq qəbul edilirdi. Cəhəddə atəşəmə nail olundu.

Ulu Öndər Azərbaycan rəhbərliyinin istər birinci, istərsə də ikinci dövründə gördüyü nəhəng işlərin notisiyələri bu günün özlükdə də digər rayonlarda olduğu kimi, bizim Göyçayda da görmək mümkündür. Göyçaylı Ümummilli Liderin xatirəsinə böyük ehtiramla qəbul edilən Heydər Əliyev Azərbaycan rəhbərliyinin birinci dövründə üç dəfə - 1972-ci, 1978-ci və 1981-ci illərdə rayonumuzda səfər etmiş və hər gəlişindən sonra camaatımızın ciddi problemləri, tələklili məsələləri həll edilmişdir. Məsələn, Göyçayın mərkəzindən keçən Arvan çayının daşması notisiyəsində şəhərə ciddi zi-

yan döyür, evlər uçur, bəzi hallarda hətta insan tələfatı da olurdu. 1972-ci ildə Ulu Öndər Göyçayda səfərdə olarkən ictimaiyyətlə görüşü zamanı həmin problem qaldırıldı. Heydər Əliyevin tapşırığı ilə Arvan çayının başlanğıc hissəsində nəhəng bənd inşa edildi və sözügedən problem bərdəfəlik həll olundu.

Ümummilli Liderin Göyçayda növbəti səfərlərindən sonra da rayonumuzda bir sıra mühim yeniliklər baş verdi. Ulu Öndərin xüsusi tapşırığı ilə Qaraməryəm kəndi ərazisində Tərə və Cəməddil dağlarına suvarma suyunun verilməsi məqsədilə tikilmiş böyük nasos stansiyası 800 hektar torpaq sahəsinin ökin dövriyyəsinə daxil edilməsinə imkan yaratdı. Bığır və İncə kəndlərində 75 çarpayılıq xostexanaların, Göyçayda nar emalı zavodunun tikilməsinə verilən göstərişlər də tez bir zamanda icra olundu.

Təəssüf ki, 1980-ci illərin sonu - 1990-cı illərin əvvəllərində mölum səbəblərdən Azərbaycan iqtisadiyyatı təəssüflə uğradı. Göyçay da çətin günlərinə yaşayırdı. 1992-ci ilin noyabr ayında Naxçıvanda Yeni Azərbaycan Partiyasının təsis konfransının keçirilməsi, Heydər Əliyevin partiyamızın sədr seçilməsi xəbərini rayonuumuzun camaatı sevinc və rəğbətlə qarşıladı. Çünki Ulu Öndərin xalqa dayağ olduğunu heç kim və heç vaxt unutmamışdı. Belə bir şəraitdə Göyçayda Heydər Əliyevin adı ilə bağlı olan bir partiyamızın rəhbərliyi təsis etmək çox şəərəfli və eyni zamanda məsuliyyətli bir missiya idi. Odur ki, mənim kimi yuzlərlə insan Yeni Azərbaycan Partiyasının Göyçay rayon təşkilatının yaradılmasına ürəkənd qoşuldu. Bizə qarşı olanlar da var idi. Lakin xalqın məhəbbəti böyük qüvvədir, bunun qarşısına sədd çəkmək mümkün deyil. Təsis konfransımızı boykot etməyə çalışanların səylərinə baxmayaraq, R.Rza adına Mədəniyyət sarayında necə deyirlər, iynə atsan, yerə düşməzdi. Bütün yerlər dolmuşdu, ayaq üstə dayanırlar da az deyildi. Təqvimdə 1993-cü ilin martı idi...

Bu dövrdə bütün respublikada olduğu kimi, rayonumuzda da vəziyyət dözlüməz həddə çatmışdı. Hər-cəməlik, oğurluq, talançılıq baş alıb gedirdi. Aprelin son günlərində rayon icra hakimiyyətinin binası qarşısında mitinqlər keçirildi. Mitinq iştirakçıları yaranmış mövcud vəziyyətin aradan qaldırılmasını tələb edirdilər. Burada Heydər Əliyevin hakimiyyətə qayıtması barədə çağırışlar səsləndi.

Azərbaycan xalqının arzusu çin oldu. Ulu Öndər xalqın təkidli tələbi ilə ikinci dəfə hakimiyyətə gəldi. Qısa zaman kəsiyində Heydər Əliyevin böyük təşkilatçılığı, məqsədyönlü siyasəti sayəsində Azərbaycan xalqının milli birliyi, ictimai-siyasi sabitliyi bərpə olundu, hakimiyyət böhranı aradan qaldırıldı, mühüm qanunlar qəbul edildi. Beləliklə, müstəqil dövlətçiliyimizin möhkəmləndirilməsi üçün əsaslı şərait yaradıldı. Ümummilli Liderin qətiyyəti, prinsipliliyi, diplomatik səyi və böyük dövlətçilik təcrübəsi sayəsində dövlətçiliyimiz

zə və müstəqilliyimizə qarşı edilən bütün qəsdlərin qarşısı alındı.

Bir daha deyim ki, Heydər Əliyev dahiyanə bu əvəzilməz xüsusiyyətlərini əyani görmək, bu dahi şəxsiyyətlə görüşmək, söhbət etmək başqa bir əlamətdir! Xoşbəxtəm ki, bunlar mənim qismətimdə düşüb. Mən YAP-ın Göyçay rayon təşkilatının təsisçisi və ilk sədri olduğumla da qürur duyuram.

2001-ci il aprelin 19-da Ulu Öndər məni Göyçay Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı təyin etdi. Bu, ömrümün ən unudulmaz günlərindən biridir. Ona görə yox ki, vəzifəyə təyin edilirdim, ona görə ki, Heydər Əliyev kimi dahi bir şəxsiyyətlə həmsöhbət oldum. Ümummilli Liderimizin böyük ad-sanı, dünyadakı şöhrəti ilə yanaşı, necə maraqlı və səmimi bir insan olduğuna da əyani görür və qürur duyurdum. Mənimlə xeyli söhbət etdi, öcümələndə rayonda Yeni Azərbaycan Partiyasının yaranma tarixini soruşdu, mövcud vəziyyəti xəbər aldı.

Ulu Öndərə o dərəcədə yaxınlıq hiss etdim ki, cəsarətlənib rayonun bir sıra problemlərini dilə gətirdim və bu məqam bölgənin sonrakı inkişafında mühüm rol oynadı. Mən həyəcanla danışır, o böyük insan isə diqqətlə dinliyirdi.

O zaman rayon mərkəzindən keçən çay şəərəli ki, hissəyə bölünür və onun üzərində 1948-ci ildə tikilmiş körpü qozalı vəziyyətdə idi, hər an uçmaq təhlükəsi vardı. Bu, baş versə, təkə rayon itirir deyil, bütün ölkə üçün problem yaranırdı. Bərgüşad-Ucar marşrutu ilə əlavə 75-80 kilometr məsafə qət etmək lazım gəlirdi.

Bunu eşidəndə Heydər Əliyev soruşdu ki, bəs nə etmək lazımdır. Yenə də həyəcanla: "Körpü tikməli", - dedim.

Digər problemləri də xəbər aldı. Elə bunun da çayla bağlı olduğunu söylədim. Belə ki, yaz aylarında çay daşır. Güclü sel isə şəərəndən azı 200 evin su altında qalmasını demək idi. Odur ki, sahil-bərkitmə işləri tələb olunurdu.

Ulu Öndərin bu problemlərə necə reaksiya verdiyi indi də gözümdən getmir. Məne bir söz demədən oturdugü breslodan sola dönlüb seklektor dıymışdım ki, Kəndə baş nazirə danışırdı. Qoyulan məsələlərin həll edilməsinə və əgər çətinlik olarsa, ona məruzə olunmasını tapşırırdı. O zaman ölkə öz dövrünü yaşayırdı. Yeni tikiləcək körpünün dəyəri isə 950 min manat tuturdu. Odur ki, baş nazirə də qamalı deyildi. Lakin Ulu Öndərin dəstəyi ilə hər iki problem qısa bir vaxtda həll olundu. Yeni körpü də tikildi, çayın sahilində təhlükəli olan yarı kilometr ərazidə 3 metr enində və 7 metr hündürlüyündə bənd də inşa edildi. Bu işlər yekunlaşmışdı ki, 2003-cü ilin iyun ayında Göyçay rayonuna gələn güclü sel notisiyəsində köhnə körpü uçdu. Əvvəlcədən görülmüş işlər isə yuzlərlə evi səldən xilas etdi.

Bu yerə məşhur bir bayatımın iki misrəsini xatırlatmaq yerinə düşür:

Tikmədim özüm qalam,
Tikdim ki, izim qala.

Ulu Öndərin özü deyirdi ki, gördüyümüz işlər Azərbaycanın gələcəyi üçündür. Bütün fikirləri kimi, bu sözləri də dahiyanədir. Bu gün biz hər yerdə, hər sahədə Ümummilli Liderimizin həyata keçirdiyi, ələcə də təməlini qoyduğı işlərin bəhrəsini görürük. Müdrik Prezidentimiz İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə müstəqil vətənimiz bütün çətinlikləri və maneələri dəf edərək zəfərdən zəfərə doğru gedir və bu, tək bir sahəyə aid deyil. Ulu Öndərin əməllərini yaşaması, arzularının çin olması, vəsiyyətlərini yerinə yetirilməsi Azərbaycanımızı da, onun qürurlu vətəndaşları olan bizləri də yaşadır.

Nazim İSMAYILOV,
YAP Veteranlar Şurasının üzvi

Heydər Əliyev İli - 2023

Ulu Öndər Heydər Əliyevin 100 illik yubileyinə həsr olunmuş tədbir keçirilib

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin anadan olmasının 100-cü ildönümü münasibətilə Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti (DTX) tərəfindən "Heydər Əliyev və təhlükəsizlik orqanları" adlı növbəti tədbir Göyçay şəhərində təşkil edilib.

DTX-nin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, tədbirdə Göyçay Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Natiq Ağayev, DTX-nin rəhbər şəxsləri və əməkdaşları, şəhərin hüquq-mühafizə orqanlarının rəhbərləri, Milli Məclisin deputatları, təhlükəsizlik orqanlarının veteranları, Vətən müharibəsi iştirakçıları və rayon ictimaiyyətinin nümayəndələri iştirak ediblər.

Əvvəlcə Ulu Öndər Heydər Əliyevin Göyçay şəhərində ucaldılmış abidəsi ziyarət edilib, ömünə gül dəstələri qoyularaq xatirəsinə dərin ehtiram ifadə olunub.

Qonaqlar tədbirin keçirildiyi Heydər Əliyev Mərkəzinin foyesində Ümummilli Liderin həyatının müxtəlif dövrlərini əks etdirən fotosəkillərin nümayiş olunduğu guşə ilə tanış olduqdan sonra tədbir açıq elan edilib.

Öncə dahi rəhbər Heydər Əliyevin, Azərbaycan Respublikasının müstəqilliyi və azadlığı uğrunda canlarını qurban verməmiş şəhidlərimizin öz xatirəsi bərdəqəlik sükutla yad olunub və Dövlət himni səsləndirilib.

Göyçay Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Natiq Ağayev belə bir tədbirin keçirilməsinin rayonun ictimai həyatında önəmli hadisə olduğunu qeyd edib. Heydər Əliyevin təhlükəsizlik orqanlarından başlayan mənalı ömrü-

nün hər anının bir tarix olduğunu vurğulayan Natiq Ağayev dahi şəxsiyyətin bütün fəaliyyəti boyu Azərbaycanın çiçəklənməsi və qüdrətlənməsi yolunda gördüyü ölçüyəgəlməz işlərdən, respublikamızın təhlükəsizliyinin və ərazi bütövlüyünün etibarlı qorunması, xalqımızın sülh və əmin-amanlıq şəraitində yaşaması naminə gətirdiyi fədakarlıq nümunələrindən və hazırda Ulu Öndərin siyasi varisi, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ölkəmizin davamlı tərəqqisindən geniş söhbət açıb.

Digər çıxış edənlər görkəmli dövlət xadimi Heydər Əliyevin təhlükəsizlik orqanlarının tarixində ilk azərbaycanlı general olaraq sözügedən təsisatın inkişafına misil-

siz töhfələr verdiyini, milli kadrlarla kompleksləşdirdiyini, Azərbaycana rəhbərlik etdiyi vaxtlarda da təhlükəsizlik qurumunun fəaliyyətini daim diqqət mərkəzində saxladığını vurğulayıb, bugünkü dövrdə Azərbaycan xüsusi xidmət orqanlarının öz işini məhz Heydər Əliyevin vaxtilə təhlükəsizlik təşkilatında təməlini qoyduğu prinsiplər əsasında qurduğunu nəzərə çatdırıblar.

Sonda tədbir iştirakçıları DTX-nin Azərbaycan Televiziyası ilə birgə ərsəyə gətirdiyi "Konfidensial" layihəsinin növbəti buraxılışı olan və Ulu Öndər Heydər Əliyevin təhlükəsizlik orqanlarında xidmət etdiyi zaman onun rəhbərliyi altında keçirilmiş "Port-Pöhləvi" əməliyyatından bəhs edən sənədli filmə tamaşa ediblər.

Azərbaycan Avropa Şurasının daha bir mühüm müqaviləsinə imza atıb

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə sabitliyin və təhlükəsizliyin möhkəmləndirilməsi, cinayətkarlıqla mübarizənin gücləndirilməsi, xüsusilə cəzamnı labüdlüyü prinsipinin təmin edilməsi üzrə önəmli tədbirlər görülmüş, effektiv beynəlxalq əməkdaşlıq həyata keçirilib.

Cinayətkarlıqla qlobal mübarizədə fəal iştirak edən ölkəmiz bu sahədə beynəlxalq əməkdaşlığın səmərəsini artırması, müvafiq konvensiyaların təkmilləşdirilərək müasir çağırışlara uyğunlaşdırılması ilə bağlı öz töhfəsini verir, Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən təkliflər irəli sürülür, o cümlədən yeni müqavilələrin hazırlanmasında yaxından iştirak edilir. Ötən il dövlətimiz tərəfindən "Ekstradisiya haqqında" Avropa Konvensiyasının təsdiqlənməsi prosedurunun effektivliyini artırılmasına xidmət edən Dördüncü Əlavə Protokolu ratifikasiya olunub, bu sahədə səmərəli əməkdaşlıq aparılır. Eyni zamanda "Cinayət işləri üzrə qarşılıqlı hüquqi yardım haqqında" Avropa Konvensiyasının müvafiq sərəğulları elektron qaydada göndərilməsini, dindirmələrin videokonfrans vasitəsilə aparılmasını,

Konvensiyanın əhatə dairəsinin genişləndirilməsini və s. məsələləri özündə ehtiva edən İkinci Əlavə Protokolunun cinayətkarlıqla mübarizədə səmərəliliyini və operativliyini artırılmasına əhəmiyyəti nəzərə alınaraq Azərbaycan tərəfindən həmin sənədə qoşulması qərar alınıb.

Ədliyyə Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, bununla əlaqədar Azərbaycan dövləti adından bu sənədi imzalamaq üçün ölkə başçısı tərəfindən verilmiş səlahiyyət əsasında, ədliyyə naziri Fikrət Məmmədovun Strasburqa səfəri çərçivəsində Avropa Şurası baş katibinin müavini Byorn Berqenin və digər məsul şəxslərin iştirakı ilə həmin protokolun imzalanması mərasimi keçirilib.

Sonra keçirilmiş görüşdə ədliyyə naziri tərəfindən Avropa Şurası ilə əmək-

daşlıqda ölkəmiz üçün 2022-2025-ci illər üzrə qəbul edilmiş Fəaliyyət Planının implementasiyası çərçivəsində Avropa Məhkəməsi qərarlarının icrası ilə bağlı layihənin həyata keçirildiyi vurğulanıb, ədliyyə, o cümlədən penitensiar, habelə məhkəmə sistemində aparılan və beynəlxalq ələmdə təqdir olunan islahatlar və yeniliklər barədə verilmiş məlumat maraqla qarşılanıb.

Baş katibin müavini B.Berqe Avropa Şurasının ölkəmizlə əməkdaşlığının yüksək səviyyəsini qeyd edərək may ayında Avropa Şurası tərəfindən üzv dövlətlərin başçıların sammitinin keçiriləcəyini bildirdi.

Söhbət zamanı Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə 44 günlük Vətən müharibəsində Böyük Qələbəmizlə azad edilmiş torpaqlarımızın Ermənistan tərəfindən bütövlüklə minalanmasına toxunularaq, mina terroru nəticəsində 300-ə qədər Azərbaycan vətəndaşının həlak olduğu və ya yaralandığı bildirilib, bununla bağlı ANAMA tərəfindən hazırlanmış xüsusi kitab təqdim edildi.

Səfər çərçivəsində Strasburqda İnsan Hüquqları üzrə Avropa Məhkəməsinin sədri xanım Siofra O'Liri ilə ikitərəfli görüş keçirilib.

Azərbaycan ilə Avropa Məhkəməsi arasında səmərəli əməkdaşlığın qeyd olunduğu görüşdə ölkəmizdə həyata keçirilən müdaxirə məhkəmə-hüquq islahatları barədə ətraflı məlumat verilib. Həmçinin ədalət mühakiməsinin həyata keçirilməsində beynəlxalq normaların, o cümlədən məhkəmənin pre-sedent hüququnun tətbiqinə xüsusi önəm verildiyi bildirilib, bu məqsədlə bir çox milli təlimçilərin hazırlanması, hakimlərin, hakimliyə namizədlərin və digər hüquqşünasların tədrisində beynəlxalq ekspertlərin, o cümlədən Avropa Məhkəməsi hakimlərinin iştirakı, həmin məhkəməyə tədris səfərlərinin faydası qeyd edildi. Avropa Məhkəməsinə uzun müddət eza olunan hakimlərimizin beynəlxalq təcrübəyə yiyələnməsinin əhəmiyyəti vurğulanıb.

Eyni zamanda Avropa Məhkəməsinin qarşısında duran çağırışlar, o cümlədən yüksək iş yükü və bu problemin həlli yolları barədə fikir mübadiləsi aparılıb, digər maraqlı doğuran məsələlər müzakirə olunub.

Tədbirdə Azərbaycanın Avropa Şurası yanında daimi nümayəndəsi Fəxrəddin İsmayilov və Avropa Məhkəməsinin Azərbaycandan olan hakimi Lətif Hüseynov iştirak ediblər.

Azərbaycan və Moldova Xarici İşlər nazirlikləri arasında siyasi məsləhətləşmələr aparılıb

Aprelin 6-da Kişinevda Xarici İşlər və Avropaya İntegrasiya Nazirliyində Moldova-Azərbaycan idarələr-arası siyasi məsləhətləşmələrin növbəti raundu keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Moldova nümayəndə heyətinə dövlət katibi Ruslan Bolboçan, Azərbaycan nümayəndə heyətinə isə xarici işlər nazirinin müavini Xələf Xələfov başçılıq edib. Müzakirələrdə ikitərəfli münasibətlər, regional vəziyyət, beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində əməkdaşlıq və qarşılıqlı maraqlı doğuran digər məsələlərə toxunulub.

Məsləhətləşmələr zamanı Moldova-Azərbaycan əməkdaşlığının gündəliyində duran aktual məsələlər müzakirə edilmiş, tərəflər son vaxtlar intensivləşmiş ikitərəfli siyasi dialoqu inkişaf etdirmə-

yə və daim gücləndirməyə hazır olduqlarını təsdiqləyiblər. Bu kontekstdə hər iki ölkənin rəsmi şəxslərinin qarşılıqlı səfərlərinin yüksək səviyyədə təşkilinə maraqlı təsdiq edilib.

Eyni zamanda həmsöhbətlər Moldova ilə Azərbaycan arasında sahəvi əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi sərəğullarının vacibliyini qeyd ediblər, qarşılıqlı fəaliyyət istiqamətləri arasında, xüsusilə enerji, ticarət-

iqtsadi, kənd təsərrüfatı və investisiya sahələri vurğulanıb.

Bu mənada Moldova-Azərbaycan İqtisadi Əməkdaşlıq Üzrə Hökumətlərarası Komissiyasının platformasında dialoqu davamlı şəkildə təşviq edilməsinin mümkünlüyü qeyd edilib.

Məsləhətləşmələrin iştirakçıları suverenlik və ərazi bütövlüyünə qarşılıqlı dəstəyini təsdiqlənmiş, regional təhlükəsizlik yoxsulluğu hadisələrlə bağlı fikir mübadiləsi aparıblar.

Eyni zamanda görüşdə iki ölkə arasında BMT, Avropa Şurası, GUAM kimi beynəlxalq və regional platformalarda əməkdaşlığın gücləndirilməsində maraqlı olduqları təsdiqlənib.

Gədəbəydə "Heydər Əliyev və Azərbaycanda milli intibah dövrü"ndən danışılmışdır

Gədəbəydə "Heydər Əliyev İli" çərçivəsində silsilə tədbirlərin keçirilməsi davam edir. Növbəti belə tədbir "Heydər Əliyev və Azərbaycanda milli intibah dövrü" mövzusunda həsr olunmuşdur.

Çıxış edən rayon icra hakimiyyətinin başçısı Orxan Mürşəlov Ulu Öndər Heydər Əliyevin qeyri-adi idarəçilik bacarığından, yüksək vətənpərvərliyindən, uzaqgörən və məqsədyönlü siyasəti ilə istər sovetlər, istərsə də müstəqillik dövründə Azərbaycan xalqı qarşısında əvəzolunmaz xidmətlərindən danışmışdır. Qeyd olunmuşdur ki, milli qürur və ictimai mənbəyimiz olan Heydər Əliyev bütün ömrünü xalqımızın rifahı və müstəqil Azərbaycan dövlətinin möhkəmlənməsi və qüdrətlənməsinə həsr etmişdir.

Tədbirdə iştirak edən Milli Məclisin deputatı Elman Nəsirov da xalqın tələbi ilə hakimiyyətə qayıdan Heydər Əliyevin Azərbaycan tarixindəki rolundan və Azərbaycanın bu gün qətiyyətli irəliləməsindən, gücünü və qüdrətini durmadan artırmasından danışmışdır.

Sonra söz rayon aqsaqqallarına verilmişdir. Onlar Ulu Öndərlə bağlı xatirələrindən danışmış, onun öz xatirəsini həmişə uca tutduqlarını qeyd etmiş və dahi rəhbəri minnətdarlıqla andıqlarını diqqətə çatdırmışlar. Bildirmişlər ki, Heydər Əliyevin dövlətçiliyimizin qorunub saxlanılması və möhkəmlənməsi istiqamətində tarixi missiyasını bu gün davam etdirən Prezident İlham Əliyevin iradəsi sayəsində 44 günlük Vətən savaşında xalqımız qəhrəmanlıq salnaməsi yazaraq tarixi ədaləti bərpa etmişdir.

Sabir ƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Bakıda "Din və global təhlükəsizlik" kitabının təqdimatı olub

Aprelin 6-da Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin (DQDK) sədr müavini Səyavuş Heydərovun "Din və global təhlükəsizlik" kitabının təqdimat mərasimi keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycan İlahiyyat İnstitutunda (Aİİ) keçirilən tədbirdə əvvəlcə ölkəmizin ərazi bütövlüyü uğrunda mübarizədə canlarını qurban verməmiş şəhidlərimizin öz xatirəsi bərdəqəlik sükutla yad edildi.

Aİİ-nin rektoru, dosent Aqil Şirinov çıxış edərək bildirdi ki, global müstəvidə baxdıqda, xüsusilə XX əsrdən etibarən dünyanın müxtəlif bölgələrində din təkəü məənəviyyət mövzusu deyil, həm də təhlükəsizlik mövzusu olaraq önəm çixmağa başlayıb. İslam başda olmaqla, heç bir din insanları zorakılığa, terrora sövq etmir, əksinə, sülhə dövət edir.

Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Mübariz Qurbanlı çıxışında kitabın nəşrini zəruri edən amillərdən söz açıb. Bildirib ki, əsərdə qaldırılan məsələlər bugünkü dünyamızda baş verən hadisələr fonunda çox böyük əhəmiyyət daşıyır.

Eyni zamanda vurğulanıb ki, hər il Prezident İlham Əliyev tərəfindən dini icmaların fəaliyyətinə dəstək göstəril-

məsi üçün maddi yardım ayrılır. Dövlətimizin başçısı Prezident İlham Əliyev və Birinci vitse-prezident, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyeva xüsusi qayğı və həssaslıqla hər zaman dini sahəni diqqətdə saxlayırlar.

Dövlət komitəsi sədrinin müavini Səyavuş Heydərov qeyd edib ki, mövcud məənəvi böhranın aradan qaldırılması və bəşəriyyətin təhlükəsizliyinin təminatı məqsədilə global mahiyyətli konsepsiyalara yenidən baxılması, onların icrasına məsul təsisatların ədalət prinsipiə sadiq qalmaqla gücləndirilməsinin vacibliyi bütün aşkarlığı ilə

üzə çıxır. Bunlar dünya ictimaiyyətinin kollektiv məsuliyyətin artırılmasını tələb edir.

Milli Məclisin deputatı, professor Anar İsgəndərov əsərin aktual məsələləri ehtiva etdiyini, təhlükəsizliyin cəmiyyətimizin hər bir fərdi üçün vacib məsələ olduğunu diqqətə çatdırıb, ölkəmizdə dinlərarası, eyni zamanda məzhəblərarası münasibətlərin, milli-məənəvi dəyərlərimizin qorunub-saxlanılmasının önəmini vurğulayıb.

Parlamentin deputatı Ceyhun Məmmədov global təhlükəsizliyin vacibliyi məsələsinə toxunub. Diqqətə çatdırılıb

«AZƏRBAYCAN» qəzetinin 1918-ci il 5 dekabr (Çarşənbə günü) tarixi 56-cı nömrəsinin ADA Universitetinin dəstəyi ilə transferasiyası

AZƏRBAYCAN

Çarşənbə, 30 səfərlümüzəffər sənə 1337. 5 kanuni-avval sənə 1918.

Gündəlik siyasi, ictimai, ədəbi, iqtisadi türk qəzetəsidir

Məhəlli-ıdara: Bakı, Vorontsovski və Qubernski küçələrin küncündə 4 nömrəli evdə "Azərbaycan" idarəsi.

Telefon nömrə: 39-60.

Təx nəsxəsi 70 qəpik.

Türk və İslamlaşma müfidi məqalələrə səhifələrimiz açıqdır.

Dərc olunmayan övraq iadə edilməz.

Dərc edilən məqalətin mükafatını idarə təyin edir.

Abunə şəraiti: Yanvarın birinədək Bakı üçün 24, başqa şəhərlərə 35 rubladır. Bir aylığı Bakıda 12, başqa şəhərlərdə 19 rublədir.

Elan fiatı: sətəri 3 rublə. Kərratla gedən elanlar üçün güzəşt edilir.

ELAN

Azərbaycan Hökuməti cənbindəki [nəzdindəki] Fövqəladə İstintaq Heyəti mart ayından Azərbaycan Türk Ordusunun Bakını işğal etdiyi vaxta kimi zərərində olan [zərərçəkən] əşxasdan [şəxs-lər] arızalar qəbul edir. Hər gün saat 10-dan 3-ə kimi "Metropol" mehmanxanasında 28 və 29 nömrəli otaqlarda.

b - 11

AZƏRBAYCAN PARLAMANI

Bu günlərdə Milli Parlamamız açılışdır. Bu işdə biz bir qədər gecikdik. Parlamamızın bir qədər gec açıldı. Lakin bunun səbəblərindən sərnfəzər edib də, "gec olması, heç olmamasından yaxşıdır" zərblməsəli ilə mütəsəli olaraq [təsəlli taparaq] bugünkü gündən danışıq.

Bu il Parlamamızın əzaları [üzvləri] seçki üsulu ilə deyil "koop-tasiya", yəni kənarından səlahiyyətli şəxsləri cəlb etmək təriqi [üsulu] ilə yığıldı. Əgər bu iş, keçirdiyimiz xariquladə [qeyriadi, fəvqəladə] bir zamanda icra olunmayıb da süll və əsəyi vaxtında olsa idi – böyük bir qüsur, hətta günah ədd [hesab] edilərək, hər bir tərəfdən şiddətli etirazə səbəb olardı: Necə ola bilər ki, Millət Məclisi hesab edilən böyük bir suranın əzalarını millət əfradı [millətin fərdləri, xalq] seçməyib də, "koop-tasiya" təriqi ilə çəğirsinlər? Lakin, təkrar söyləyirik ki, keçirdiyimiz günlərin xariquladə olması bir çox işləri də xariquladə bir surətdə icrayə məcburiyyətə hasil etdirir. Onsuz da gecikmiş; bir də vaxtımızı seçki əməliyyatı ilə keçirmək istəsəydik, Parlamamızın bu günlərdə deyil, bəlkə bir neçə ay bundan sonra gərərdik. Halbuki, bugünkü günləri Parlamamızın keçirmək, istiqlalətiyətimiz təyid [təsdiq] və bəqası [qalıcılığı] nöqtəyi-nəzərindən hər bir vəch ilə caiz deyildir, hətta bir dərcəyə qədər qorxuludur da.

Bəs, bir tərəfdən zəmanəmizin xariquladəliyini, digər tərəfdən əhəlimizin Parlamən əzası seçməkdə bir o qədər də hazır olmasın və bu tərəfdən də Cümhuriyyətimizin bu gün Parlamənə son dərəcə möhtac qaldığını nəzəriəhəmiyyətə alıb və buna qənsə cümhuriyyətlərimizin də həmin bu təriqi ilə parlamən açdıqlarını yada salıb, bu gün açılması olan Parlamamızın haqiqədən səlahiyyət-dar və səhibi-ixtiyar bir Millət Məclisi dəyə tələq [qəbul] etməyi özümüzdə fərz [vacib] bilməliyik.

Əştidiyimizə görə, paytaxtımızda müvədd olan bir təqim qeyri-müsəlman cəmiyyətləri, yəni hökumət içində hökumət düzəltmək niyyətinə olanları, Parlamamızın iştirak etmək istəməmişdirlər. Bu hərəkət – Azərbaycan Cümhuriyyətinin təbəəsi, vətən övladı olmaq istəməməkdir; daha artıq – Azərbaycan Cümhuriyyətinin müvədd olduğunu inkar etməkdir. Ondən də artıq – Azərbaycan türklərinin azad və əsudəliyinə qarşı böyük bir etirazdır...

Gözlər var ki, dünənə qədər əsir və qul olan bir milləti bu gün azad və sərbəst görmək istəməyir.

Qulaqlar var ki, lal edilmiş bir dilin, bir millət dilinin bu gün açılıb da öz səylərimizlə eşitmək istəməyir. Qəlblər var ki, bir əsrdən artıq məhkum qalan bir millətin bu gün hakim deyil, yalnız müstəqil və azad olmasını qəbul etmək istəməyir.

Varsın, olsun! Nə edək? Azərbaycan türklərini müstəqil və azad görmək istəməyənlar və gərək bizi zorla təkrar qul və əsir etsinlər, ya buna gücləri çatmasa, "tən qəzaya verib" əmr-i-vaqə [fəkt] qarşısında ixtiyari-sükut etsinlər [susmağı seçsinsin] və ya buna da vicdanlarını razı edə bilməsələr, vətən deyib Azərbaycan torpağından çıxıb getsinlər. Bu üç təklifdən hansı birini qəbul etmək istəsələr, səhibi-ixtiyardirlər. Ancaq bunu dürrüst bilməlidirlər ki, biz Azərbaycan türkləri zorla, güclə də olsa, əsarət zəncirini təkrar boyunumuzla salmaq istəməyəcəyik. Bu fəqərəni [maddəni; şərti] həmişə nəzərdə tutub, işlərinin səlahinə baxsınlar [işlərinə yarayanı, özləri üçün uyğun olanı seçsinsinlər].

O ki qaldı bizə – biz bu cürə hərəkətlərdən müttəəssir olmalıyıq; biz öz işimizdə olmalıyıq. Milli Parlamamızın, Milli Şuramızın açmaq – Allahdan mədəd, bizdən hərəkət deyib, kamali-ciddiyyət ilə işə başlamaq. Artıq-əskik sözlərə qulaq asmağaq.

Bəli, bu günlərdə Milli Parlamamızın açılışdır. Deməli, Azərbaycan istiqlal təmin edilmiş olmasa da, təkmil ediləcək [təkmilləşəcək] və Cümhuriyyətimiz siyasi bir vahid olmaq üzrə mükəmməl bir surətə girəcəkdir. Bunun özü də böyük bir ürək təskinliyidir; siyasetcə əzim [böyü] bir əhəmiyyəti haiz olan [dəşyan] və mənsəviyyətə də həm bizlərə, həm səirlərinə dərin bir təsir bəxş edən böyük bir əmrdir.

Nə tövr olursa olsun, Parlamamızın vücudu – ehtiyacatımız müvafiq gələn qanunlar düzməkdən əlavə – Cümhuriyyətimizin həm daxilən və həm xaricən ciddi bir surətdə görünməsinə səbəb olacaqdır; böylə ki, bu gün bizi vücud hesab etmək istəməyənlar dəxi vücudumuzun var olduğunu, Milli Şuramızdan çıxan səslərlə iqrar [təsdiq] və etirafə məcbur qalacaqdır; kar qulaqlar da bu səsi eşidəcəklər, kor gözələr də bizi görəcəklər ki:

Filhaqiqə [haqiqətdən], Milli Şuramızın ən ilk vəzifəsi bu olmalıdır. – Qısqırsın! Fəryad etsin!

Və elə qısqırsın ki, bu fəryadın əks-sədası Avropanı da keçib, Atlantik dərəyayi-ümmanından [okeanından] da atlayıb, Vilsonların güşü huşunu [qulağını; diqqətini] fəryad gələn yerə cəlb etsin! Bu fəryad nədən ibarət olmalıdır?

Yalnız bu iki kəlmədən: – Yaşamaq istəyirik!

Bu fəryad kifayətdir ki, Milli Parlamamızın ən əvvəl bununla məşğul olub da, bu yoldakı vəzifəsini haqqı ilə ifa edərsə, yəni yaşamaq haqqına, istiqlal qabiliyyətinə malik bir millət olduğunu sübut edərsə, əminəm ki, bunun nəticəsi ətrafımızı çevirmiş, həyat və əzadlığımıza qarşı diğ qıcamış olan düşmənlərimiz üzərində təsiriz qalmaz; bəlkə onlara: "Çəkil geril!" – deyib də acıqlanılar da olar.

Bu halda daxil işlərimizi düzəltmək, lazımı islahat yeritmək, millətin zəif bədəninə qüvvət verən dərmanlara təvəssül etmək [müraciət etmək, əl atmaq] işləri asan vəchlə icra oluna bilər: Camaatımız anıyayi-müsbətlərdən [növ-növ müsbətlərdən] dərnamaz; hökumətimiz öz işlərində karıxmaz, Parlamamızın özü də böyük və müqəddəs vəzifəsini bir növ əsudəliklə ifaya qadir olub, millətlər müqəddəratı həll olunacaq gündəklər bir çox lazım əməlləri [işləri] və vacib işləri pişəzvəq [qabaqcadan] yerinə yetirməklə böyük bir vəzifəmizi ifa etmiş olarıq.

Allah müvəffəq buyursun.

Hacıbəyli Üzeyir

ƏDLİYYƏ NAZİRİ İLƏ MÜSAHİBƏ

İşbu günlərdə İstanbuldan övdət etmiş [qayıtmış] Ədliyyə naziri Xəlil bəy Xasmməddov həzrətləri ilə müxbirimiz müsahibədə bulunmuşdur. Nazir, İstanbul müşahidətini [müşahidələrini] böylə təsvir edir:

İstanbulun əhvalı

İstanbulda dəvairi-rəsmiyyə [rəsmi dairələr] və əhali miyanında [arasında] ruh düşkünlüyü əsla müşahidə olunmayı. Türklər qismətə və qəzavü qədəre inandıqları üçün heç ruhdan düşməzlər. Əlavə, Türkiyədə öylə bir şey yoxdur ki, ruh düşkünlüyünə səbəb olsun. Mühəribə Türkiyədən ötrü lüzumlu bir qurban idi. Bu vaxtdək sönmüş hissi-millii [milli duyğu], aralığa çıxməsa müəsid bir yol tapdı. Türkiyəni şimdiki tanımaq olmaz; tək bir qadınların tərəqqisi, sözmüzü sübut etməyə kifayətdir. Qadınlar hökumət dairələrində müvəzzəf edilmişlər [işə götürülmüşlər]. Qadınlar emalatxanalar məkinalərində [dəzgahlarında] çalışmaqda, qadınlar ticarət işlərinə alışmışlar və bu işlər həpsi bilamümanə [mənəəsiz] hissi-millii sayəsində əmələ gəlmişdir. Aləmsümlü [bütün dünyanı əhatə edən] qanlı müharibə zamanında Türkiyə məmləkətində bir çox məktəblər açılmışdır. 20000 şühəda [şəhid] yetimlərinə məxsus dərüleytam [yetimxana] və məktəblər güşədd edilmişdir [açılmışdır]. Hissi-millisi ölməmiş məmləkətə məğlubiyyət heç bir şey yapmaz. Mühəribə zamanında qadın və yağından keçmiş türk ruhi-millisi isə möhkəm-ləmiş, yeni həyata vəzirlənmişdir.

Türkiyə və Fransa

- Türkiyə yeni həyat üçün hazırlana biləcəkmə, mütərikə şəraiti [atəşkas şərtləri] Türkiyəyə mümaniat göstərməyəcəkmə?

- Mən qəti surətdə deyirəm ki, Müttəfiqlər Türkiyənin mədəniyyəsinə qarşı heç bir mümaniat göstərə bilməyəcəklər. Səbiqi Türkiyə ilə İngiltərə və Fransa miyanında dostluq təccid [barpa] edilmişdir. Zəmani-hərbəde belə Türkiyə Fransa tərəfdarı idi. Fransa mətbuatı, ədəbiyyatı türklərə səbiqədən məsul olduğu üçün məhəbbətlə yad edilir.

Türkiyə və İngiltərə

- İngiltərə qoşunlarının İstanbul gəlməsi əhali miyanında hərəkəti-düşmənanəyə [düşməncilik hərəkətlərinə] səbəbiyyət verməmiş, bəreks [əksinə] bir qədər də gələcəyə imtinan [inam] oya-tməgə ümid verməmişdir. Mən Türkiyəni müharibəyə qarşıdığı üçün müttəhim edənlərdən deyiləm: vaxt öylə iqtizə edirdi [vaxtın tələbi elə idi].

Türkiyənin başqa çarəsi yoxdu. Tələt bəy kabinəsini müttəhim edəcək yeganə bir dəlil varsa, o da fəqət vaxtında süll əhd etmə-sidir [bağlanmasındır]. Türkiyədə bununla da Tələt bəy kabinəsini müttəhim edirlər. Mühəribə bitdi, Türkiyə ilə İngiltərə miyanında tarixi dostluq təccid [barpa] edilmişdir. İngiltərə qoşunlarını Türkiyə düşmən deyil, dost siqəllə görməkdədir. İngiltərə Türkiyəyə müavinətə bulunacaqdır [kəfəlmə edəcəklər].

- Türkiyə İngiltərə və Fransaya qarşı olan nəzəriyyatında səhv edirmi?

- Xeyr, bunun səhv olmadığı mütərikə şəraitindən bəllidir.

Türkiyə və Almaniyə

Türklərin səvmədikləri fəqət almanlardır. Almanlar türkləri özlərinə qalxımaqdan ötrü hamı vəsəitə [vasitələrə] təvəssül etmişlərdir [əl atmışlar]. Türklərin əsəbiyyəti, Almaniyənin Türkiyə mənəfiyini sətdilindən sonra düşməncilik mübəddəldi oldu [çevrildi]. Brest müahidəsinin [səzişinin] əlavəsi fəqərəsindən [maddəsindən, şərtindən] sonra işbu düşməncilik bir qədər da artdı.

Sansürə [senzura] baxmayaraq, Türkiyə mətbuatı bir ağızdan Almaniyənin üzərinə düşməyə başladı. İstanbul İngiltərə təy-yərələrindən tökülən intibahnəmlər [təbliğət vərəqələri] də bu işə bir qədər müavinət edirdilər. Alman qoşunlarının Türkiyədən gət-məsi heç əhvali dəyişdirməmişdir.

Mütərikə şəraiti

- Mütərikə şəraitinin [atəşkas şərtlərinin] nə dərəcədə qövldən feilə [sözədən işə] gətirilməsindən Türkiyənin səhv etməsini görəcəksiniz.

Mütərikə şəraitinin qövldən feilə gətiriləyi vaxt, Müttəfiqlər çalışmışlar ki, hissi-milliyə toxunacaq maddələr yüngülləşsin, hiss ediləsin. Məsələn, Boğazların Müttəfiqlər ixtiyarına keçməsi maddəsi Boğazlar idarəsinə kontrol təyin etməkdən ibarət olmuşdur. Bütün gəmi qayırılın dokların Müttəfiqlər ixtiyarına verilməsi, fəqət Müttəfiqlərin də gəmiləri burada qayırıla bilər şərtindən ibarət olmuşdur. Zaqafqaziyyədən Türkiyə qoşunlarını çıxarılması Brest müahidəsi kimi Qars, Ərdəhan və Batumda türklərin qoşunları qal-ması kimi yüngülləşdirilmişdir.

Türkiyə səhv etməmişdir. Bəreks Müttəfiqlər Türkiyəyə şimdiki əhvəldən çıxməsa müavinətə bulunacaqlar.

Mən İstanbuldan çıxan gün süll müzakirətində iştirak edən həyətın sədri Bəhriyyə naziri Fəud bəy həzrətləri qayıtmışdır. Nazir, Sultən həzrətlərinə verdiyi məruzəsində demişdir ki: "Süll müzakirəti nətəyicindən [nəticələrindən] mənlə çox rəziyəm. Qaliblərin biza olan ələqləri [münəsiətləri] gəzləmədiyimiz bir şərt almışdır. Almaniyəyə təzi-ıdarəni dəyişmək təklifi əleyhinə olaraq, xəlifəlik məsələsinə toxunulmamışdır."

Müttəfiqlər və Azərbaycan

- Müttəfiqlərin Azərbaycana olan ələqləri necədir?

- Mən bu suala cavabən deyə bilərəm ki, Müttəfiqlər nə qədər yaxından məsələmizlə tanış olsalar, o qədər yaxşı olacaqdır.

Biz Azərbaycanlılar, düşmənlərimiz kimi siyaset apara bilməyirik. Biz Avropada qısqırcı qəpparmadıq, düvəli-müəzzəmə [böyük dövlətlər] qaplarına düşüb yalvarmadıq, hətta özümüz üçün bir mətbuat düzəltmədik. Bizim ehtimalımıza görə, hüququmuz o qədər vəzəh və əşkərdir ki, təşəbbüsət və iqdəmatə [heç bir təşəbbüsə və əddimə] lüzüm görülməyir, fəqət biz evimizdə oturdüğümüz zaman "başqaları" qəpi-qəpi gəzib bizə zərər verməkdən çəkinməmişlər.

Şimdiki Müttəfiqlər, məhəllində [yerində] əhvali öyrənə biləcəklər. Müttəfiqlər nə qədər yaxından bizimlə tanış olsalar, o qədər biz müqəddəratımıza imtinan [etmə]də bağlaya biləcəyiz. İstiqlaliyyət və müqəddərat həlli şüurları böyük zəngüladən ibarət deyildir. Bu şüurları dünyanın ən böyük millətlər nümayəndələri nəş etmişlərdir.

KEÇMİŞ XÜLYALAR

Tiflisdə nəşr olunan "Qruziya" qəzetəsinin 28 təşrinə-sani [noyabr] tarixli nömrəsində məşhur rus mühərrirlərindən V. Opoçininin fövqəlzikr ünvənda [yuxarıdakı başlıqla] ermənilər haqqında yazdığı ciddi bir məqaləsini biltərcümə qəzetimizə nəql edirik:

"Nə səbəbə görəsən, rast gəldiyimiz ermənilərin əksəri təcrübəli, mühakiməli, ayıq fikirli adamlar olur, amma erməni siyaseti həmişə ölcüsüz, biçimsiz, səhv, xəta və hamı qoşunlara qarşı büğz [kin] və ədəvətdən ibarət olmaqla öz millətini də qəhri bir mükafata məruz qılır?"

Ermənilər hal-hazırda nə əyləyirlər? Onlar inadlı bir surətdə özlərini Qafqaziyyə millətlərindən kənarə çəkib, büsbütün başqa bir xətti-hərəkət tutub, qoşunlarla mehriban və mütənəsbir başla deyil, kənarədən gəlmə yabançı bir qüvvə qarşısında qulluq göstər-məklə, öz haqq-hesablarını bu növlə düzəltmək istəyirlər.

Bu axırncı bahar fəslə ibtidalərində [əvvəllərində] ermənilərin Bakıda ümum işlərdə xəyanətkar olduqları yaxın misallardandır. Zaqafqaziyyə əhvali-siyasiyyəsinə xəyanət edib, onlar bölgəvilərlə ittifaq yapdılar. Bu qərarla ermənilər Zaqafqaziyyəyə başlanmış olan, gözələri götürmədiyi milli təccəddüti [oyanışları] dayandırmıqdan ötrü bütün məmləkəti təhdış [terror] və təxribət dəhşətlərinə məruz etməyə hazır idilər.

Bir vaxt var idi ki, erməni başçuları məhəlli [yerli] muxtariyyət haqqında bir çox danışıb, o zaman rus idarələrini "erməni pədsahlığı" vəhməsilə qorxudurdular. İndi işə Gürcüstanda milli hərəkət möhkəmləşib və İndiya qədər səssiz və təziq altında olan müsəlmanlar arasında dəxi bu hərəkət daha aydın təzahür etməyə başladığıqda, ermənilər öz istədikləri kimi Zaqafqaziyyəyə həyat sür-məyə müvəffəq olamıyaqcaqlarını görüb, yer və torpaq haqlarını qoşunları ilə təqsim etmək [bölüşdürmək] lüzumiyətini qəti surətdə əşkar olduqda, darhal bu yaxın zamanlara qədər rus əleyhinə cəbhə-lərini döndərib birdənbirə müəzzəm Rusiyanın ən sədiq acentələri [agentləri] və itaətli oğulları oldular.

Hərgəh [əgər] doğrusun deyərsək, ermənilərin məhəlli istiqlalıyyəta etnoqrafi və tarixi cəhətlərdən haqları hamıdan əzdir. Böylə bir istiqlalıyyəti ancaq "yalvarmaq"la almaq olar. Onu da ki, ermənilər İndiyə qədər etməkdədirlər. Ruslar Zaqafqaziyyəyə gəldikdə, Tiflisdə Gürcüstanı və Şərqi Zaqafqaziyyəyə bir çox xanlıqlar görüb, onları da işğal etdi. Lakin burada heç bir Ermənistan yox idi. Bir məmləkətə tarixən malik olmalıdır [malik olmaq lazımdır]. Gərəkl məmləkəti öz vaxtında qar tökməklə mühəfiət edəsən. Necə ki, Gürcüstan sonradən haqiqətdə əsaslı iddialarla müstəqil olmaq üçün böylə müəmilədə bulunurdu.

Ermənilərin təzi-hərəkəti başqadır. Onlar hal-hazırda İngiltərə ilə Rusiyə qabağında qurruq bulamaqla ümumi işə təzə bir xəyanət etmək əməlinədəyirlər. Onlar öz qoşunları ilə əşkar danışmağı, öz haqlarını əşkar izhar etməyi bacarmırlar və istəmirlər. Onlara başqa şey lazımdır, o da ki, öz qoşunlarını öz mənfəətlərindən ötrü həmişə itihəmə etməkdən ibarətdir.

Ermənilərin pədsahlıq və muxtariyyət xülyaları hal-hazırda keçmişdəki ən ciddi rəviyyəyə əvəz olmuşdur. Hələlik onlar bu gün guya böylə deyirlər: "Baxınız bizlərə, görünüz biz necə yaxşı, mehriban və sədiq adamlarıq. Halbuki ətrafdakılar hamısı zalım və düşməndirlər. Onlar bir təqim şeylər tələb edirlər, amma biz qəti surətdə heç bir şey istəmirik. Gəliniz bu işlərə bir tədbir tökünüz."

Erməni dostluğunun qiyməti Rusiyədə ümumə məlumdur. Rus əfkəri-əmməsinin [ictimai rəyinin] dəyişməsi ümidində ermənilər böyük səhvəddirlər.

Rusiyədə işləyib yaşadıqda, mən rus camaatının ermənilərə etibar etmədiklərini kərratla [dəfələrlə] müşahidə etmişəm; Rusiyədəki ruslar buradakılara nisbətən hələ bir az laəqəddirlər. Lakin Zaqafqaziyyəyə olan ruslar bu hərəkətləri görüb kərəhət [ikrah] və nifrət ilə vətənlərində övdət edirlər [qayıdırlar].

Tiflisdə doğulduğuma görə, təbii olaraq, ermənilərlə daimi ələqəm olmuşdur. Hər yerdə bəcardığıq qədər artıq həvəslə onları mənəfiyini ruynə görə mühafizə və müdafiə etmişəm. Heç vaxt erməniləri Rusiyənin haqqı düşməni hesab etmədiyimdən, Petroqradda ikən dəxi bu əfsənənin ləğvi haqqında çox çalışmışam. "Novoye vremya" qəzetəsinin başçuları ilə daimə müsahibədə bulunub, ermənilər haqqında bəslədikləri siyasetin dəyişməsi müvəffəqiyyəti mənim vəsəitəmə olduğunu da söyləyə bilərəm. Mən Zəteryəninin* və onun idarəsində olanların ermənilər haqqında yazdıqlarını məzkur [adı çəkilən] qəzetə başında olanların yanında etibardan salmaqda, yazıları qəzetədə daha dərc olunmadı. Mən məzkur qəzetədə bir çox məqalələr dərc etdirdim. Həmin məzmun-da "Birjeviye vedomosti" və "Reç" qəzetələrində məqalələr yazdım.

Bir çox məşhur ermənilər daimə mənə müracət edirdilər. Hər dəfə də onları xahişlərinə əməl etmişəm. Dəfələrlə Səbiq Dövlət Duması üzvü Saqətyəlin və Ermənistanın indiki naziri Tıqranov, Əsribekov, Yevanqulov, Lazarev və bir çox qeyriləri müraciətdə bulunmuşlardı. "Baku" qəzetəsinin müdiri [X. A.] Vermişeyi məsuliyətə cəlb edəndə, onun qərdəsi mənim yanına gəlib həmin işin mətbuatda əşkar edilməsini mənədən xahiş etdi. [B. A.] Suvorin ilə xüsusi tanış olduğum üçün də "Veçerneye vremya" qəzetəsində məqaləmin dərcinə müvəffəq oldum. Həmin iş gəzəl surətdə xitəmpəz olduq-da [bitdikdə] Vermişey mənədən razılıq etməyə gəldi. "Dağnəksutyun" firqəsi məhkəməcə itihəmə edildiyi zamanda yənə də mənə müracət edib, bu barədə yazmağı mənədən xahiş etdilər. O zaman "Novoye vremya" qəzetəsinin müdiri [M. N.] Mazəyev mənim məqaləmi dərc etməkdən qəti surətdə imtina etdi. Mən də həmin məqaləmi "Qolos zemli" qəzetəsində dərc etdirdim. (Rus camaatının müəyyən dairələrini həmin məqalə ilə əşina olmaları lazımdır). "Dağnəksutyun" firqəsi müttəhim edilməyib iş qurtardıqdan sonra mən "Novoye vremya" müdiri Mazəyevi məzəmmət edib, bu barədə məzkur [adı çəkilən] qəzetə başçuları ilə uzun mübahisədə bulundum.

Mən erməni məsələsi haqqında [P. N.] Milyukov ilə, "Qolos Moskvi" [qəzetəsi] müdiri Fyodor Quçqov ilə, Duma üzvləri N. N. Opoçinin, [İ. I.] Dmitriyukov və bir çox başqa rus camaat xadimləri və mühərrirləri ilə müsahibədə bulunmuşam.

Ədalətli ədd [hesab] etdiyim bir çox erməni məsələlərində daimə istidac [xahiş] və vəkil rolunu oynayıb, rus camaatının ermənilər haqqında xeyli etibarsız və daha ziyadə düşmənanə rəyde olduqlarını görürəm. Buna da səbəb, ermənilər əhvəldən yaxşı xəbərdar olmamaq deyildir. Təkrar edirəm ki, hər kas burada olub erməniləri tanıyarsa, başçuların sözü ilə söyləyənlərdən bətər onları haqqında söyləyib mühakimədə bulunar.

Rus məmurlarını yada salım. Mən knyaz Qolitsin haqqında knyaz [A. M.] Dondukov-Korsakovun və [S. A.] Şeremetyevin nə rəyde olduqlarını bilirəm, fikrimcə, söyləməmək yaxşıdır. Burada xidmətdə bulunan rus qulluqçuları, məsələn, səbiq qubernatorlar, müxə-təlif idarə və qoşun böyükləri arasında haqqı "erməni dostu" coxmı tapırıq? Tiflisdə olan rus camaatı kimi artıq məli idilər? Gürcülərəmi və ya ermənilərə? Rus camaatı Bakıda ermənilərə və ya müsəlmanlarımla müləhə [yox] olmuşdu?

Tiflisdəki 1904, 1905 və 1906-cı illərin əhvalı yaxşı yadımdadır. O zaman bütün rus cəmiyyəti dairələrini əhvali-ruhiyyəsi erməni əleyhinə idi və ermənilər də rus provokasiyasını nəhaq yəra bir o qədər təsdiq etməyirdilər. Ruslar haqiqətdə də müsəlmanlar tərəfində idilər. Hətta indiki müharibə ilə də əhval zərre qədər dəy-ışmədi. Belə ki, mən burada, Tiflisdə, eyni zamanda bir çoxları müsəlman hissələrinə gedən məhəlli [yerli] rus zabitləri nümayəndələrindən ermənilər haqqında bir çox fövqəladə

fənalıqlar eşitməşəm. Ermənilər nəhaq yəra xəyal edirlər ki, Rusiyə qarşısında xüsusi bir xidmət göstərib "xainlər" arasında tək bir sədiq millət olmaq hesabı [səbəbi] ilə özlərinə etibar qazanmağa müvəf-fəq olacaqlar. Bu fikir xeyli səhvdir. Çünki münəsiəbt [münəsiəbtlər] kifayət dərəcədə əşkar olmuşdur.

Erməni siyaseti, ermənilərdən həyat mübarizəsi yolunda ciddi və zəhmətkeş bir xalq yaratmağa deyil, bəlkə Asiya ilə Avropa sərhədində "Allah tərəfindən göndərilmiş" xristian güruhu vücudə gətirməyə çalışır. Əvəlcə ermənilər bu rolu biləvəsətə hətta Rusiyə əleyhinə oynamaq istədilər. İndi də onlar rus bayrağından istifadə edib, həmin rolu səirlərinə qarşı oynamaq niyyətinədəyirlər.

Lakin Rusiyə, yənə təkrar edirəm ki, erməniləri yaxşı tanıyır, Erməni başçılarının sinfinin mənfəi xasiyyətləri olan tamahkarlıq, vəhşilik, hiyləgərlik və dürriyalıqları [iküzlülükleri] Petroqradda və Moskvada çoxdan mühəqqəf olmuşdur [təsdiqlənmişdir]... Rusiyədə "erməni" sözünün nədən ibarət olduğu məsələsi daha təfsirə möhtək deyildir.

Bu axır vaxtlarda hamı istiqlalıyyəti haqqında sözə başladılar zaman, ermənilər öz yaxın qoşunları ilə münəsiəbt düzəltməyi bilməliyyə [tamamila] bacarmayıb, təbii olaraq müxalifət tarixində [yolunda] dayandılar. Ermənilərə burada Rusiyə dövləti lazımdır ki, ona istinad etsinlər.

Lakin, bu müharibə nəticəsində Rusiyə hər nə tövr olsa da ermənilərə istinad etməyəcəkdir. Bu tövr dostluq imkanına ümidvar olmaq, büsbütün rus xalqını tanımağa deməkdir.

Qoy ermənilər gürcüləri və müsəlmanları hər nə qədər istəyirlər təhmatlandırsınlar. Qoy onların generalı amr əlmuğdan hansı bir rus baş komandanı yanına gedarlarsə getsinlər. Hər bir şey təşkil olunub təzə münəsiəbt [münəsiəbtlər] ilə həyat öz adı halına düşdükdə, rus xalqı yənə gürcüyə və müsəlmanə etibar edib yaxın-laşacaqdır və əvvəlki kimi də ermənidən şühbədə olub ayrı-ayrı bax-acaqdır. Mənim fikrim böylədir, siz andırıram ki, Rusiyədə danışıqçı adamlar da başqa bir fikirdə deyil-dirlər. Bu da öz-özünə ittifaq düşmür ki [təsəddüfi deyildir ki]. Vəliçko kimi büsbütün bigənə [kənar] bir şəxs bura gəlib birdən-birə müəyyən bir mövqə əxz edir [tutur].

Gürcülərin siyaseti əşkardır. Onlar sədiq və mərdənə bir millət-pərəstlərdir ki, həmişə hər işi təmiz görüb, bunu biz istəyirik və bunu da siz istəyirsiniz deyirlər. Hər halda bu tövr adamlar ilə danışıq qanun qandırmaq mümkün olar.

Burada gürcülərin, orada müsəlmanların (tarixi və etnoqrafi cəhətdən haqları olduğu halda) istiqlalıyyətlər vücudə gətir-mələrindən məyus olan ermənilər, hal-hazırda büsbütün "keçmiş

«AZƏRBAYCAN» qəzetinin 1918-ci il 5 dekabr (Çərşənbə günü) tarixi 56-cı nömrəsinin ADA Universitetinin dəstəyi ilə transferasiyası

Lakin bu mənbələrin ən zənginləri [zəngini] və ən başlıcası hələlik neft gəmək olsun. Həmin neft ki, ona camaat arasında “qara nöyüt” deyirlər. Bu qara nöyütdən “ağ nöyüt”, (cövhər) benzini, daha bir çox texnik işlərinə yarar sürülmə yağlar və sairləri əmələ gəlir ki, onlara məmləkətimizin özündən əlavə bir çox sair millət və məmləkətlər möhtacdırlar. Neft və neft məhsulatinin həm daxili və həm xarici ticarəti daimi və tükənməz bir ticarətdir ki, bu ticarət, vətəndən neft tükənməzsə, o da tükənməz. Yəni neft, məmləkətin indilik bir sərvət mənbəyidir ki, ondan böyük istifadələr almaq üçün zamanədən xəbərdar və müdəbbir [ağıllı, uzaqqöhrən] iqtisad iləməsinə [əlimlərinə] ehtiyacımız vardır. Burasını əshabi-fənnə [əlim adamlarına] buraxıb, qara nöyütün keçmişdə və indiki halda və kimlər tərəfindən, nə növ ilə hasil olması barəsində bələm yürüdəlim.

Bakıda və daha doğrusu Ahsoran yarımadasındakı “qara nöyüt”ün mövcudluğu, tarix sənəflərində məhful olmadığı [qorunub saxlanmadığı] qərinələrdən bəri, qədimdir. Zərdüştilərin zamanəsindən daha irəli Bakı neftinin varlığı məlum deyilsə də, əmma məcusilərində İrənda və Hindistanda hələ növüfuz qazandıqları əslərdən bəri Bakı neftinin ələmsür [dünyada məşhur] olduğu tarixlə müsbətdir [isbat olunmuşdur].

Hindistan və İran gəblərinin [atəşpərəstlərinin] Ahsoranın neçə yerlərində, əzəncümlə [o cümlədən] Suraxanı, Atəşgahda və Balaxanıda xüsusi atəşkədərləri (od ibadət xanələri) varmış ki, onlardan Suraxanı atəşkədəsinin uçqur imarəti və sair əsar və əlaməti [əsər-ələməti] indiki vaxtımıza qədər baqi və davam etməkdədir. Bu atəşkədələr Ahsoranın o yerlərində təsis olundu ki, oralarda neftin çoxluğu və yerin üzünə yaxın təbəqələrdə bulunduğuna çahata, oralarından həmişə neft qazı zühur edirdi. Məcusilər bu neft qazılarını həmin atəşkədələrdə yandırır şölələrinə səcədə və ibadət edirdilər.

Bu axır vaxtlara qədər bizim Suraxanı həmin qazlardan mənfəət bərdər olurdur: qaz vasitəsilə kürlərdə əhəng yandırır və evlərdə də xörək bişirirdilər; lakin bir neçə ildən bəri neft qazından ən böyük istifadələr götürən əlmi avropalılar oldular. Bunlar tam qazları xüsusi borular (trubalar) vasitəsilə mədənələrə aparıb, oralarda yandırmağa və sair mədən ehtiyaclarına sərf etməyə başlamışlardır. Demək ki, zərdüştilərin vaxtından bu ana qədər bifəida və beyhüdə yerə uçub havaya qarışan, yaxud əhəng kimi az bir işə sərf olunan qazlardan bu gün böyük mənfəətlər hasil olunur, ona görə Malıyyə və Ticarət Nazaratının bu qazlara böyük əhəmiyyət veritirib, kimlərə və nə ünvanla və ələlxüsus xəzinənin ayrıca bir mədəxil mənbəyi ədd [hesab] olunaraq verilməsi lazım gəlir. Bu barədə ərtəm şərh və bəst verməyə [geniş izah etməyə] ehtiyac yoxdur. Çünki qaz, neftdən ayrılan bir çox əzənin [kimyavi mədənin] bir cüzü [hissəsi] olduğu üçün ümum neft məsələsi ətrafıca bir surətdə həll olunarsa, bu qaz işləri də neftin sair əzəsi ilə bəhəm baxılıb gədar.

Yuxarıda zikr olunan atəşkədələrdən əlavə, zərdüştilərin vətənimizdə buraxdıqları ələmətlərdən biri və ən böyüyü yerlərimizə “Azərbaycan” ismini verməkləridir. Farsca “azar” od mənasındadır. Azərpərest yaxud atəşpərest, yəni oda sitayiş edən millət.

Azərbaycan ləfzi isə, iki kəlmədən ibarət olub əsl farsca: “Azərbaygan”dır (Azərbadəgan) ki, mənası yənə – odpərəstlər, odpərəstlərin yerləri deməkdir.

Sonralardan ərəblər özlərində “gaf” harfi olmadığı üçün, “gaf” əvəzinə “cim” hərfini qoyub bu xalis fars kəlməsini ərəbləşdirmişlər və bu ərəbləşmiş fars ləfzi biz Qafqaz türklərinin üstündə indiyədək qalıb gətməkdədir.*

Bəs millətimizin ismi vətənimizdə hasil olan neft ilə yaxud neftin atəş-kədələrdə yanan qazı ilə mərbut [bağlı] və ələqədar olduğu üçün, na Bakı (keyr, əstəğfirullah, bir Bakı yox, tamam Ahsoran yarımadası) Azərbaycanı və nə də tamam Azərbaycan, Ahsoransız, yəni neftsiz yaşaya bilməzlər. Na Ahsoransız Azərbaycan və nə də Azərbaycanı Ahsoran Qafqazda əla bilməz! Necə ki, balıq susuz zindənganlıq edə [yaşaya] bilməz, öyləcə də Azərbaycan milləti “qara nöyütsüz” hökumət mənziləsinə [səviyyəsinə] çatmamaz.

Neft və ondan hasil olan qaz, azəri babalarımızın səcdəgahi və məbudu sayılırdı. Bunun ibadətində minlərcə, Hindistandan və İrənda ibadətçilər gəlirdi. Bu gün babalarımızın həmin məbudu nəvələri üçün daha məbud sayılmaybsa da, yənə zindənganlıq [yaşamaq] üçün ən geniş bir sərvət və iqtisad mənbəyi qalmışdır.

Dini-islami ərəblər Qafqazda intişar verdikləri [yayıdıqları] əsnada, neftin məbudluğu [ibadət, tapınma obyektinə olma] şərafətini tələf etdilər. Ə, əhəlinin atəşpərest mənasına olan “Azərbaycan” ismini əllərdən almədilər. Neft, məbudluq dərəcəsinə düşdüdə də, ticarət zümərəsinə keçib, məxluk [xalq] arasında əvvəlkindən də artıq bir nüfuz qazanmağa başladı.

Zətan neftin ticarəti də qədim bir vaxtdan başlanmışdır. Bu ticarətin birinci və ən köhnə üsulu: nefti tuluqlara və yaxud dərilərə doldurub dəvə belində karvanla mahalbəməhlə gəzdirib satmışlar. Neftin bu növ ticarəti könd əhəli ərsasına hələ indiyə qədər davam etməkdədir.

Qədim əyyamda neft çeşmələri çox dərinədə olmayıb, çox vaxt yer cədarlarından və yaxud çatlaqlardan pəyda olub özü-özünə axarmış və çuxur yerlərdə neftdən göl bağlanmış. Bu axıntılar ələlxüsus yer üzündə bəzi övqət [vaxtlar] zühur edən zəlzələlər vasitəsilə kəsb-işiddət edərmiş [şiddətlənərmiş].

Bundan əlavə neftin ələmətləri (qaz, qır və sairləri) nüməyan olduğu [göründüyü] yerlərdə əhəli, böyük çalalar düzəldib çox asan vəchlə neft yığarmışlar. Bəzi övqət içmək üçün su quyuları qazdıqları halda, su əvəzinə neft çeşmələrinə rast gəlib, böylə quyulardan dəri dullar (dulolar) vasitəsilə nefti çəkib satarmışlar.

Quyuların dərinliyi bir, iki arşın, bəzi vaxt o qədər dayaz olurmuş ki, kəndirə ehtiyac qalmayıb nefti əl ilə yığmışlar. Neftin bu dərəcədə asan vəchlə hasil olmağı zərdüştilərdən başlamış, ərəblər, təvəiffi-mülük [kiçik dövlətlər, xanlıqlar] və hətta Qafqaz dərabəylikləri əsnasına qədər davam etmişdir. Bakı hökəmdarları dövüründə isə, bu neft quyuları xanların südlü inəkləri olub, onlardan icarə və ya sair bir təriq [yol] ilə xəzinə üçün böyük mənfəətlər hasil edirmişlər. Rus hökuməti Gəncə, Qarabağ və Şəki xanlıqlarını aldıqdan sonra, 1806-cı ildə Bakı xanlığını da alır. Bakinin sair əmlakı ilə bərabər, rus hökumətinin əlinə neft quyuları da keçir. Təza hökumət də səbiq xanlar kimi bu quyuları icarəyə verib mədəxiləndən mənfəətbərdər olur, lakin bu mədəxil əvvəllərdə az bir miqdarda olduğu halda, sonradan getdikcə artır, hətta bu yaxın zamanlarda milyonları belə təcavüz edir [milyonları aşır]!

Əl ilə qazılmış quyuların, necə ki, yuxarıda zikr olundu, dərinliyi keçmişdə bir o qədər olmayrdı, lakin getdikcə üst təbəqələrin nefti azalmağa başlayır; binabərin [buna görə] quyular quruduqca, sahibləri onları dərinləşdirib təzə çeşmələrə rast gələnə qədər qazırdılar;

yənə quruduqca, dübara, səbarə [ikinci dəfə, üçüncü dəfə] dərinlədirdilər. Axırda bu dərinlik bir dərəcəyə çatırdı ki, daha artıq qazmaq imkanından xaric olurdu. Əlan [indi] əl ilə qazılmış öylə quyular vardır ki, onların dərinliyi əlli, altmış, yetmiş və bəzi kərə də həştad səjini mütəcavizdir [keçirir]! Bundan artıq əl ilə qazmaq mümkün olmadığı üçün, sair vasilə [vasitə] ilə bundan daha dərinə, bundan daha aşağıdakı təbəqələrə yetişmək məsələsi ərbabi-fənnin [əlim adamlarının] zəhnini işğal etməyə başlayır. Çox çəkməyir ki, məsələ də asan vəchlə həll olunur. Təəccüb burasındadır ki, məsələni həll edən şəxs ərbabi-əlmədən olmayıb, Kokorev fəmiyalı sadəcə bir rus taciri idi. Bu tacir, yetmişinci illərdə motor vasitəsilə qazdırdığı bir quyuya bir-birinə geydirilmiş dəmir boruları (trubalar) yənə makina vasitəsilə salladır və bu minval ilə yüz səjini keçir. Bir gün yənə quyuyu qazıldıqı əsnada qəflətlən quyunun dibində neft fəvvarəsi öylə bir qüvvətli hal ilə qalxır ki, ətrafi basıb səl kimi axır; quyunun hər cəhatində neftdən göllər və gölçələr əmələ gəlir ki, bu kanardan o kənarə lodka ilə üz, keç! İştə neft fəvvarəsi yaxud fontanı atılan gün neftçilərin arasında böyük bir bayram və məbdeyi-tarix [başlanğıç] hesab olunur. Bu gündən sonra “əl” quyuları ilə bərabər bir də “buruq” quyuları aralığa çıxır. İndi bir az da “buruq” quyularından bəhs edəlim.

Farhad Ağazadə

AZƏRBAYCAN PARLAMANI ƏTRAFINDA

- Kanuni-əvvəl [dekabrın] 2-sində Bələdiyyə İdarəsində, Bakı şəhəri məsuləmlərindən Azərbaycan Parllamanına 5 nəfər nümayəndə intixab edilməsi [seçilməsi] üçün iclas vəqə olmuşdur. Seçki nəticəsində Azərbaycan Parllamanına intixab edilənlər bunlar olmuşlardır: Qara bəy Qarabəyov, Ağəzəynal Tağıyev, Ağə Şəurov, Ağə bəy Səfərəliyev və Əliəğa Həsənov.

- Azərbaycanda yaşayan Polyak Təşkilatları Şurası tərəfindən Azərbaycan Parllamanına dava vəkilii S. A. Vonsoviç intixab edilmişdir.

- Azərbaycan Cümhuriyyətində yaşayan gürcü əhalisinin Milli Şurası iclasında Azərbaycan Parllamanına Q. A. Tsokaya intixab edilmişdir.

- Azərbaycanda yaşayan yəhudi əhalisinin Şurayı-Millisi iclasında Azərbaycan Parllamanına Yəhudi Şurayı-Millisi səli doktor M. A. Quxman intixab edilmişdir.

- Azərbaycanda Cümhuriyyətdə yaşayan alman əhalisi tərəfindən mühəndis Kun Azərbaycan Parllamanına nümayəndə intixab edilmişdir.

- Şurayı-Millinin 3 kanuni-əvvəl [dekabr] tarixli iclasında Şurayı-Millii qanunnaməsinin ikinci qeydi müqəzəzasınca [qeydinə əsasən] Aşəf bəy Şıxalibəyov həzrətləri Məclisi-Məbusan əzəliyinə intixab edilmişdir.

- Təşrini-səninin 31-ində Ticarət və Sənəyə İttifaqının iclasında Azərbaycan Parllamanına əksəriyyəti-ərə [səs çoxluğu] ilə Yusif Əhmədov intixab edilmişdir. Şura fəvqəzlik [adi çəkiliş] Yusif Əhmədov cənəblərinə Parllamanda sülh və əsəyişi-ümumiyyəyə çalışmaq və məmləkətin ticarət, mədəniyyət və iqtisadiyyatını yüksəltmək üçün çalışmasına düsturətləmə [nizəmmə] vermişdir.

Əlavə Yusif Əhmədov cənəbləri, İttifaq namindən [adından] Parllaman nəzdində bir yer əvəzində beş yer almaq üçün təşəbbüsətdə bulunmadılar, zira Ticarət və Sənəət müəssisəsi məmləkətin tərəqqi və təalisi [yüksəlişi] üçün böyük əhəmiyyəti haiz [daşayan] bir müəssisədir.

- Tiflisdə Milli Şura əzəsi, Gürcüstan Hökuməti indindəki [nəzdindəki] siyasi nümayəndəmiz Məhəmməd Yusif Cəfərov, Nərimənbəyov və Ağəmalıyev cənəbləri Bakıya varid olmuşlardır [gəlmişlər].

- Azərbaycan Parllamanının güşədi [açılışı] əlanı münəsbətilə Azərbaycan bir çox yerlərdən müsəlman və qeyri-müsəlmanlardan bir çox təbriq teleqramları gəlməmişdir ki, vaxtı ilə təb [çap] ediləcəkdir.

QARABAĞ ƏHVALI

Ağdam Milli Komitəsindən və Ağdamda yaşayan Şuşa şəhəri sakinləri tərəfindən Azərbaycan Hökumətinə gələn teleqramlardan görünür ki, Zəngəzur, Şuşa, Cəbrayıl və Cəvənşir qəzələrinin dağıbıqları [dağətəyi] hissələrində toplanmış olan erməni üsyançıları tərəfindən müsəlman əhəlisinə olmaız zülmələr [adından] Parllaman nəzdində bir yer əvəzində beş yer almaq üçün təşəbbüsətdə bulunmadılar, zira Ticarət və Sənəət müəssisəsi məmləkətin tərəqqi və təalisi [yüksəlişi] üçün böyük əhəmiyyəti haiz [daşayan] bir müəssisədir.

- Tiflisdə Milli Şura əzəsi, Gürcüstan Hökuməti indindəki [nəzdindəki] siyasi nümayəndəmiz Məhəmməd Yusif Cəfərov, Nərimənbəyov və Ağəmalıyev cənəbləri Bakıya varid olmuşlardır [gəlmişlər].

- Azərbaycan Parllamanının güşədi [açılışı] əlanı münəsbətilə Azərbaycan bir çox yerlərdən müsəlman və qeyri-müsəlmanlardan bir çox təbriq teleqramları gəlməmişdir ki, vaxtı ilə təb [çap] ediləcəkdir.

DAĞISTANDA

- Petrovsk ilə və həmçinin Dağıstan oblastının hər bir müəssisələri ilə teleqraf münəsbəti [dağəqəsi] başlanmışdır. Dağıstan Cümhuriyyəti səli Cərməyevə xəbərdar ediniz.

- Məvsuq [etibarli] mənbədən verilən xəbərlərdən anlaşılır ki, bolşeviklər Mozdok ilə Qroznını işğal edib iləri hərəkət etməkdədirlər. Kazaklar bolşeviklərlə bir yerdə hərəkət edib dağıstanlılara əmansız müharibə əlan etmişlərdir. Kazaklar özlərinin və qeyrilərinin rus zabitlərinin bolşeviklərə təslim edirlər. Bolşeviklər də zabitləri dəstə-dəstə gülləyəyirlər. Müsəlman inşular və çəçenləri, rus zabitlərini təslim etməyib, müsəlman ədincinə onları öz qon-aqları hesab edirlər.

- Dəmiryol xətti Xasavayurta qədər düzəlməmişdir. Təşrini-səninin [noyabrın] 26-sında birinci qatar ora varid olmuşdur [çatmışdır].

- Srağəgün Tərk kazək nümayəndələri Bakıya varid olmuşlar. Bunlar bolşeviklər əleyhinə dağıstanlılardan müəvənat [kömək] istəmək istəyirdilər. Bakıya da gəlməmişlər ki, Müttəfiqlərdən müəvənat xəhiş etsinlər.

- Dağıstan Hökuməti, bolşeviklərdən qaçan qaçqınları Terek çayının sağ kənarına, Dağıstan Cümhuriyyətinə keçirməklə geniş bir surətdə müəvənat [kömək] və mehəmmənavazlıq [qonaqpərvərlik] göstərməsi binəgüzərliyədə bulunmuşdur [sərəncamını vermişdir].

Keçmiş xülyələr

“Tiflisdə nəşr olunan “Qruziya” qəzetəsinin 28 təşrini-sani...”: qəzetdə səhvən “38 təşrini-sani” getmişdir.

“Tiqranov”: Sirakan Təsoviç Tiqranyan nəzərdə tutulur.

“Əsribekov”: güman ki, erməni hərəkətinə “Əsribekyan” adıyla qoşulan Yəp-rem Davtyan nəzərdə tutulur.

YENİ BİR QƏZƏT

Kanuni-əvvəl [dekabrın] üçündən etibarən Bakıda, Rus Milli Komitəsinin nəşriyyəti olmaq üzrə “Yedinaya Rossiya” adı ilə yeni bir qəzetə çıxmağa başlamışdır. Məzkur [adi çəkiliş] qəzetə, ədmin göstərdiyi kimi, Rusiyanın təciddi [bərpa] və səbiq Rusiyanın yənidən birləşdirilməsi məqsədini təqib edir.

Birinci nömrəsinin baş məqaləsində qəzetə, bu günün ən böyük mövzusu olan Rusiyanın birləşdirilməsi və müqəddəratı-milliyə məsələsinə öz nəzərini yazaraq deyir ki:

“Biz Rusiyanın təciddi işinə xidmət etmək, vətənimizi yənidən böyük, müttəhid [birləşmiş, vahid], hürr görmək istəyirik. Fəqət köhnə üsula qayıtmayacağız ki, hökumət ayrı-ayrı şəxslərin və millətlərin hürrliyinə kökündən kasıdır. Şimdi yeni həyat qurmali və Rusiya dairəsinə yaşayan millətlərlə bərabər Rusiyanın təciddi əsasına Rusiyyəti-idarə və müqəddəratı-milliyənin millətlərin kəndi ixtiyarına verilməsi əsasları qəbulmaldır. Bunun da qəti surətini Ümumrusiya Məclisi-Müəssisəni təyin etməlidir.”

Fəqət məzkur [adi çəkiliş] məqalə, bu şüarını tənvirdə [aydınlaşdırmaqda] davamla, öz əsaslarını başqa dürlü təbir edərək [yozaraq] muxtəriyyəti-idarə və müqəddəratı-milliyə məsələsində nə millətlərin rayi ilə hesablaşmaq istəyir, nə də hətta Cəhan Sülh Konfransının qərarı ilə... Və yazılarını bu cümlə ilə qurtarır:

“Rusiya millətlərinin müqəddəratının kəndi əllərinə verilməsi haqqında Cəhan Konfransı na deyir desin, bu millətlər nə danışıqlar danışıqlar, burası biza kifayət etməz. Biz, ayalətdə bu məsələ haqqında Rusiyanın özüünün qəti son sözünü demək hüququnu müdafiə edəcəyiz.”

Bu surətlə, qəzetənin zənnincə, bunca böyük beynəlmiləl məsələnin həllinə nə ümum millətlər səlahiyyətdar imişlər, nə də cəhan məclisi-kubrası [dünya cəhan məclisi]; səlahiyyətdə yalnız rus milləti malik imiş.

Bir millətə bu qədər böyük səlahiyyət isnad verənlər, görəsən hangi beynəlmiləl hüquqa istinad edirlər?

BAKI XƏBƏRLƏRİ

Azərbaycan Dəmiryolları Hərəkatı Müdiriyyəti, dəmiryolları üçün təcil hazırlıq kursları açmağı qət etdiyindən, Bələdiyyə İdarəsinə müraciətən rica etməyi [qəti] və 8-inci polis dairəsində məktəbdən ötrü ev versin; əlavə, Bələdiyyə İdarəsindən 45 müta-əllimədən [tələbədən] ötrü məktəbə qərz [borc] kimi məbləğ də verilməsini bəyan etmişdir. Şimdlilikdə təcrübəli acentələr yoxluğundan hərəkat sıxış altında aparılır.

İrənda mal vürudu [gəlməsi]

İşbu gündəlik İrənda [Ənzəli] 4000 cəbə [qutu, şeşik] xüşkbar [quru meyvə] gətirilmişdir.

Dolandırıcılıq [frıldağ]

Bir neçə gün bundan əvvəl, təxminən təşrini-səninin [noyabrın] 23-ündə, Birinci polis müfəttişiyi [Baylov dairəsi] Mərkəzi Ev Komitəsinə xəbər vermişdir ki, bir çox sübhəli ərzihallar verilməkdədir. Bunların arasında sənəbyər hadisətinə [hadisələrindən] 100 min, 300 min xəsarətdə olanların [zərərçəkənlərin] da siyahısı verilir. Ərzihal verənləri istintaq etdikdə, yalan məlumat verməklə bərabər, bir çoxları da əlavə edirmişlər ki, siyahını xüsusi adamlar tərtib verərək par almış.

Mərkəzi Ev Komitəsinin ricasına görə, Birinci dairə komitəsi işbu ərzi-halları saxta sənədlər tərəfindən imzə edilənlərə həsiyyə yazaraq göndərmişdir.

İki günün zərfində böylə saxta ərzihal 129 ədəd verilmişdir. Mərkəzi Ev Komitəsi bunları öz cənbindəki [nəzdindəki] təftiş komisiyonuna həvalə etmişdir. Komisiyon bunların saxta olduğunu qət etmişdir.

İki gündən sonra saxta ərzihal verənlərin məhkəməyə veriləcəyi şayiəti [şayiələr] şəhərdə dəvəran etməyə [dolaşmağa] başladığı sırada, bir para əşxas [şəxslər] yeni siyahılar tərtib verərək, polis müfəttişliyinə pişnihad [təqdim] edərək əvvəldəkilərin saxta olduğunu söyləmişlərdir. Mərkəzi Ev Komitəsi işbu məsələni istintaqə verəcəkdir.

Azərbaycan İctimaiyyəni-İnqiləbi-yyəni Firqəsinin [Sosialist İnqiləblər Partiyasının] ümumi iclası

Azərbaycan İctimaiyyəni-İnqiləbi-yyəni Firqəsi cümə günü kanuni-əvvəl [dekabrın] 6-sında Türk Ocağı salonunda, saat 4-də ümumi iclas dəvət edir. Müzakirə ediləcək məsail [məsələlər]:

1) Əhvəli-hazirə [mövcud vəziyyət] haqqında məruzə;

2) Təşkilat məsələsi;

3) Məsaili-cariyyə [cari məsələlər].

Bütün arxədəşlərdən rica olunur ki, vaxtı-müəyyənədə [təyin edilmiş vaxtda] təşrif gətirsinlər.

“Kaspi” qəzetəsinin qapanması

Texnika şəraitindən naşi [ötrü] “Kaspi” qəzetəsi müvəqqəti olaraq dayandırılmışdır.

Şurayı-Millii İdarəsindən əlan

Şəhərlərdən, qəzələrdən və cəmiyyətlərdən intixab edilərək [seçilərək] Bakı şəhərinə varid olan Azərbaycan Məclisi-Məbusanı əzasından [üzvlərindən] və Bakı şəhərindəki əzadan lazım olan məlumatı verməyənlərin Şurayı-Millii İdarəsinə təşrif gətirərək, haqlarında lüzumuna ehtiyac görünən məlumat ata etmələri [vermələri] rica olunur.

İdarə hər gün saat ondan üçün yarısnədək açıqdır.

İdarə müdiri: Məhəmməd Səid

b/15 3-1

Gəlir vergisi

Azərbaycan Kazyonnu Palatasının Hökumət gəlir vergisi xüsusunda verdiyi qanunun 77-80-ci maddələr[i] mövçibincə [maddələrinə əsasən] əlan edir:

a) Kirayənişinlərə, ev və qeyri-mənqul [daşınmaz] əmlak sahiblərinə; b) Dövlət, mənsəb (bəy, tacir və qeyrə) və ictimai [şəhər, kənd idarələri və qeyrə] müəssisələrə, xüsusi şirkətlərə qeyri-mənqul əmlak, ticarət, sənəət və qeyri gəlir verici müəssisə sahibləri və icarədarlarına; c) Səhmdarlar şirkəti və cəmiyyətlərinə, pay

Bakı neft ticarəti və onun müxtəsərəzə tarixi

“Əyyub”: “Quran”da adi çəkiliş peyğəmbərlərdən biri. Şərq folklorunda və ədəbiyyatında səbr rəmzi kimi işlənir.

“Herkules”: qədim yunan mifologiyası qəhrəmanlarından olan Herakl. Fövqəladə gücə malik olmuşdur.

“Rüstəm”: Əfsanəvi İran qəhrəmanı Rüstəm Zal, yaxud Zal oğlu Rüstəm. Şərq folklorunda və ədəbiyyatında güc-qüvvət rəmzi kimi işlədilir.

“Süleyman”: yəhudilik və xristianlıq inanışında

şirkətlərinə, səhmdarlar, ticarət və torpaq banklarına, xüsusiən ləməbardarlara və mənqul [daşınan] əşyaya pul və mal buraxan şirkətlərə:

1) Bakı şəhərində, ətrafındakı Bəliy qorodda, Bibiheybətdə, mədənlərdə, Balaxanı, Sabunçu, Ramana, Zabrat, Binaqədi və Suraxanı kəndlərində, Sabunçu və Suraxanı kəndləri miyanında [arasında] vəqə mədən dairəsində [Əmirhacıyan və Xilə kəndləri] kənd qeyri-mənqul əmlakı olan yerlərdən siva [başqa] və Gəncə, Nuxu və olan üzvdə Şuşa şəhərlərində olan kirayənişinlər 1918-ci il kanuni-əvvəl 1-dən gec olmamaq şərti ilə öz ev sahiblərinə və yaxud onları əvəz edənlərə xüsusi vəraqələr üzərində bu vaxta kimi kirayənişin işğal etdiyi mənzildə neçə nəfər mədəxil [gələri] olan əşxasın siyahısı verilməlidir. Xüsusi mədəxil olan da buraya daxildir.

2) Ev və qeyri-mənqul əmlak sahibləri kirayənişinlərdən aldığı siyahıları və öz siyahısı ilə bərabər 1919-cu il kanuni-səninin [yanvarın] 7-dən gec olmamaq şərti ilə məhəlli [yerli] vergi idarəsi sədrinə təqdim etməlidir.

3) Bu siyahılardan başqa ev və qeyri-mənqul əmlak sahibləri həmin vaxtda, həmin sədrə xüsusi vəraqələr üzərində bunların evlərində və əmlakında vəqə mənzillərin, ticarət və sənəət müəssisələrinin, anbarların, skladların sakinlərinin adlarını verməlidir.

4) Yuxarıda “b” fəslində göstərilən müəssisələr 1919-cu il kanuni-sənidən gec olmamaq şərti ilə bu siyahılar qulluqçular yaşadığı məhəllin sədrinə verilməlidir. Xüsusi vəraqələr üzərində 1915-ci il kanuni-əvvəl 15-inə kimi qulluqçularının siyahısını verməlidir.

5) Səhmdarlar şirkəti, ictimai və qeyriləri “c” maddəsində göstərilən cəmiyyətlər 1919-cu il kanuni-sani 7-sindən gec olmamaq şərti ilə, Azərbaycan Cümhuriyyəsinə və əcnəbi məmləkətdə olan səhmdarların və pay sahiblərinin siyahısı və adını və pay sahiblərinin adlarını və ümumi iclasda iştirak üçün təqdim olunan səhmdarlar və pay sahibləri siyahısını, səhm və payların miqdarını Azərbaycan Kazyonnu Palatasına bildirməlidir.

6) Yuxarıda sayılan siyahıları yazmaq üçün vəraqələri şirkət müəssisələr hər gün vəqə olduğu məhəlli idarələrdən, ev sahibləri isə polis idarələrindən alaçaqlar.

7) Siyahıları yazmaq qanunu bu vəraqələrdə yazılmışdır. Bu barədə məlumat almaq istəyənlər məhəlli idarə sədrinə müraciət edə bilərlər.

8) Bu siyahıları verməyənlər, vaxtdan gec verənlər və siyahını təqdim etməyən hökumət gəlir vergisi qanununun 126-cı maddəsi mövçibincə [əsasında] 100 rubləyə kimi cərimə ediləcəklər.

9) Bakı və Balaxanı-Sabunçu polis dairəsində aşağıdakı məhəlli vergi idarələr təşkil edilmişdir:

1. 1-ci şəhər idarəsi	1 və 2-ci polis idarələri
2. 2-ci şəhər idarəsi	10-cu polis idarəsi
3. 3-cü şəhər idarəsi	3-cü polis idarəsi
4. 4-cü şəhər idarəsi	4-cü polis idarəsi
5. 5-ci şəhər idarəsi	5-ci

Məktublار: problemlər, rəylər, təkliflər...

Ağac əkmək savabdır

Qubanı digər rayonlardan fərqləndirən həm də yaşılığıdır. Rayonun inzibati ərazisinin başlanğıcından hər kəs hiss edir ki, meşələr və dağlar diyarına qədəm qoyub.

Amma Qubanın yaşillığı təkə təbiətin bizə bəxş etdiyi sərət deyil. Biz özümüz də rayonda keçirilən ağacəkmə aksiyalarında iştirak edirik. Mən özüm taksit fəaliyyəti ilə məşğul olsam da, həmin aksiyadan kənarda qalmıram. Çün-

ki Quba bizimdir, onun təbiətini qorumaq borcumuzdur. Bu günlər rayon mərkəzində olanda eşitdik ki, yaxın vaxtlarda ağacəkmə kampaniyası keçiriləcək. Qərara gəldik ki, köntüllü şəkildə həmin aksiyada iştirak edək.

Səhər Bakı-Quba yolunun başlanğıcında xeyli insan vardı. Onlara yaxınlaşıb, aksiyada iştirak etmək istəyimizi bildirdik. Məmnunluqla qarşılandı. Öyrəndik ki, "Heydər Əliyev İli" çərçivəsində 500 ağacın əkilməsi nəzərdə tutulub. Sonra rəhbər vəzifəli şəxslər gəldi. Köntüllü olduğumuzu biləndə təşəkkür etdik. Bir qədər keçmişdi ki, tinglər götürüldü. Beləcə ağacəkmə kampaniyası başladı. Bir neçə saat ərzində yolun kənarında sıra ilə ağaclar əkildi. Daha sonra onlara su verildi və aqrotexniki xidmət göstərildi.

Qürur hissi keçirdik. Çünki savab iş görmüşdük. Ona görə də qərara aldığımız, növbəti aksiyada özümüzü ağac götürək və əmək.

Akif BƏŞİROV,
Səmayə QARAYEVA,
Quba rayonu

Yolumuz qısa müddətə təmir olundu

İspik kəndinin camaatı işlək insanlardır. Təsərrüfatları da genişdir. Heyvandarlıq, quşçuluq, əkinçilik ispikilərin əsas məşğuliyyəti sahələridir. Təkcə Qubada yox, ətraf rayonlarda da İspik yumurtası, tərəvəzi, südü, qatığı məşhurdur.

Amma çətinliyimiz vardı. Kəndimizin yolu bərbad olduğundan rayon mərkəzinə, qonşu yerlərə gediş-gəlişimiz problemə çevrilmişdi. Hətta təcili tibbi yardım maşını da çox zaman kəndimizə gəlməkdən imtina edirdi.

Ötən ilin noyabrında kəndə rayonun rəhbərləri ilə görüş keçirildi. Camaatımız yolumuzun bərbad olmasını rayon rəhbərliyinin nəzərinə çatdırdı. İnanmazdıq ki, ehtəməlin günün səhərişi yolumuzun təmirinə başlanılacaq.

Amma Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyi şübhəmizi alt-üst etdi. Şükürlər olsun ki, yanvar-fevral ayları da, demək olar, yağıntısız keçdiyindən işlər ləngimədi. Nəhayət, martın əvvəllərində yolumuz təmir edilərək istifadəyə verildi. İndi bütün ispikilər bu işdə əməyi olanlara gəcə-gündüz dua edirlər.

Ağayar ƏKBƏROV,
Əli BƏYBALAYEV,
Quba rayonu İspik kəndi

"Nöqsanlar aradan qaldırılmışdır"

"Azərbaycan" qəzetinin 26 yanvar 2023-cü il tarixli nömrəsində dərc olunmuş problemlərin aradan qaldırılması üçün müvafiq tədbirlər görülməsi barədə Yasamal Rayon İcra Hakimiyyətinə ünvanladığımız məktuba baxılmışdır.

Bildirik ki, rayon su-kanal idarəsi tərəfindən sözügedən ünvanda kanalizasiya xətti və kanalizasiya quyuları təftiş edilərək mövcud nöqsanlar aradan qaldırılmışdır. Məmmədşərif Həmidov küçəsinə asfalt örtüyünün vurulmasına köməklik göstərilməsi məqsədilə "Azərbaycan Avtomobil Yolları" Dövlət Agentliyinə məktub ünvanlanmışdır.

Elsad HƏSƏNOV,
Yasamal Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı

"İşıq dirəyində qapağın olmaması ilə bağlı müəssisəmizi məlumatlandırdığınız üçün təşəkkür edirik"

Sizin Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinə ünvanladığımız Binqədi rayonu Bilecori qəsəbəsi, 299 nömrəli orta məktəbin qarşısındakı açıq vəziyyətdə qalmış elektrik naqilləri ilə bağlı müraciətiniz tərəfimizdən araşdırıldı.

Bildirmək istəyirik ki, işıq dirəklərinin qapaqları tez-tez naməlum şəxslər tərəfindən açılıb götürülür. Mütəxəssislərimiz tərəfindən belə hallar aşkar edildikdə dərhal tədbir görülür, qapaqlar yerinə bərpa olunur. Binqədi rayonu Bilecori qəsəbəsi, 299 nömrəli orta məktəbin qarşısında quraşdırılmış işıq dirəyində qapağın olmaması ilə bağlı müəssisəmizi məlumatlandırdığınız üçün Sizə təşəkkür edirik və sözügedən ünvanda çatışmayan qapaq yerinə bərpa olunmuşdur.

Eldar ELDAROV,
"Bakı Şəhər İşıq" Elektrik Şəbəkə Müəssisəsinin direktoru

Tıxac problemini "tıxac"dan çıxaran tapılacaq mı

Biz hər gün səhər saatlarında axşamcaqan Binqədidən "Azadlıq prospekti" metrostansiyasına gedib çıxana qədər bəlkə də dünyada görünməyən tıxacla qarşılaşmalı oluruq. 20-25 dəqiqəlik yolu bir saat yarım, hətta elə olur ki, iki saata gedirik.

Binqədinin "Mərkəz" deyilən dairəsində elə tıxac yaranır ki, avtomobillər yarım saat, bir saat yerində donub qalır. Belə tıxaclar digər problemlərə də səbəb olur. Məsələn, ictimai nəqliyyatın normal hərəkətinə. Avtobuslar tıxaclarda ləngidiklərdən dayanacaqda sərnişin "izdihamı" yaranır. İndi gəl bu "izdiham"da avtobusa min görüm, necə minirəm. Birtəhər minənsən belə bu, hələ o demək deyil ki, mənzilbaşına birtəhər də olsa çata biləcəksən. Çünki belə basabasdada halı pisləşən, ürəyi qısılan o qədər sərnişin olur ki, sürücünün onlara yardım etməsi üçün avtobusu saxlamaqdan savayı çarəsi qalmır.

Bu dözülməz vəziyyətdən yəqin ki, əlaqəli qurumların da xəbəri var. Lakin nə olsun, tədbir ki görmürlər. Acıdır ki biz çəkirik. Amma nə vaxtacaq?

B.MİRZƏYEV,
Binqədi kənd sakini

Müraciət etdik, səsimizi eşitdilər

Bizim Saray qəsəbəsi əvvəllər baxımsız vəziyyətdə idi. Qəsəbəarası yollar bərbad, kommunal təminat aşağı səviyyədəydi. Bu gün isə qəsəbəmizin siması tamam dəyişib. Yollarımız abad, işıqlı, qazımız qaydasındadır.

Yaşadığımız ərazi Sumqayıt istiqamətində yolun üstündə yerləşir. Sakinlərin çoxu işləməyə Xırdalana və ya paytaxta gedir. Amma onlar ictimai nəqliyyata minmək üçün hərəkətin intensiv olduğu avtomobil yolunu keçməli olurdular ki, bu da çox təhlükəli idi. Odur ki, sakinlərlə bir yerdə yığılıb əlaqədar qurumlara müraciət ünvanladığımız. Səsimizi eşitdilər. Ötən ilin sonlarında ikitərəfli yolun üzərindən piyada keçidinin tikintisinə başlandı. Qısa müddətdə demir lövhələrlə yarasızlıq bir keçid tikildi.

Bu gün istənilən səmtə yollanmaq təhlükə yaratmır. Həm camaat iş-gücünün arxasınca, həm də uşaqlarımız dərso təhlükəsiz gəlib-gələ bilər. Bunun üçün keçidin inşasında əməyi olan hər kəsə minnətdarlıq edirik.

Bibixanım ASLANOVA,
Abşeron rayonu Saray qəsəbəsi

Fotofakt

Yağış özünü bərkət gətirir, deyirlər. Amma Binqədi rayonu Bilecori qəsəbəsi, Teymur Yaqubov küçəsinin sakinləri üçün yağış daha çox problem gətirir.

Yağışın yağması ilə küçələrdə dərin gölməçələr yaranır ki, bu da qəsəbə sakinlərinin gediş-gəlişini çətinləşdirir. Amma bu, sakinlərdən başqa kimsəni düşündürmür. Yayda toz-torpaqdan, yağıntılı günlərdə pəlçəkdən əziyyət çəkən camaat yollarının asfaltlanacağı, kanalizasiya xətlərinin normal işləməyəyi günü səbirsizliklə gözləyir...

Foto İlham BABAYEVİNDİR

Kommunal problemlərimiz aradan qaldırılıb

Qusarda qış digər rayonlara nisbətən daha soyuq keçir. Ona görə də soyuqlar düşməmiş ehtiyatımızı görürük.

Yaşadığımız Zərifə Əliyeva küçəsində bir neçə bina var. Ötən ilin sonlarına yaxın əlaqədar təşkilatlara ərazidə içməli su, qaz və işıqla bağlı problemlərin olduğunu bildirdik. Çox çəkmədi, problemlərimizin həllinə başlandı. Binalardakı köhnə demir borular plastiklə əvəzləndi, işıq xətləri yeniləndi, internet çəkildi.

Çətinliyimiz həm də kanalizasiya ilə bağlı idi. Çirkli sular küçəyə axıdılır, üfünədən baş dağılırdı. Ötən ilin noyabrında həmin problem də həll olundu. Daşıyıcı xətt yeniləndi və binalardan gələn zolaqlar dəyişdirildi. Üstəlik içməli su xəttimizi də dəyişdilər. Bizim içməli suyumuz dağlardan gəlir. Əvvəlcə ilk axar tə-

mizləndi, sonra anbardan binalara verilən kəmərlər təzələndi.

Bu gün kommunal xidmətlər sarıdan rahatlıq və ona görə də həmin rahatlığı bizə bəxş edənlərə "sağ ol"un deyirik.

Dilarə ŞİXİVERDİYEVA,
Qusar rayonu

Qaldırdığım məsələ operativ həll edildi

Dövlət başçısının rəhbər vəzifəli şəxslərə qəbulla zamanı vətəndaşlarla təmasda olmaları, onları narahat edən problemlərə həssaslıqla yanaşmaları barədə verdiyi tapşırıqlar Qazax rayonunda da icra edilir.

Bu yaxınlarda rayon icra hakimiyyəti başçısının kəndimizdə keçirdiyi səyahətində evimin yaxınlığında yerləşən 400 kilovoltluq elektrik stansiyasının təhlükə törətməsi barədə məsələ qaldırdım və həmin stansiyanın ətrafına təhlükəsizlik toru çəkilməsinə xahiş etdim. Problemlə bağlı aidiyyəti qurumlara tapşırıq verildi və bir neçə gündən sonra məsələ həll olundu. Buna görə qəzetiniz vasitəsilə əlaqədar qurumlara minnətdarlığımı bildirirəm.

Fəqan RƏHİMOV,
Qazax rayonu Qazaxbəyli kəndinin sakini,
3-cü dərəcəli Vətən müharibəsi əlili

Dayanacaq yaddan çıxıb

Hacı Zeynalabdin Tağıyev qəsəbəsi-Sumqayıt avtomobil yolu əvvəllər bərbad vəziyyətdə idi. Uzun illər təmirdən kənarda qalmış yol, nəhayət ki, təmir edilərək genişləndirildi.

Yolun qəsəbə ərazisindən keçən hər iki tərəfində işə söki salındı. Bundan əlavə, piyadaların daha çox hərəkət etdiyi ərazidə yerüstü keçid tikil-

di. İndi piyadalar yolun sağ və sol istiqamətlərinə təhlükəsiz keçə bilərlər. Lakin yolboyu ictimai nəqliyyat üçün dayanacaq quraşdırılmayıb. Ona görə də avtobuslar harada gəldi saxlayırlar. Bu işə ilk növbədə digər nəqliyyat vasitələri üçün təhlükə yaranır. Əlaqədar qurumlardan xahiş edirik ki, dayanacaq məsələsini də həll etsinlər, görülən bu qədər işə kölgə salmasınlar.

Ramiz İBRAHİMOV,
Sumqayıt şəhəri

Kəndimizdə nə vaxt internet olacaq?

Kəndimiz Gədəbəyin səfalı yerində yerləşir. İnsanlarımız olduqca işgüzdürlər. Onu da deyəm ki, çörəyi torpaqdan çıxan kənd sakinləri üçün hər cür şərait yaranmalıdır. Yol, su, işıq sardan problemimiz yoxdur. Bircə problemimiz var - o da kənddə internet xəttinin olmamasıdır.

Qeyd edək ki, bununla bağlı rayon rəhbərliyinə müraciətimiz cavabsız

qalmadı. İşlər görüldü, ancaq yarımçıq. Belə ki, kəndə rabitə xətti üçün dayaqlar basdırılsa da, kabel kəndin girəcəyinə qədər çəkildi. Səbəbini soruşduq, dəqiq məlumat verən olmadı. İndi yarımçıq çəkilmiş kabel, necə deyirlər, gözdağına çevrilib.

Hər dəfə yarımçıq qalmış xəttin yanından keçəndə düşünürük: görəsən nə vaxt bizim kənddə də internet olacaqmı?

Gədəbəy rayonu Tərsiyer kəndinin sakini

"Azərbaycan Hava Yolları" A320neo ailəsinə aid 12 təyyarə sifariş edib

Azərbaycan milli aviadaşıyıcısı (AZAL) A320neo və A321neo laynerləri daxil olmaqla A320neo ailəsinə aid 12 "Airbus" təyyarəsi üçün sifariş verib.

"Azərbaycan Hava Yolları" QSC-nin Mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, müqavilənin imzalanma mərasimi aprelin 6-da Bakıda baş tutub. Yeni təyyarələr aviashirkətin səmərəliliyini və rəqəbat qabiliyyətini artırmağa və səmərəliliyinin yüksək səviyyədə rahatlığını təmin etməyə imkan verir. Bu, müasir və qonaqpərvər təyyarələrin istismarına yönəlməmiş AZAL-ın donanmasının yenilənməsi strategiyasının bir hissəsidir. Mühürliklərin seçimi aviashirkətin rəhbərliyindən daha sonra mərhələdə baş tutacaq.

"Biz donanmamızın modernləşdirilməsi proqramı üzrə "Airbus" ilə qarşılıqlı

faydalı əməkdaşlığımızı davam etdirməkdən məmnunluq və ikitərəfli tərəfdaşlığımızı gücləndirmək niyyətindəyik. İmzalanmış müqavilə sərəmşlirimizə ön müəsir və komfortlu dar gövdəli təyyarələr ilə səyahət təmin edəcək", - deyər AZAL QSC-nin birinci vitse-prezidenti Samir Rzayev bildirib.

"Airbus" Beynəlxalq Departamentinin rəhbəri və baş kommersiya direktoru Kristian Şerer vurğulayıb ki, "Bu sifariş "Airbus" və "Azərbaycan Hava Yolları" arasında möhsuldar əməkdaşlıqda mühüm mərhələdir. A320neo ailəsi öz donanması üçün sərəfəli həllər axtaran aviashirkətlər üçün ən yaxşı seçim olaraq qalır. Bu sifariş müştərilərimizin A320neo təyyarəsinin performansına və etibarlılığına inamının sübutudur. Əminik ki, bu qərar "Azərbaycan Hava Yolları"nın uzunmüddətli

perspektivdə davamlı inkişafına töhfə verəcək".

Hazırda AZAL-ın donanmasına 14 "Airbus" təyyarəsi: 4 ədəd A319neo, 6 ədəd A320neo, 2 ədəd A340 və ilin əvvəlindən 3 yeni nəsil A320neo təyyarəsi daxildir.

Aviashirkət yerli və beynəlxalq marşrut şəbəkəsini inkişaf etdirmək üçün A320neo ailəsinin səmərəli təyyarələrindən istifadə etməyi planlaşdırır.

A320neo təyyarələri böyüdülmüş "Sharklets" qanad ucları, CO2 emissiyalarını azaldan və ən azı 20 faiz yanacaq qənaəti təmin edən yeni nəsil mühərriklər kimi ən son texnologiyalarla təchiz edilib.

A320neo ailəsi 135 müştərinin 8700-dən çox sifarişi ilə dünyada ən populyar hava gəmisi növdür.

Makron miqrantları Parisdən qovur

Fransa prezidenti Emmanuel Makron Paris küçələrində yaşayan miqrantları paytaxtdan kənar yerləşən köndülərə köçürməyi planlaşdırır. Bununla hakimiyyət bu ilin payızında keçiriləcək rəqbi üzrə dünya çempionatı və 2024-cü il 26 iyul - 11 avqust tarixlərində təşkil olunacaq XXXIII Yay Olimpiya Oyunları arafasında səhəri ən yaxşı şəkildə təqdim etmək istəyir. Bu barədə yerli media xəbər verir.

Məlumatla görə, bələdiyyə işçilərinin tanışı olması üçün paylanan sirkulyarda "qaçqınların zəmanətli mənzil və mövcud sosial xidmətlərin daha geniş siyahısı" müqabilində köndülərinə köçürülməsi təklif edilir.

Fransa Daxili İşlər Nazirliyinin planına əsasən, bu məqsədlə ölkənin 10 rayonunda ilk 500 köndül düşərgəsi yaradılacaq.

Bundan əvvəl Paris artan miqrantları kifayət qədər mənzillə təmin edə bilmədiyini etiraf etmişdi. Sığınacaq axtarışların çoxu bir neçə ildir ki, paytaxt küçələrində yaşayır, meriya yaxınlığında çadırlar qurur və ya yeraltı keçidlərdə gecəleyirlər.

Şəhər hostellərinin sahələri evsizlərə mənzil verməkdən çəkinir və xüsusilə bu ilin sentyabrında rəqbi üzrə dünya çempionatı və gələn ilin iyul-avqust aylarında keçiriləcək Yay Olimpiya Oyunları arafə-

sində evləri sifarişlər üçün saxlamağa üstünlük verirlər.

Stimul olaraq, Fransa hökuməti köçürmə proqramında könnüllü qeydiyyatdan keçən və paytaxtdan uzaqlaşan qeyri-legal miqrantları köndülərdə mənzillə təmin edəcək. Artıq deportasiya qərarı almış şəxslərə isə Daxili İşlər Nazirliyi "mövcud vəziyyətlə bağlı yenilənmiş araşdırma aparacağını" vəd edir.

"Milli Birlik" partiyasının sədri Jordan Bardellin dedi-yinə görə, prezident Makron "köndüləri cəzalandırmaq istəyir", çünki bu cür köçürmə Fransanın köndülərinə Parisin yaşadığı bütün problemləri, yəni təhlükəsizliyin olmaması, kommunitarizm və həyat tərzinin dəyişməsinə gətirəcək.

Məsələ ilə bağlı Bardell deyib: "Sudandan olan miqrantla Krezedəki (Fransanın mərkəzindəki departament - red.) köndülü arasında ümumi nə var?

Mən fransız köndülərinin Sena-Sen-Deni və ya Port-de-lya-Şapel (Paris regionunda getto - red.) kimi görünməsinə istəmirəm. Bu gün bütün ictimai ray-sorğularına görə, fransızlar ola-və immiqrasiya istəmirəm". Makronun özünün fikrincə isə, belə köçürmə qəbul edilən öcnəbilərin, xüsusən də əhalisi-ni itirən, bu səbəbdən mək-

Rizvan CƏFƏROV,
"Azərbaycan"

Yüksək dağlıq ərazilərdə qar yağacaq

Azərbaycanda aprelin 7-nə gözlənilən hava proqnozu açıqlanıb.

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Xidmətindən AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, Bakıda və Abşeron yarımadasında hava şəraitinin dəyişkən buludlu olacağı, ararib tutulacağı, gün ərzində əsasən yağmursuz keçəcəyi gözlənilir. Lakin

gecə və səhər bəzi yerlərdə yağış yağacağı ehtimalı var. Şimal-qərb küləyi əsəcək. Havanın temperaturunun gecə 7-10°, gündüz 15-19° isti olacağı ehtimal edilir. Atmosfer təzyiqi 760 millimetr civə sütunu, nisbi rütubət 70-80 faiz təşkil edəcək.

Azərbaycanın rayonlarının bəzi yerlərində havanın ararib yağıntılı olacağı

gözlənilir. Ayrı-ayrı yerlərdə intensiv olacağı, şimşək çaxacağı, dolu düşəcəyi, yüksək dağlıq ərazilərdə qar yağacağı proqnozlaşdırılır. Axsama doğru yağıntılı tədricən kəsiləcək. Bəzi yerlərdə ararib duman olacaq. Şərq küləyi əsəcək. Havanın temperaturunun gecə 8-11°, gündüz 16-21° isti, dağlarda gecə 0-4°, gündüz 4-7° isti olacağı bildirilir.

OXUCULARIN NƏZƏRİNƏ!

"AZƏRBAYCAN" qəzetinə
abunə yazılışı davam edir!

Abunə respublikanın bütün poçt şöbələri tərəfindən aparılır. Eyni zamanda aşağıda göstərilən mətbuatçıyı qurumlarına müraciət edə bilərsiniz:

"Azərpoçt" MMC	(012) 598-49-55, (051) 225-02-13
"Azərmətbuatçıyımı" ASC	(012) 441-19-91, (050) 322-33-17
"Qaya" firması	(012) 566-77-80, (050) 214-40-53
"Region Press" MMC	(055) 316-79-01, (050) 316-79-01
"Səma-M" MMC	(012) 594-09-59
"Ziya" LTD	(012) 497-76-96, (050) 306-77-22
"Pressinform" MMC	(012) 598-49-52, (070) 340-01-00
"City press" MMC	(055) 819-09-26

1 illik - 124,80 (yüz iyirmi dörd manat səksən qəpik) manat

6 aylıq - 62,40 (altmış iki manat qırx qəpik) manat

3 aylıq - 31,20 (otuz bir manat iyirmi qəpik) manat

Hörmətli oxucular!

Abunə ilə bağlı hər hansı bir problemlə üzləşsəniz,
(012) 539-59-33 nömrəli telefona zəng vura bilərsiniz.

Koronavirusa yoluxma sayı 100-ü keçdi, ölüm faktı artdı

Ramazan ayında ailələrin bir-birini ziyarəti, yığıncaqların təşkil edilməsi infeksiyanın yayılmasını sürətləndirə bilər

Dünya ölkələrinin COVID-19-la effektiv mübarizəsinə baxmayaraq, onun qarşısını tamamilə almaq hələ mümkün olmayıb. Son günlərin statistik göstəricilərinə əsasən, dünyada, habelə ölkəmizdə infeksiyaya yoluxanların sayında artım müşahidə olunur.

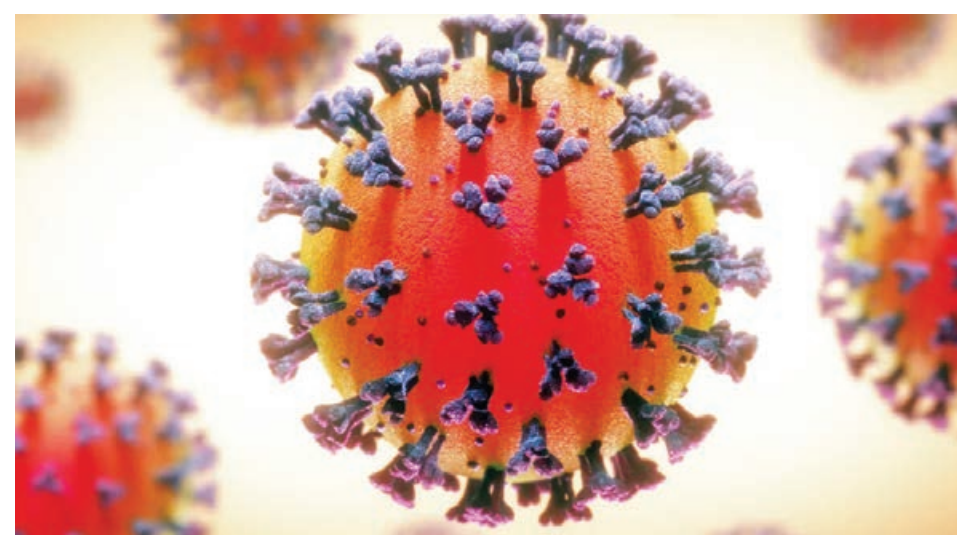
Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının məlumatına görə, bu il fevralın 27-dən martın 26-dək dünyada koronavirus infeksiyasına təxminən 3,6 milyon insan yoluxub, onlardan 25 mindən çoxu dünyasını dəyişib. Lakin ötən 28 günlə müqayisədə ölüm hallarının sayı 39 faiz azalıb.

Hazırda ən çox yoluxma və ölüm faktı ABŞ-də qeydə alınıb. Bu siyahıda daha sonra Rusiya, Böyük Britaniya, Koreya Respublikası, Almaniya, Çin və Yaponiya yer alır.

COVID-19 yaddaş itkisinə səbəb olur

Mütəxəssislər COVID-19-a yoluxmadan sonra yaranan yaddaş itkisinin səbəbi müəyyən edilib. Araşdırmanın nəticələrinə görə, koronavirus infeksiyasına yoluxmuş bir çox insanlarda postcovid sindromu inkişaf edir, bu sindromda digər təzahürlərlə yanaşı, idrak qabiliyyətinin və yaddaşın pozulması da müşahidə edilir.

Bunu müəyyən etmək üçün alimlər koronavirusun ana hüceyrəyə daxil olmasına imkan verən zərərli SARS-CoV-2 sünbül zülalı laboratoriya şıcaqlarının beyninə yeridərək eksperiment aparıblar. Nəticədə şıcaqlarda yaddaşla bağlı problemlər yaran-

dığı müəyyən edilib. Mütəxəssislərin fikrincə, sünbül zülalı COVID-19-dan sonra orqanizmdə koqnitiv dəyişikliklərin inkişafında əsas rol oynayır.

Tibbi maskadan istifadə tövsiyə olunur

Klinik Tibbi Mərkəzin həkim-infeksiyonisti Aisə Kərimova deyir ki, son bir həftə ərzində dünyanın əksər ölkələrində olduğu kimi, Azərbaycanda da COVID-19-a yoluxmada artım müşahidə olunur: "Əgər həftənin əvvəlində yoluxanların sayı 60 idisə, indi artıq 100-ü keçib. Bunun ilk səbəbi havaaların istiləşməsindən sonra əhalinin bir-birilə daha sıx görüşməsidir. Bu artım hələ ki təhlükəli dərəcədə olmasa da, vətəndaşlar ehtiyatlı davranmalıdırlar".

A.Kərimova qeyd edir ki, kütləvi yoluxmalar olmadıq üçün xəstəxanaya müraciət edənlərin sayında artım hiss olun-

mur: "Əgər infeksiyaya yoluxmada say 150-ni keçərsə, bu, xəstəxanalarda da hiss ediləcək və onların yükü artacaq. Pandemiya dövründə olduğu kimi, xəstəxanaların yalnız COVID-19-a yoluxmuş xəstələri qəbul etməsi yəni sira problemləri ortaya çıxaracaq, əhalinin digər xəstəliklərə görə tibbi xidmət alməsi çətinləşəcək". Qarşıdan gələn bayram günlərində xüsusilə diqqətli olmağı məsləhət görən infeksiyonist bildirir ki, Ramazan bayramında ailələrin bir-birini ziyarət etməsi, yığıncaqların təşkil olunması yoluxmaların sayına təsir göstərəcək: "Ona görə də hər kəsə tibbi maska taxmaq, gigiyena qaydalarına və sosial məsafəyə riayət etmək tövsiyə olunur. Xəstəliyə yoluxmuş şəxslər isə mütləq qaydada özlərini ətrafdakılardan təcrid etməlidirlər".

Ülkər XASPOLADOVA,
"Azərbaycan"

Azərbaycan Respublikasının ərazisində COVID-19 ilə bağlı son vəziyyət	
Ümumi	Bu gün 06.04.2023
Ümumi yoluxanların sayı	830 135
Yeni yoluxanların sayı	79
Ümumi sağalanların sayı	819 472
Yeni sağalanların sayı	69
Aktiv vəziyyətdə olanların sayı	467
Ümumi test sayı	7 565 697
Ümumi ölüm sayı	10 196
Yeni test sayı	1 266
Yeni ölüm sayı	3

Azərbaycan Respublikasının ərazisində COVID-19 aleyhinə aparılan vaksinasiyaya ilə bağlı son vəziyyət	
Ümumi	Bu gün 06.04.2023
Vaxtdan vaxtına ümumi sayı	13 956 979
Gün ərzində vaxtdan vaxtına ümumi sayı	175
1-ci doza vaxtdan vaxtına ümumi sayı	5 408 608
1-ci doza vaxtdan vaxtına ümumi sayı	112
2-ci doza vaxtdan vaxtına ümumi sayı	4 880 157
2-ci doza vaxtdan vaxtına ümumi sayı	20
3 və daha çox doza vaxtdan vaxtına ümumi sayı	3 402 204
3 və daha çox doza vaxtdan vaxtına ümumi sayı	33
Peşəkar vaxtdan vaxtına ümumi sayı	266 010
Peşəkar vaxtdan vaxtına ümumi sayı	10

"AZƏRBAYCAN"
qəzetinin reklam xidməti
539-49-20

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

General-mayor Vüsal Rzayev general-mayor Hafiz Musayevə qarşı, müharibə veteranı

AYDIN MUSAYEVİN

vəfatından kədərləndiyini bildirir və dərin hüznü başsağlığı verir.

BAŞ REDAKTOR

Bəxtiyar
SADIQOV

Əlaqə telefonları:

Qəbul otağı	- 539-68-71,	Beynəlxalq həyat, idman	- 539-63-82, 432-37-68
Baş redaktor müavinləri	- 538-86-86,	va informasiya şöbəsi	- 538-56-60
	434-63-30, 539-72-39	Humanitar siyasət şöbəsi	- 538-56-60
Məsul katib	- 539-43-23,	İctimai əlaqələr şöbəsi	- 539-49-20, 538-31-11,
Məsul katib müavinləri	- 539-44-91,	Fotolüstrasiya şöbəsi	- 538-84-73,
Parlament və siyasət şöbəsi	- 539-84-41, 539-21-00,	Kompyuter mərkəzi	- 538-20-87,
İqtisadiyyat şöbəsi	- 538-42-32, 538-35-55,	Mühasibatlıq	- 539-59-33

AZ 1073, Bakı şəhəri,
Mətbuat prospekti,
529-cu məhəllə,
"Azərbaycan" nəşriyyatı,
IV mərtəbə
contact@azerbajian-news.az
az.reklam@mail.ru

www.azerbajian-news.az

Qeydiyyat № 1

"Azərbaycan" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb sahifələnməmiş, "Azərbaycan Nəşriyyatı" MMC-nin mətbəəsində çap edilmişdir

Qəzetə dərc üçün göndərilən materiallar Azərbaycan dövlətinin mövqeyinə uyğun olmalıdır

Gündəlik rəsmi
dövlət qəzeti

Tiraj 5627
Sifariş 813

Qiyəti 40 qəpik